

ועדת המשנה לתכנון ולבניה
למרחב תכנון מקומי תל-אביב – יפו
סדר יום מס' 0013-21 מיום 30/05/2021

כב' מוזמן בזה לשיבת ועדת המשנה לתכנון ולבניה שתתקיים ביום ראשון ה - 30/05/2021 בשעה 09:00 בדיוק באולם הארועים בבניין העירייה, ברח' אבן גבירול 69 תל-אביב - יפו, קומה 12 ובאמצעות אפליקציית זום.

באולם האירועים יהיו נוכחים רק חברי הועדה, יועצת משפטית, מה"ע, מתמללת, מזכירת הועדה ואיש מחשוב. חברי הועדה מוזמנים לנכוח פיזית בישיבה. חבר ועדה שמצטרף בזום ייקח בחשבון שעלולים להיות תקלות טכניות לא צפויות, שלא יאפשרו את השתתפותו המלאה. שאר המשתתפים יעלו באמצעות אפליקציית זום. קישור לזום אישי ישלח ביום ראשון/שני, הקישור הוא אישי נא לא לשרשר את הקישור האישי.

להלן סדר יום לישיבה. אנא הבאי/י חומר זה אתך לישיבה.

שעה משוערת	תוכן סעיף	מספר מבא"ת	מספר עמוד	מספר סעיף
09:00	צפון מערב ת"א מתחם מס' 1 דיון בהתנגדויות - דיון פנימי - מסקנות החוקרת	507-0351593	1	1.
	צפון מערב ת"א מתחם מס' 2 דיון בהתנגדויות - דיון פנימי - מסקנות החוקרת	507-0469593	23	2.
	צפון מערב ת"א מתחם מס' 3 דיון בהתנגדויות - דיון פנימי - מסקנות החוקרת	507-0437954	44	3.
	צפון מערב ת"א מתחם מס' 4 דיון בהתנגדויות - דיון פנימי - מסקנות החוקרת	507-0509646	66	4.
	צפון מערב ת"א מתחם מס' 5 דיון בהתנגדויות - דיון פנימי - מסקנות החוקרת	507-0446757	88	5.

חבר ועדה שמעוניין לקבל את מסמכי תכנית בסמכות ועדה מקומית שבסדר היום ולא מצליח לראותם באתר מינהל התכנון – תכנון זמין,

יפנה במייל לאלה דוידוף מזכירת הועדה במייל davidof_e@mail.tel-aviv.gov.il

בכבוד רב,

אלה דוידוף

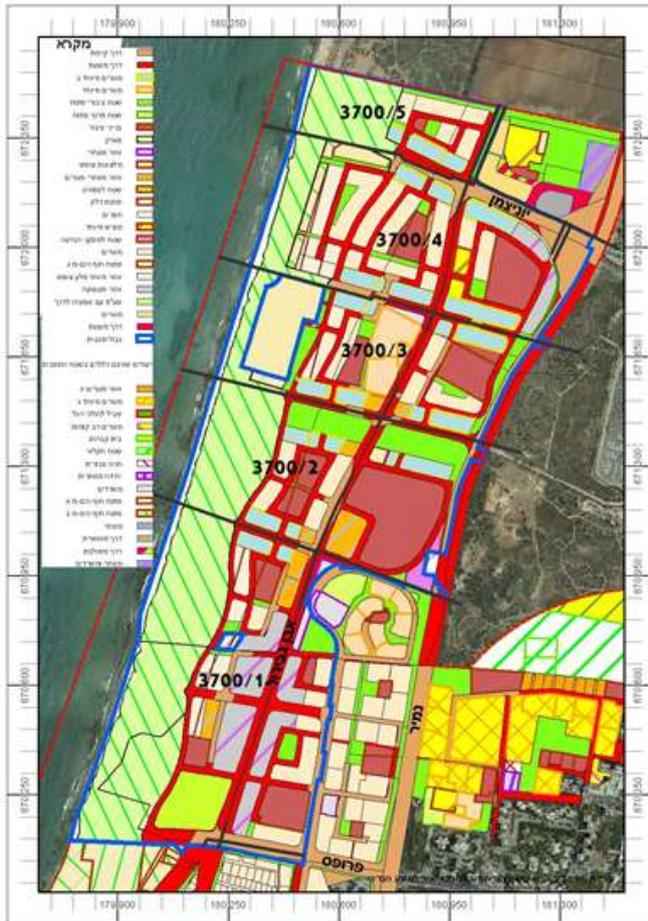
מזכירת ועדת המשנה לתכנון ובניה
תל-אביב - יפו

מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית: הועדה המקומית

רקע משותף לכל חמש התכניות המפורטות

תכנית מתאר תא/3700:

תשריט תכנית 3700

מיקום: תכנית המתאר תא/3700 משתרעת על כ-1,900 ד', בין גבול השיפוט העירוני בצפון, דרך נמיר ושכונת צוקי אביב (רמת אביב ג' החדשה) במזרח, רחוב פרופס בדרום והים במערב. אזור התכנון הינו שטח פתוח ברובו, למעט מובלעות שנבנו במהלך העשורים האחרונים מתוקפן של תכניות נקודתיות: "סי אנד סאן", "מגדלי נאמן", מלון "מנדרין".

מטרות התכנית: במסגרת תא/3700 תוכנן רובע עירוני חדש בצפון-מערב העיר לאורך חוף הים ופארק חוף רחב היקף.

1. תכנון השטח מאפשר המשכיות הבינוי העירוני הולמת בין העיר המרכזית ועבר הירקון.
2. תל אביב כעיר עם הפנים לים: שש שדרות ניצבות לחוף חוצות את הרובע, ובין הבינוי לים פארק חופי רחב.
3. עירוב שימושי קרקע לאורך השדרות ובהמשך אבן-גבירול, באופן הנותן מענה לצורכי כלל האוכלוסייה למטרות מגורים, מלונאות, תעסוקה, מסחר, בנייני ציבור ושטחים פתוחים
4. שילוב עקרונות פיתוח בר-קיימא ליצירת סביבה ידידותית ואיכותית.

תכניות מפורטות תא/3700/1 עד 3700/5 :**רקע סטטוטורי:****1. הגדרת התכניות המפורטות מתוך תא/3700:**

הן חמש תוכניות בנין עיר מפורטות בסמכות הועדה המקומית המקודמות במקביל ומפרטות את תכנית המתאר תא/3700 שקיבלה תוקף ביום 15/1/2015.

1. תא/3700 כוללת הוראות ברמת תכנית מפורטת לשטחים ציבוריים ראשיים ותשתיות על, עקרונות שומה לאיחוד וחלוקה, סלי זכויות והוראות בניוי מפורטות כפי שמוגדר בסעיף 62א(א).

2. כל אחת מהתכניות המפורטות הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה, היא בסמכות הועדה המקומית, ועם אישורה ניתן יהיה לקדם תכניות עיצוב ולאחר מכן היתרי בניה.

3. כל אחת מהתוכניות המפורטות כוללת טבלת הקצאת זכויות נפרדת, המבוססת על עקרונות השומה המעוגנים בתא/3700. המנגנון השמאי של תא/3700 כולל ניוד

זכויות ממתחם הדרומי (3700/1) למתחמים צפוניים יותר, זאת עקב החלטה אסטרטגית לפיה התכנית מטמיעה את הגבלות הבניה הנובעות משדה דב (דהיינו מימושה אינו תלוי בפינוי השדה השכן והסרת הגבלות הבניה).

4. תא/3700 הינה תכנית מתאר המאפשרת הוצאת היתרים במרחב הציבורי בתחומה לנושאים הבאים: ביצועם של הרחובות העירוניים הראשיים (המשך רח' אבן גבירול ודרך הים) ושש השדרות, ביצוע פארק החוף ופארק עירוני לינארי בשדרת הנופש, הקמת בנייני ציבור ראשיים (קריית החינוך), פיתוח בריכת חורף, שטח למתקנים הנדסיים, תחנת משנה של חח"י, תשתיות עירוניות בתחום ייעודים אלה, עבודות עפר וכד'.

2. היקפי הבנייה המאושרים עפ"י תא/3700:

מגורים – 11,500 – 13,000 יח"ד, מתוכן 2,160 יח"ד ברות השגה, ו- 1,000-4,000 יח"ד קטנות
תעסוקה – 147,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מסחר – 68,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מלונאות – 60,000 מ"ר (1,500 חדרי מלון).
שב"צ – כ-200 דונם.

3. פארק החוף:

פיתוח פארק חוף אקולוגי, בגודל 400 ד', לרוב על מצוק כורכרי, למען חוויה נופית המשלבת שמירה והעצמת ערכי הטבע והנגשתם לציבור, ולמען יצירת מפגש מגוון בין עיר פעילה לבין הים, רגיש, נוח ומקרין על הסביבה.

תכנית פיתוח כוללנית אושרה בחודש אוגוסט 2018 ע"י הוועדה המקומית. היא אמורה להידון בקרוב בוועדה המחוזית, ואח"כ בוולח"ף.

4. יצירת עירוניות אינטנסיבית:

1. המשך אבן-גבירול כרחוב פעיל מרכזי, עם קו רק"ל, נתיב תח"צ, שבילי אופניים ומדרכות מוצלות ע"י עצים, שימושים מעורבים וקולונדה מסחרית. לאורך הרחוב מוקדים עירוניים ומרכז ספורט כדוגמת קריית החינוך, כיכרות מרכזיות לקיום אירועים ציבוריים.
2. דרך הים כציר אורכי בעל אופי משתנה, פעם עם נוף לים, פעם עם נוף לפארק החוף ופעם עם דופן בנויה.
3. שדרות ניצבות בעלות אופי שונה מעודדות מעבר ממתחם למתחם, פארק לינארי הממשיך עד הים את הטבעת הירוקה המיוצרת ע"י שדרת הנופש ברמת-השרון ודרום גלילות.
4. עדיפות לקומת קרקע פעילה הכוללת מסחר ותעסוקה.
5. פיזור מלונאות על הקו הראשון לים האטרקטיבי, לאורך השדרות ובאבן גבירול בהן תתרחש מרב הפעילות העירונית.
6. אופציה לחיבור לאי מלאכותי עתידי עבור שדה תעופה ותשתיות מטרופוליניות.

5. מדיניות מגורים:

1. חתירה למגוון דפוסי דיור ע"מ למשוך אוכלוסיות הטרוגניות. מסה"כ מלאי הדירות הקטנות עשויה להגיע עד קרוב ל-50% - הן בשוק החופשי והן כדיור בהישג יד.
2. דיור בהישג יד: 2,160 יח"ד, מתוכן 1,360 יח"ד בבעלות העירייה ו-800 בבעלות המדינה. הפריסה בבניינים שלמים מפוזרים עד כמה שניתן בתחום התכנית, עם עדיפות לקרבה למוסדות ציבור (דוגמת קריית החינוך) ולאורך רחובות מעורבים (אבן-גבירול וכד').

6. תנועה וחניה:

1. נספח התנועה מחייב לדרכים הראשיות ומנחה לרחובות המשניים.
2. מערכת שבילי אופניים כחלק בלתי נפרד מתכנון התנועה (רשת בעלת רמות שונות) – כמפורט בנספח שבילי אופניים.
3. חניונים ציבוריים (כ-3,000 מ"ח): בתחום פארק החוף, כמפורט בתכנית הפיתוח של הפארק.
4. קו רק"ל: התוואי בהמשך אבן גבירול – מתואם עם נתי"ע.
5. שלביות תחבורתית: בהתאם לתא/3700.

7. פיתוח בר קיימא בתכניות המפורטות:

עתי"א-יפו חתמה על אמנת האקלים של פורום ה-15 בשנת 2008 וכוללת יעדים להפחתת פלטות גזי חממה ב-20% עד לשנת 2020. נושא הבניה הירוקה ממוסד בהליכי התכנון והאתגר המשמעותי הוא כיום בתכנון שכונות ומתחמים מקיימים. על כן, לצורך בקרה ושיפור הטמעת עקרונות הקיימות כפי שהוגדרו בתא/3700, נבחר כלי מדידה בינלאומי - LEED ND (Neighborhood Development).

- העקרונות החדשניים שהוטמעו בתכניות המפורטות:
1. שימור משאבים קיימים באתר

2. ניהול נגר עילי
3. יצירת שכונה עם דגש לחיי קהילה ע"י עידוד תנועה רגלית וצמצום תנועה ממונעת
4. חיסכון באנרגיה וייצור אנרגיה מבוזרת ע"ב גז טבעי.

8. מנגנון המימוש - מודל הנדסי - כלכלי:

1. חלוקת הרובע ל-5 תכניות מפורטות, המקודמות באופן עצמאי.
2. הפקעה בפועל של המקרקעין הדרושים לפיתוח המרחב הציבורי הראשי, מאפשרת הקדמת ביצוע ופיתוח כל הדרכים והתשתיות הראשיות המזינות את הרובע, ופארק החוף.

פרטי תהליך האישורים של חמש התכניות המפורטות:

התוכנית פורסמה להפקדה בתאריך 18.3.18.

פירוט ההתנגדויות לחמש התכניות ופירוט המנגנון המוצע לשמיעתן:

כאמור, קודמו והופקדו בוועדה המקומית חמש תכניות מפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5, הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה ולוחות הקצאה עפ"י עקרונות השמאות המאושרים בתא/3700.

בסוף חודש יוני 2018 הסתיימו שלושה חודשי הפקדה והוגשו כ-130 התנגדויות לכל התכניות יחד. חלקן מתייחסות למתחם יחיד וחלקן ליותר ממתחם אחד, חלקן מאגדות מספר רב של מתנגדים וחלקן הוגשו ע"י מתנגד בודד.

לאחר ניתוח ההתנגדויות ע"י הצוות המקצועי ויועציו, עולה תמונה מורכבת במיוחד, שאחד ממאפייניה הוא העובדה שכ-95%-90% מהטענות הינן בנושאים שמאיים, ורק מיעוטן נוגעות לתכנון הפיזי המרחבי.

לאחר בחינת הדרך הנכונה והיעילה להביא את חמשת התכניות לאישור סופי ובכך לסיים הליכים תכנוניים מתמשכים, מה"ע וצוותו, בתיאום עם היועץ המשפטי של העירייה, ממליצים לוועדה המקומית למנות חוקר לשמיעת ההתנגדויות לפי סעיף 107א' – שמיעת התנגדויות בפומבי (תיקון מס' 43) לחוק התכנון והבנייה תשנ"ה-1995.

לפי יעוץ היועץ המשפטי, הוועדה המקומית מתבקשת לאשר את הצעתו של מה"ע למתווה לטיפול בהתנגדויות וכן את מינוי השמאית גב' לבנה אשד כחוקרת לתכניות אלה. גב' אשד כלולה ברשימת חוקרים לשמיעת התנגדויות לתכניות אשר פורסמה בי.פ. 7314 מיום 4.8.2016. לאחר אישור הוועדה המקומית, ביצוע ההתקשרות טעון אישור ועדת ההתקשרויות העליונה.

החוקרת תבקש לבצע את המשימות הבאות:

1. לימוד התכנית הראשית תא/3700 וחמש התכניות המפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5.
2. לימוד כל ההתנגדויות שהוגשו לחמש התכניות.
3. ארגון הליך שמיעת מתנגדים במתכונת מתאימה למקרים בהם ההתנגדויות מתייחסות ליותר מתכנית / מתחם תכנוני אחד. יסוכמו מיקום הדיונים ותדירותם, סדר זימוני המתנגדים וכד', במטרה לייעל את הליך העבודה מבלי לפגוע במהותה ובמטרתה.
4. שמיעת כל המתנגדים ו/או מיופי כוחם לחמש התכניות, בהשתתפות הצוות המקצועי העירוני ויועציו, ביחוד היועצת המשפטית ושמאי הוועדה או נציגיהם, ונציגה ממחלקת התכנון.

5. גיבוש ועריכת חמישה דו"חות נפרדים כהמלצה לוועדה המקומית, לאחר השלמת ההמלצות עם הצוות המקצועי ויועציו, הגשתם ליו"ר הוועדה המקומית ולכל הגורמים הרשאים לקבלם.
  6. השתתפות בדיונים בהתנגדויות של הוועדה המקומית והצגת הדו"חות.
  7. הכנה והגשת מענה סופי למתנגדים לאחר החלטות הוועדה המקומית למתן תוקף, לכל אחת מהתכניות.
- לוי? משוער עד להחלטות הוועדה המקומית למתן תוקף לחמש התכניות המפורטות: עד סוף 2019.

בישיבתה מספר 19-0005ב' מיום 20/03/2019 (החלטה מספר 11) דנה ועדת המשנה לתכנון ולבניה בתכנית והחליטה:

דורון ספיר ואסף הראל לא משתתפים בדיון.

מהלך הדיון:

פרנסין דויד: 5 תוכניות מפורטות הופקדו במשך 3 חודשים. הוגשו כ-130 התנגדויות לחמש התכניות יחד, המייצגות כמה מאות מתנגדים. חלק מהן מתייחסות למתחם בודד, וחלק מתייחסות ליותר ממתחם אחד. מבוקש אישור של למתווה לשמיעת התנגדויות המציע העסקת חוקר שיטמש יועץ של הוועדה. זה יחסוך לשמוע את כל המתנגדים. הוא ימסור את חו"ד לוועדה ומקווים לסיים את התהליך עד סוף 2019. מתוך רשימת החוקרים שאושרה ב-2016 בילקוט הפרסומים, השירות המשפטי ומינהל ההנדסה בדעה שהשמאית לבנה אשד היא החוקרת המתאימה ביותר, ומבקשים את אישור העסקתה. אופירה: למה רק חוקרת אחת שתמשמע את כל ההתנגדויות ולא כמה חוקרים? עודד גבולי: יש בהרבה תוכניות שאימצו את שמיעת ההתנגדויות ע"י חוקר אחד, דוגמת תכנית המתאר תא/5000 ותא/3700. ראובן לדיאנסקי: מכוון שהוועדה מייחסת חשיבות לשמיעת ההתנגדויות אבקש לקבל מידע על גב' אשד הראלה אברהם אוזן: שר הפנים פרסם רשימה של שמאיים. דני ארצי: תמצת את קורות החיים שלה.

החלטה:

הוועדה המקומית ממנה את שמאית המקרקעין הגב' לבנה אשד כחוקרת לשמיעת ההתנגדויות שהוגשו לתוכניות 5-3700/1. לוי? משוער להגשת המלצתה נובמבר 2019. להחלטה זו יצורפו קורות החיים של השמאית.

משתתפים: אופירה יוחנן וולק, חן קראוס, ציפי ברנד. ראובן לדיאנסקי, ליאור שפירא

פרטי תהליך האישור:

הודעה על פי סעיף 89 לחוק התכנון והבניה התפרסמה בילקוט פרסומים מספר 7722 בעמוד 5999 בתאריך 07/03/2018.

כמו כן התפרסמה הודעה בעיתונים על פי הפירוט הבא:

08/03/2018 The Marker

09/03/2018 העיר

08/03/2018 ישראל היום

רקע כללי משותף לכל חמש התכניות:

בהתאם להחלטת הוועדה המקומית מיום 20/3/19 לאשר את המתווה המוצע ע"י מה"ע לשמיעת התנגדויות באמצעות חוקר.ת, מובא לאישור הוועדה דו"ח ההמלצות של החוקרת השמאית גב' לבנה אשד.

בשל כפיפות חמש התכניות המפורטות תא/5-3700/1 לתכנית המתאר תא/3700 באופן שמחייב התייחסות רוחבית, תכנונית ונכסית-שמאית, הוכן ע"י החוקרת דו"ח אחד משותף לכל חמש התכניות, הכולל את הפרקים הבאים:

1. פרק א' – מבוא (נספח 1)

2. פרק ב' - המלצות בסוגיות עקרוניות (נספח 2)

3. פרק ג' - המלצות בסוגיות פרטניות (נספח 3)

לכל התנגדות מוצגים מספר המתחם או המתחמים הרלוונטי, שם המתנגד.ת ופרטי היועצים המקצועיים שהגישו את ההתנגדות כחוק לכשיש.

בתקופת ההפקדה המשותפת, התקבלו 127 התנגדויות. חלק מהן ע"י בעלי קרקע פרטיים, חלק מהן ע"י קבוצות בעלים, חברות או מוסדות.

התייחסות לטענות התוקפות הוראות שנקבעו בתכנית המתארית המאושרת (תא/3700):

חלק ניכר מטענות המתנגדים תוקפות הוראות שנקבעו בתכנית תא/3700 (התכנית המתארית המאושרת). לאור זאת הועברה לחוקרת התייחסות משפטית שהוכנה ע"י עו"ד גדי רובין (ממשרד זינגר דנה ושות' עו"ד) המבהירה כי אין מקום לדון, במסגרת התנגדויות לתוכניות המפורטות, בטענות כנגד הוראות שנקבעו ואושרו בתכנית המתארית – תכנית תא/3700. להלן התייחסותו של עו"ד גדי רובין במלואה:

”רקע

1. תכנית תא/3700 היא תכנית מתאר מקומית בסמכות הוועדה המחוזית שפורסמה למתן תוקף ביום 15.1.2015. התוכנית קבעה בנוגע לשטח שעליו היא חלה הוראות רבות ושונוות, החל מקביעת ייעודי קרקע וזכויות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בעתיד. התוכנית כללה, בין היתר, "נספח עקרוניות שומה לשטחי קרקע הנושאים זכויות בתחום התכנית". כותרת המסמך עצמו היא "מסמך עקרוניות שומה ומפתח לקביעת זכויות בנייה – יולי 2014" והוא יקרא להלן: "נספח עקרוניות שומה".

2. סעיף 10 להוראות תא/3700 קבע את "הגדרת התכנית ושלביות התכנון" כדלקמן:

א. תכנית זו הינה תכנית מתארית, הכוללת הוראות לאיחוד וחלוקה עתידי עבור 5 מתחמי תכנון (3700/1-3700/5), לגביהם יוכנו באופן נפרד ובלתי תלוי 5 תכניות מפורטות (להלן: "התכניות המפורטות").

ב. בתכניות המפורטות תקבענה הוראות לבנייה ולפיתוח השטח בהתאם להוראות תכנית זו על נספחיה, בנייהן הוראות לאיחוד וחלוקה מחדש ללא הסכמת בעלים עפ"י פרק ג' סימן ז' לחוק.

ג. הוצאת היתרי בניה בתחום כל מתחם ממתחמים אלו בו הוגשה בקשה להיתר, תותר רק לאחר אישורה של תכנית מפורטת למתחם בשלמותו..."

3. נספח עקרונות השומה קבע את העקרונות להסדרת זכויות הבניה מכוח התכנית בשני שלבים (ראו ס' 2 לנספח עקרונות השומה). השלב הראשון נערך במסגרת הוראות תכנית תא/3700. בשלב זה, כלומר כחלק מהוראות תכנית תא/3700 נקבעו השווי היחסי של כל החלקות במצב הנכנס על ידי קביעה של מספר היחידות האקוויוולנטיות שלהם יהיו זכאים הבעלים של כל חלקה במצב היוצא. עניין נוסף שנקבע כבר בתכנית תא/3700 הינו המיקום של המגרשים במצב היוצא. או במילים אחרות באיזה מתחם מתוך חמשת המתחמים יקבל כל בעל קרקע את המגרשים החדשים שיוקצו לו. במסגרת זו נקבע כי חלק מזכויות הבניה של בעלי החלקות במתחם 3700/1 "ניודו" למתחמים אחרים. כלומר בעלי חלקות במתחם 3700/1 יקבלו חלק מהמגרשים שיוקצו להם במצב היוצא במתחמים 5-2 (להלן: "הוראת הניוד").

4. הוראת הניוד האמורה לעיל נקבעה מכיוון שבגלל מגבלות הבניה הנובעות מהפעילות האווירית בשדה דב לא ניתן היה לתת במסגרת מתחם 3700/1, את כל זכויות הבניה שהיו מגיעות, לפי טבלאות ההקצאה, לבעלי הזכויות במתחם 1.

5. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 עלתה השאלה, בין היתר על ידי בעלי קרקע שונים שהתנגדו לתוכנית, מה יקרה אם בטווח זמנים נראה לעין (20-10 שנה) שדה התעופה דב הוזי יבוטל וניתן יהיה להעצים זכויות בניה במתחם 1. התשובה לטענה זו ניתנה במסגרת שני סעיפים בתכנית- סעיף 12.1 וסעיף 17.1ב.

6. סעיף 12.1 קובע כי :

"אם וככל שבמהלך התקופה של עשרים שנים ממועד תחילתה של תכנית זו, יוסרו הגבלות הבניה הנובעות מקיומו של שדה התעופה דב הוזי באופן שיאפשר אישור זכויות בניה ושימושי קרקע, שלא ניתן היה לאשרם עקב קיום המגבלות האמורות (להלן: "הזכויות החדשות"), אזי לא תאושר תכנית בנין עיר הקובעת את הזכויות החדשות או כל חלק מהן אלא אם כן הינה תכנית איחוד וחלוקה, שתחול על תחום תכנית זו ותאושר על פי הוראות סימן ז' לפרק ג' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, או על פי הוראות כל חיקוק שיבוא במקומן"

ואילו סעיף 17.1ב קובע כי :

"אם תהיה תוספת של זכויות בניה במתחם 3700/1, כל בעלי הזכויות יזכו לחלק היחסי של תוספת זו בהתאם למשטר האיזון וההקצאה שבתכנית..."

שני סעיפים אלה יקראו ביחד "הסעיפים המחשקים".

7. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 נשמעו טענות רבות כנגד הוראת הניוד וכן, במשתמע, גם טענות כנגד הסעיפים המחשקים, אך טענות אלה נדחו, הן על ידי מוסדות התכנון לרבות ועדת הערר של המועצה הארצית, והן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בעתירות כנגד התכנית. ערעורים לבית המשפט העליון נמחקו לאחר המלצת השופטים בעניין.
8. תכנית תא/5000, התכנית הכוללנית לתל אביב – יפו, פורסמה למתן תוקף ביום 22.12.2016. תכנית תא/5000 הפנתה לתוכנית תא/3700 וקבעה, בטבלה שבסעיף 5.4, בנוגע לאזור תכנון 101 ג כי: "בכל מקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראות תכנית תא/3700 החל מכניסתן לתוקף, יגברו הוראות תכנית 3700".
9. תכניות 3700/1-5 הן תכניות מפורטות בסמכות הוועדה המקומית שמהוות את השלב הבא של תכנית תא/3700 כפי שנקבע בסעיף 10(א) לתא/3700 המצוטט לעיל. תכניות אלה מפורטות את התכנון אך גם כוללות את השלב השני של האיחוד והחלוקה בהתאם לסעיף 2 של נספח עקרונות השומה. לתוכניות הוגשו התנגדויות רבות ומונתה חוקרת אשר שמעה את ההתנגדויות ואמרה לגבש את חוות דעתה בנוגע אליהן.
10. בין היתר העלו המתנגדים טענות גם כנגד הוראת הניוד אשר לטענתם פוגעת בעיקרון הקבוע בסעיף 122(1) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") לפיו: "כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום בו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". לטענתם יש לשנות את המיקום של המגרשים במצב היוצא באופן שסוטה מהוראת הניוד שנקבעה בתא/3700. טענות נוספות של המתנגדים נוגעות, במישרין או בעקיפין, ל"סעיפים המחשקים" שבתכנית תא/3700.
11. תכנית תא/3700 היא תכנית מאושרת וככזו תוקפה כשל חיקוק. התוכניות המפורטות 3700/1-5 הן תכניות בסמכות הוועדה המקומית שמאושרות מכוחה של תא/3700 ואמורות לפרט אותה. כלומר תכניות אלה מסתמכות על תא/3700 כבסיס התכנוני שעליו הן מבוססות. משתי סיבות אלה יחד, אין מקום לשמוע, במסגרת התנגדויות לתכנית תא/3700/1-5, טענות כנגד הוראות שאושרו וקיבלו תוקף בתא/3700.
12. המשמעות היא שבמסגרת ההתנגדויות לתכנית תא/3700/1-5 אין מקום להעלות טענות כנגד הוראת הניוד וגם לא כנגד הסעיפים המחשקים, שכן מדובר בהוראות שכבר אושרו בתכנית קודמת שהיא הבסיס לתכניות הנדונות בהתנגדויות".

תיאור הליך שמיעת המתנגדים:

1. בין התאריכים 5.6.2019 ו-11.9.2019 התקיימו 15 דיונים שהתקיימו במשרדי מינהל ההנדסה.
הצוות המקצועי הקבוע כלל את הגורמים הבאים:
  - החוקרת, השמאית גב' לבנה אשד
  - שמאי חמש התכניות ומנהל הפרויקט, מטעם הוועדה המקומית
  - נציגי השירות המשפטי

- נציגי אגף תכנון העיר
2. כל הדיונים הוקלטו ותומללו. 15 פרוטוקולים חתומים ע"י החוקרת הופצו ופורסמו באתר העירוני .
3. במהלך חודש אפריל 2021 התקבל מהחוקרת דו"ח הכולל את המלצותיה בנוגע להתנגדויות. בהמשך מפורטים עיקרי ההמלצות בסוגיות העקרוניות. בשל אורכו המיוחד, הפרק על ההמלצות הפרטניות אינו מתומצת אלא מובא כנספח 3 (מצ"ב).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות – מבוא

מצ"ב (נספח 1).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות העקרוניות - פרק ב'

מצ"ב (נספח 2).

להלן תמצות ההמלצות:

1. בידוד / פיצול / איגום זכויות תמורה:

מדובר בנושא הנטען ביותר בהתנגדויות. החוקר לתא/3700 המתארית המליץ שבתכניות המפורטות ירוכזו, ככל הניתן, זכויות בבעלות אחת ויוקטן הפיצול, גם אם באמצעות שינויים בגבולות בין המתחמים ובמתחמי ההקצאה, ובלבד שלא יהיה בהם לפגוע בעקרונות התכנית. כמו כן החוקר המליץ על איגום, ככל הניתן, של זכויות שותפים במגרשים בבעלות יחידה.

בהתנגדויות רבות נטען, כי עיקרון זה לא נשמר בחלק ניכר של ההקצאות וכי פיצול הזכויות, כפי שנעשה, אינו מידתי, ימנע את מימוש הזכויות ועלול לחייב הליכי פירוק שיתוף ארוכים. לכן, הם מבקשים לבטל את הטבלאות, ולערוך אותן מחדש, בהתאם להוראות החוק ותכנית המתאר, באופן של ריכוז זכויות בבעלות אחת, ככל הניתן.

תגובת שמאי התכנית, אינג' פן, היא שנייד הזכויות התחייב בעיקרו מקיומו הסמוך של שדה דב, אשר הכתיב מגבלות גובה המבנים ולא איפשר את הקצאת הזכויות המגיעות לקרקעות מתחם 1 במיקומם המקורי. משום כך נאלצו מתכנני תכנית 3700 לנייד חלק מהזכויות הרחק ממיקום החלקה המקורית, לעבר המתחמים הצפוניים, תוך יצירת מתכונת ייחודית.

שמאי התכנית אף הדגיש, כי נעשו מאמצים רבים למזער את הנזקים שנגרמו לבעלי הקרקע, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט האישי (פיצולים בתוך משפחות), אך במקרים רבים הדבר לא צלח.

המלצת החוקרת :

פיצול הזכויות אכן התחייב מההגבלות שהוטלו על הקרקע הסמוכה לשדה דב, והיה בבחינת "רע הכרחי", כל עוד התקיים השדה.

ההגבלות לא איפשרו הקצאות מרוכזות, קרוב ככל האפשר למיקום החלקות המקוריות. אין ספק שמצב זה, אשר מוצא ביטויו בהקצאות הנוכחיות, יחייב במקרים רבים פירוקי שיתוף ויגרום לסירבול הליכי המימוש .

החוקרת סבורה כי את המצב הנוכחי ניתן "לרפא" באמצעות ביטול הטבלאות (המתחייב מהתיקונים הרבים הנדרשים), מבלי לשנות את התכנון כווא זה, ובניית טבלת הקצאות אחת לכל מתחם תכנית 3700 המתארית, אך הובהר לה כי קביעה/המלצה שכזאת אינה תואמת את הוראות תא/3700 המתארית, וכי יש להיצמד למתכונת 5 התכניות ו-5 הטבלאות.

לאור האמור לעיל, דנה החוקרת בכל ההתנגדויות ובכל הטבלאות, כפי שהוגשו.

ראוי לציין, כי גם כך, טבלאות ההקצאה המתוקנות עתידות לכלול שינויים מרחיקי לכת בהשוואה לטבלאות המופקדות. אי לכך מומלץ שהן תיערכנה מחדש תוך שימת לב מרבית לשמירה על עקרון איגום זכויות התמורה והקצאתן "קרוב ככל האפשר" למיקום החלקה המקורית.

2. כפל מקדם 1.15 באזור "מגורים, תעסוקה ותיירות":

רבות מן ההתנגדויות מתייחסות לנושא זה. במסמך עקרונות השומה לתא/3700, יוחס מקדם 1.15 למגרשים ביעוד "מגורים מיוחד ב" (משולב עם אפשרות להגדלת הצפיפות ו/או מלונאות). בעת הכנת התכניות המפורטות, בוצעה התאמת הגדרת שמות הייעודים להגדרות המבא"ת ולכן הוסב שמו של "אזור מגורים מיוחד ב" ל"אזור מגורים, תעסוקה ותיירות". שמאי התכנית מצא לנכון לייחס למגרשים ביעוד זה מקדם נוסף של 1.15, למעט במתחם 1. אחת הטענות השכיחות היא שניתן שווי גם לפוטנציאל וגם ליישום שלו. הפוטנציאל להגדלת הצפיפות באזור מגורים מיוחד ב', עברו נקבע המקדם 1.15, הוטמע ומומש בפועל בתכניות המופקדות, ומשכך ראוי ונכון לבטל מקדם זה ולהתייחס לדירות לגופן, ללא הפוטנציאל. על פי התנגדויות אחרות, מדובר בטעות הנובעת מכך שבועוד שבתכנית 3700 מדובר בפוטנציאל, הרי שבתכניות המפורטות המופקדות, כבר מגולמת הלכה למעשה הגדלת הצפיפות, הן ליח"ד שחובה לחלק והן ליח"ד שניתן לחלק, אשר מוצו במלואן במגרשי התמורה. כ"כ נטען, כי לא נמצא ביטוי כלשהו ליתרון המוקנה, לכאורה, ביעוד זה בתכניות המפורטות ואשר מצדיק ייחוס המקדם בשנית.

סעיף 11.1.4 לתא/3700 מתייחס לתכליות הבאות ב"אזור מגורים מיוחד ב" (עם שילוב למלונאות ומשרדים), כגון מגורים לאוכלוסיה המבוגרת (דיר מוגן, בתי אבות, וכיוצ"ב), שימושים של מלונאות ו/או שילוב של מלונאות עם מגורים, וכן בקומת הקרקע שימושים נלווים למלונאות, שרותי תיירות, בידור, פנאי.

במענה לכך, מצדיק שמאי התכנית את תוספת המקדם בנימוק של "תוספת שימושים ויתר גמישות". לדעת החוקרת, אין בין ההוראות של שתי התכניות כל שינוי מהותי, למעט הבדלים סמנטיים ואותו גיוון בשימושים מצא את ביטויו כבר בהוראות תכנית המתאר. יתרה מכך- השימושים הנוספים – תעסוקה ותיירות - נחותים בשווים לעומת השימוש הבסיסי למגורים, כך שאין לייחס ליעוד המדובר כל תוספת שווי במסגרת התכניות המפורטות. לגבי ייחוס מקדם 1.15 בתכנית המתאר ואח"כ בתכניות המפורטות בגין הגדלת הצפיפות, עולה מעיון בתכניות, כי אין הרחבה או הגמשה מהותית של השימושים. וחשוב מכך, השימושים האלטרנטיביים למגורים הם כולם נחותים בשווים מהשווי למגורים ולכן אינם יכולים להיחשב כשימושים משביחים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לבטל את מקדם ההתאמה 1.15 שנקבע לגבי אזור "מגורים, תעסוקה ותיירות" בטבלאות ההקצאה של התכניות המפורטות.

3. בקשות לקבל את ההקצאות רק במגרשי מגורים:

מתנגדים רבים מוחים על קבלת ההקצאות במגרשים המיועדים, בחלקם או במלואם, לשימושים שלא למגורים.

שמאי התכנית הסביר, שלמרות רצונו להיענות לבקשות המתנגדים בסוגיה זו, הדבר אינו ניתן לביצוע. מטרתן המובהקת של התכניות – ובכך חדשנותן – הינה ליצור רובע בעל מרקם עירוני הכולל שימושים מעורבים ומגוונים ולהימנע ע"י כך, מיצירת "עיר שינה". שמירה על עיקרון תכנוני זה הביאה למספר מוגבל של מגרשים ביעוד בלעדי של מגורים, שאינו מאפשר לספק במלואם את רצונותיהם של כל המתנגדים.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. בתכנית תא/3700 נקבע עיקרון ייחודי של יצירת רובע בעל מרקם עירוני מעורב שימושיים, מה שגרם ליצירת מספר קטן יחסית של מגרשי מגורים, שאינו מאפשר מילוי רצונותיהם/ציפיותיהם של מתנגדים רבים.

4. הפחתה בגין בעלות ב"מושע":

בהתנגדויות לא מעטות נטענת הטענה שיש לתת ביטוי ע"י הפחתה מהשווי, למצב של ריבוי שותפים במגרש, הן במצב הקודם והן במצב החדש.

- במצב ה"נכנס", אין כל הצדקה לייחס הפחתה לשווי זכויות במושע במצב הקודם. מדובר בקרקע המיועדת מזה שנים לאיחוד וחלוקה, שכן המנח הפיסי/קנייני של השטח, היעדר הפרשות לצרכי ציבור ואי התאמה מוחלטת לערכי תכנון עדכניים, חייבו לבצע את התכנון באמצעות מנגנון של איחוד וחלוקה מחדש של השטח. אי לכך, התנהל המסחר בקרקעות התכנית ע"פ השטח הרשום/חלקו של כל בעלים בשטח החלקה, ללא קשר למספר השותפים.
- במצב ה"יוצא", המצב שונה. מדובר במגרשים מוגדרים ובזיהוי פרסונלי של כל אחד מהבעלים שקיבל בהם את הקצאתו. שופר גורלו של מקבל הקצאה במפרוז או עם מספר קטן של שותפים, לעומת גורלו של מקבל הקצאה עם עשרות שותפים במושע, מבחינת ישימות המימוש. גם אם הבניה על אותם מגרשים עם ריבוי בעלים תמומש באמצעות יזם, אשר ירכוש מהם את רסיסי הזכויות- שלכאורה מאיין את הדרישה להפחתה בגין מושע, החוקרת סבורה שההפחתה עדיין מוצדקת, שכן כוחו של בעל רסיסי זכויות מול יזם הינו נחות יותר מאשר בעלים של מלוא הזכויות במגרש.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות הנוגעות לשווי במצב ה"יוצא" ולדחות את ההתנגדויות ביחס למצב ה"נכנס". ממליצה לחלק את מספר הבעלים במגרש למספר קבוצות בצורה מדורגת, בהתאם למספר בעלים.

כמן כן ממליצה על הפחתות מתונות מאחר שתופעת הבעלות במושע הינה מאפיין קבוע בכל מרחב תכנית 3700 ואינה מייצגת מקרה/מקרים בודדים חריגים.

5. מקדמי "מזרח – מערב" במצב היוצא:

התנגדויות שונות מתייחסות לקביעת ציר המשך רח' אבן גבירול כ"קו פרשת מים", במצב חדש, כשלמגרשים לאורך צדו המזרחי יוחס מקדם 1 ואילו למגרשים לאורך צידו המערבי יוחס מקדם 1.1 (למעט המגרשים הסמוכים לחוף). אחת הטענות היא שלא סביר לייחס מקדמים שונים למגרשים שמשני צדי רח' אבן גבירול.

החוקרת סבורה שהטענה מוצדקת בחלקה. המגרשים הגובלים ברח' אבן גבירול, משני צדדיו, הם בעלי אפיוני מיקום זהים ואין הצדקה לייחס להם מקדמים שונים.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות בחלקן. המקדמים הראויים הינם :

- מצדו המזרחי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- שאר המגרשים ממזרח לרח' אבן גבירול – מקדם 1
- שאר המגרשים : ממערב לרח' אבן גבירול : מקדם 1.1.
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול - מגרשים הגובלים בפארק החוף: בטווח בין 1.05 – 1.35, בהתאם למתחם.

באשר למצב "נכנס" – ממליצה לייחס מקדם 1.15 לחלקות בקו ראשון לים.

6. תוספת שווי בגין תכנית ג-1:

בהתנגדויות רבות מופיעה הדרישה לתת ביטוי בערכי השווי לאפשרויות הניצול, מכח תכנית ג-1, בנוסף לזכויות הבניה שהוקצו לכל מגרש. סבורה החוקרת שתכנית ג-1 אכן מהווה הטבה ממשית, ובניגוד לעמדת הצוות המקצועי שמדובר ב"הטבה" גורפת ושווה לכל המגרשים, בעיקר משום קיומם של מגרשים עם שימושי מלונאות או תעסוקה, לצד שימושים מעורבים בחלק מהם. תכנית ג-1 מאפשרת תוספת חדרי יציאה לגג בשטח 40 מ"ר, מכל דירת מגורים בקומה העליונה ולא יותר מ-65% משטח הגג. בניינים עם מגוון שימושים, לא ניתן לקבוע חד משמעית שבקומה העליונה ייבנו דירות מגורים, אם כי סביר להניח שבמרביתם, כך יהיה. ודאי שלא ניתן לקבוע כמה חדרים או איזה שטח ייבנה- זאת גם לאור המגבלות הרבות שהתכנית מציבה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. מדובר בהטבה ממשית ולכן יש לייחס תוספת שווי למגרשים המסווגים למגורים בלבד. לאחר בדיקה מדגמית, ולשם הזהירות, סבורה החוקרת שראוי לייחס למגרשים אלה תוספת שווי ממוצעת של 10%.

7. עדכון ערכי השווי / המקדמים בחלוף השנים:

נושא זה מועלה בהתנגדויות רבות. הטענה היא שלמרות חלוף כ-5 שנים מאז אישורה של תכנית המתאר תא/3700 (וכ-9 שנים מאז מועד הפקדתה), נכון למועד כתיבת ההתנגדויות, לא עודכנו ערכי השווי המצוינים בה, בכל אחד מהשימושים ומכאן המקדמים היחסיים ביניהם. למצער, נטען כי היחסיות בין ערכי השווי אז ועכשיו, לא נשמרה, בעיקר בשל העלייה הגדולה במחירי קרקע למגורים, בעוד ביתר השימושים נרשמו, לכל היותר, עליות מתונות.

במענה הצוות המקצועי נאמר כי הנושא נבדק ונמצא כי אין צורך בעדכונים ושינויים במקדמי ההמרה, מאחר שהיחסיות בין ערכי השווי השונים נשארה בעינה גם בחלוף השנים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. לאחר עיון ביסודיות בכל נתוני העסקאות שצינו ע"י המתנגדים וביצוע סקירות עצמאיות, סבורה החוקרת שהערכים הראויים בכל אחד מהשימושים הם כדלקמן:

מגורים :	16,700 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1
מסחר :	20,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1.2 (ביחס למגורים)
תעסוקה :	5,500 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.33 " "
מלונאות :	5,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.30 " "

החוקרת מבקשת לציין כי השפעתו של פרמטר נוסף - מגפת הקורונה, אם בכלל, טרם נקבעה באופן ברור. היא סבורה שהשפעה העיקרית תהיה בתחום מחירי הקרקע לשטחי התעסוקה.

8. אי שמירה על עקרון "קרוב ככל האפשר" :

מתנגדים – רובם ככולם - קבלו על ריחוק מגרש/ התמורה ממוקום החלקה/ות המקורית/יות. בכך, לטענתם, לא נשמר העיקרון הסטטוטורי המעוגן בסעיף 122 (1) לחוק התכנון והבניה. במענה לטענות הנ"ל, השיב שמאי התכנית כי נעשה מאמץ כן ורציני לשמור על העיקרון, אך מבנה התכנית וביחוד האילוצים והמגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב ובראשם - הצורך בניוד הזכויות ממתחם למתחם לא איפשרו, במידה רבה, את השמירה על העיקרון.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. במתכונת הנוכחית של התכנית קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור על קרבה יחסית של מגרשי התמורה לחלקות המקור, בעיקר בשל הצורך בניוד זכויות ופיזורן ברחבי

השטח, בגין המגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב. ברור, שאם היה מתקבל ביטול 5 הטבלאות ועריכת טבלה אחת לכל השטח, ניתן היה לצמצם ואולי אף לאפס את "הריחוקים", אך זאת, כאמור, סותר את הוראות תא/3700 המתארית ולא ניתן להיעשות בשלב זה. סברה החוקרת שניתן לצמצם את התופעה במסגרת עריכה מחודשת של הטבלאות.

9. טעויות ברישום (שינוי שם וכד') וטעויות אריתמטיות:

חלק מהמתנגדים הצביע על טעויות ברישום, חלקן בשל שינוי סטטוס אישי, שכלל הנראה לא דווח לעורכי הטבלאות. חלק אחר הצביע על טעויות אריתמטיות. אין צורך לציין כי טעויות בהקצאה של רסיסי זכויות-משמעותו לעתים קרובות – פערי שווי גבוהים מאוד, בשל שווייה של הקרקע. שני סוגי הטעויות טעונים תיקון. עדכון הרישום נדרש כדי שיתאפשר הרישום בספרי המקרקעין בצורה המדויקת. באשר לטעויות האריתמטיות, סבורה החוקרת שאין צורך לציין שחובה לבצע תיקוניהן של כל הטעויות מסוג זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות ולתקן בהתאם.

10. שימוש בערכים יחסיים ולא מוחלטים (אבסולוטיים) בטבלאות האיזון:

מתנגדים שונים הצביעו על ליקוי, לכאורה, ברישום שווי הזכויות בטבלאות האיזון בערכים יחסיים (באחוזים או בשבר) ולא בערכים אבסולוטיים, בטענה שאין כל הצדקה לסטות מהנורמה המבטאת שווי בערכים מוחלטים. לדבריהם השימוש בערכים יחסיים הותר בתקן 15 של מועצת השמאים, כחריג השמור למצב בו מדובר בשוק בלתי יציב- מה שלא קיים במקרה דנן. הצוות המקצועי השיב כי נקיטה בערכי שווי יחסיים – לאור נתוני התכניות והיקפן הכמותי, במקביל לערכי שווי קרקע גבוהים, מונעת או לפחות מקטינה את הסרבול בטבלאות. יזכר, כי על הכף מונחות זכויות קנייניות ששווין עולה לכדי סכומי עתק.

המלצת החוקרת :

ההתנגדויות נדחות.

תקן 15 של מועצת השמאים מתייחס (סעיף 9) ל"הכללת שווי יחסי (אקוויוולנטי) בטבלת ההקצאה והאיזון (במקום שווי מוחלט)". בסעיף נכתב ש"נתון שווי יחסי (אקוויוולנטי) יוכל להחליף את שדה השווי שבטבלה אם לדעת השמאי יש בכך כדי לסייע בחלוקת הזכויות בתקופות שבהן קיימת אי יציבות מחירים. אם בחר השמאי לקבוע שוויים יחסיים, יפרט בסעיף 'ערכי השווי בתחום התכנית', את בסיס הנתונים והשווי ששימשו בקביעת מקדמי השווי היחסי". מהאמור לעיל עולה שהשימוש בערכים יחסיים אינו אסור אלא שהוא נתון להחלטת שמאי התכנית, בתקופה של אי יציבות במחירים. במקרה דנן אין מדובר בתקופה שכזאת, אך הבחירה של השמאי לנקוט בדרך זו מטעמי נוחות, לאור הסרבול הכרוך בערכי שווי גבוהים במיוחד ולאור הלשון שאינה קטגורית ואף מדברת על "בחירה", מאפשרים נקיטה בדרך זו ובלבד שיפורט כל מסד הנתונים.

11. ניגוד עניינים מובנה של הועדה המקומית כגורם המקצה והעיריה כגורם מקבל ההקצאה:

התנגדויות שונות מתייחסות לעובדה שעיריית תל אביב-יפו מקבלת זכויות במסגרת ההקצאות בתכניות שעה שהועדה המקומית, כעורכת התכנית, אמונה על אותן ההקצאות. הוצגה פסיקה בנוגע לסוגית ניגוד העניינים בסיטואציה דומה.

המלצות החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות.

סמכות מוסד תכנון לאשר תכנית נקבעה בסעיף 62 לחוק התכנון והבניה והינה בהתאם למהותה והנושאים הכלולים בה ולא לפי בעלי הקרקע או מגישי התכנית. כלומר, אין כל רלבנטיות לכך, שיש לרשות המקומית, כאמונה על התכנון והקצאת הזכויות, שטחים בבעלותה בתחום התכנית. ניתן להוסיף ולציין כי לו סבר המחוקק שקיים ניגוד עניינים מובנה בפעילות הועדה המקומית עת היא דנה בתכניות בהן כלולים גם שטחים בבעלות העיריה, הוא היה קובע הוראה בדיון לכך, וכידוע, מאומה לא נקבע בדיון בשאלה זאת.

12. הקצאת זכויות לבעלים בין מתחמים לעומת הקצאת הזכויות לחלקה בין מתחמים:

לטענת מתנגדים, הקצאת הזכויות בחלקה בין שני מתחמים, אינה מחייבת את ההקצאה בין הבעלים עצמם בשני מתחמים או יותר. גם אם מפצלים את הזכויות בחלקה לשני מתחמים הרי שיש לשמור על הבעלים בחלקה במתחמים נפרדים. לפיכך, יש להקצות למתנגדים זכויות באותו מגרש תמורה, באחד המתחמים בלבד, ולא לפצלם בשני המתחמים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לנסות להיענות לבקשת המתנגדים. היענות לבקשה עשויה הן לצמצם את פיזור הזכויות והן להקל על המימוש.

13. שיקולי מיסוי:

לטענת מספר מתנגדים, יש לקחת בחשבון, בעת קביעת השווי/ מקדם השווי, שיקולי מיסוי. הרציונל מאחורי דרישה זאת הינו כי קיימות הוראות מיסוי שונות לשימושי מגורים (פטורים למיניהם) בהשוואה לשימושים אחרים, מה שמשאיר תמורה "נטו" שונה, תוך יצירת אפליה בין מקבלי ההקצאות.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. גובה המיסוי הינו בעיקר פונקציה של מעמדו האישי של בעל המקרקעין לצורכי מיסוי.

14. הצרחה:

מתנגדים לא מעטים פונים בבקשה "להחליף" הקצאות עם גורמים אחרים. הדבר נובע מהשתייכות לקבוצה, שההקצאה ניתנה במנותק ממנה, השתייכות משפחתית, העדפה אישית ועוד. מענה הצוות המקצועי בד"כ חיובי ולפיו, אין מניעה לביצוע "הצרחה" ובלבד שהיא תתרחש בהסכמה, מבלי לפגוע בכך בבעלי קרקע אחרים ובכפוף לאותם מקדמים ולשאר הפרמטרים המאפיינים את ההקצאה המקורית.

המלצת החוקרת :

להיענות לבקשות, בכפוף לקיום התנאים שפורטו לעיל.

15. שקיפות:

בהתנגדויות רבות נטען להיעדר שקיפות בהצגת הפרמטרים, המקדמים והנתונים אשר שימשו בסיס לטבלאות ההקצאה. כ"כ נטען, כי אופן יישום המקדמים באופן פרטני לא הוצג, מה שמקשה מאוד על "פענוח" הטבלאות והבנתן. יצוין, כי במהלך שמיעת ההתנגדויות, השלים שמאי התכנית חלק נכבד מהנתונים. במסגרת סעיף השקיפות, מן הראוי להתייחס למקדם "אחר א" ולמקדם "אחר ב" שישומו, ככל הנראה, על מגרשים שונים בעת קביעת השווי היחסי. הוסבר שאלה מקדמי איזון שנועדו לעדן את תחשיב השווי, בגין פרמטרים שוליים שונים האופייניים לחלק מהמגרשים, למשל מקדם למגרש צר. סבורה החוקרת שלא ניתן להתעלם מכך שעדיין רב הנסתר על הגלוי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדויות.

יש להקפיד, בעת עריכת הטבלאות המתוקנות, כי יצורפו אליהן נתוני העסקאות, לוחות האקסל, פירוט כל המקדמים למיניהם המיוחסים לכל מגרש, לרבות מקדמי איזון פנימיים וכיוצ"ב. יש לאפשר לבעלי הקרקע להבין ולהכיר את התמונה כולה. יש לפרט גם את המקדמים הקרויים "אחר א" ו-"אחר ב" ולציין את אופן יישומם במגרשים.

16. התחשבות בהפקעות עבר / שחזור זכויות:

במספר התנגדויות נטען ע"י בעלי הקרקע, כי בעבר הופקעו מחלקותיהם שטחים, בהיקפים ובשיעורים ניכרים ולא שולם פיצוי בגין הפקעות אלה. בנוסף, נטען על אי סדרים ומהלכים בלתי תקינים אגב הפקעות אלו. לדברי בעלי הקרקע, הובטח להם כי חלף פיצוי הפקעה, זכויותיהם במסגרת התכנון העתידי יחושבו על בסיס שטחים "ברוטו", כלומר השטחים טרום ההפקעות. בידי המתנגדים מסמכי עבר על כך, חתומים ע"י גורמים בעיריית תל אביב-יפו. ב. הזכויות. הליך זה מכונה "שחזור זכויות". למרות זאת, חושבו הקצאותיהם הנוכחיות על בסיס השטחים הרשומים (שטחים נטו) של החלקות.

התביעות בקשר להפקעות העבר נחשפו להליכים משפטיים שונים ובסופם נקבע בפסה"ד שאין לבצע שחזור זכויות.

גם בהחלטת ועדת המשנה לעררים שליד המועצה הארצית, שחזור הזכויות המבוקש הינו מונחה שיקולים פיצויים ולא שיקולים תכנוניים ולכן לא ניתן לבצעו.

עם זאת, נפסק בעת"מ, כי מקום בו הוכח מבחינה שמאית, ששווי קרקע, שחלקים ממנה הופקעו בעבר, גבוה יותר, משווי קרקע שלא נחשפה בעבר להפקעות, יש מקום לתת לכך ביטוי בשלב תכניות האיחוד והחלוקה המפורטות.

מכאן נובע, שהמענה לטענה הופנה לשדה השמאי ולא נותר אלא לבדוק באם העסקאות משקפות את ההבדלי השווי בין שני סוגי החלקות.

בשלב זה, ראוי לציין טענה שהועלתה ע"י בעלי חלקות 392 ו-396 וחלק מחלקות 375 ו-388 בגוש 6632. ע"פ הנתען, על חלקת המקור 18 בגוש 6632 חלה בעבר התכנית המנדטורית R/96 שהפקיעה כ- 22.87% משטחה לטובת דרכים ושצ"פ ואת יתרת השטח חילקה לחלקות בנות 1 דונם כ"א, לרבות החלקות נשוא ההתנגדות. יודגש כי לא ניתן היה לאתר את מסמכי התכנית. את מנח החלקות ניתן, עם זאת, לראות בתשריט תכנית ל" המאוחרת יותר. בהמשך, נטען כי חלקות אלה בעלות שווי גבוה בהרבה מהשווי הממוצע של העסקאות בסביבה גם משום זמינות השטח לבניה.

שמאי המתנגדים כלל בחוות דעתו שתי טבלאות – האחת מכילה עסקאות בחלקות קטנות בנות 1 ו- 1/2 דונם, והשנייה מכילה עסקאות בחלקות גדולות, כולן בשנים 2007-2009. הטבלאות מוכיחות, לטענת השמאי, כי חלקות בשטח קטן נסחרו בערכים גבוהים בכ- 40% מאשר בחלקות גדולות. לא נמסרו כל ראיות בקשר להפקעות עבר. יצוין כי שמאי התכנית הציג טבלה ובה עסקאות מהשנים המוכיחות שאבחנה בין חלקות קטנות לגדולות אינה קיימת.

סקירותיה של החוקרת באתר רשות המיסים העלו כי אין בסיס לטענת שמאי הבעלים. אי לכך, מומלץ לדחות את ההתנגדות באשר לשווי "הנכנס" של החלקות שנכללו בתכנית R/96. אם נחזור לנושא הראשי- התחשבות בהפקעות עבר/ שחזור זכויות – בהיבט השמאי: לא הוכח כי ניתן לייחס את מערכת המחירים השונה להפקעת עבר. נכון יותר לייחס את רמת המחירים הגבוהה יותר לחלקות הקטנות ל"נוחות" הכניסה לטבלאות בגין בעלות מצומצמת. מאידך, גם הטבלה שהוכנה ע"י שמאי התכנית אינה מוכיחה את טענתו לגבי רמת מחירים נמוכה. ייתכן שהעובדה נעוצה בתקופת העסקאות- לאחר הפקדת התכנית- כשכבר היה ידוע שטבלת ההקצאות לא תבצע את האבחנה.

בדיקת נתוני רשות המיסים לא הצביעו על ממצאים חדים וחותכים. יש לזכור כי במתחם הענק של תכנית 3700 בוצע מספר רב של עסקאות, הדיווח של חלקן ברמת מהימנות נמוכה.

דעתה של החוקרת הינה שלא הוכח כי מחירי העסקאות משקפים את ההבדלים בין חלקות שהופקעו מהם חלקים בעבר, לבין חלקות שלא נחשפו להפקעות. עם זאת, סבורה החוקרת שמן הראוי לייחס לחלקות קטנות בנות 1/2 עד 1.0 דונם, תוספת שוויון בשיעור 10% (ללא קשר להפקעות).

רכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה: כמקובל בתחום התכנון העירוני, שטחים לצרכי ציבור מופרשים ורשומים בטבלאות ההקצאות ע"ש עת"א-יפו, "מתחת לקו". מכאן שאינם "משתתפים" במנגנון האיחוד והחלוקה. בכך, מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת ליהנות משני העולמות – מחד, לקבל את כל צרכיה למטרות ציבוריות (כ-70% משטח התכנית), ללא עלות, ובמקביל - לקבל הקצאות של שטחים סחירים. במסגרת ההתנגדות, נדרשת העירייה לממן את רכישת שטחי הציבור באמצעות תקבוליה ממכירת השטחים הסחירים. במסמך ההתנגדות הוצגו מספר דוגמאות למגרשים בעלי ערך מסחרי, שכנטען – הושוו כמגרשים בייעוד ציבורי וככאלה הוקצו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה (מגרשים 808, 804 ו-814, בייעוד "מבנים ומוסדות ציבור" וממוקמים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו"). בהקשר זה, תצוין דרישה נוספת של המתנגדים – לשום שטחים ציבוריים המוצגים כצרכי ציבור והוקנו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות. רכישת קרקע לצרכי ציבור, ללא תשלום, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה וכמעט בלעדית, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת - הוותיקה יותר - להשגת שטחים למטרות ציבוריות, היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד והחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובד"כ מלווה גם בהליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים פירושה היפוך עמדות תפיסתי רדיקלי מול המקובלות בתחום התכנון במשך עשרות שנים. מדובר בסוגיה שנויה במחלוקת של מיטב ידיעת החוקרת, טרם התקבלה הכרעה מחייבת בעניינה בבתי המשפט. מתוך הכרה בצורך ברכישת שטחים לצרכי ציבור בדרך הקצרה, דרך המלך, וללא שינויי חקיקה, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות.

17. הקצאת זכויות למסחר, מלונאות ותעסוקה לעיריית ת"א ומדינת ישראל, בנפרד מהבעלים

הפרטיים:

לסוגיה זו מספר השלכות : א. היענות לבקשות בעלי הקרקע: בהתנגדויות רבות קיימת הבקשה לקבל הקצאות במגורים בלבד, ולא בשימושי מסחר, תעסוקה ומלונאות, מסיבות מובנות. היענות לבקשה – ולו חלקית- לבקשות "תשחרר" שטחים למגורים שהוקצו במסגרת הטבלאות לגופים גדולים. ב. מימוש הזכויות במגרשים הנ"ל קשה ומסורבל יותר, לרבות בהיבטים משפטיים, מאשר במגרשים למגורים, שבחלקם ייתכן מימוש עצמי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדות. להשתדל להיענות לבקשות ככל הניתן, ולהפריד בין זכויות העירייה והמדינה וזכויות הפרטיים במסגרת הטבלאות המתוקנות.

18. דרישה לרכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה :

כמקובל בתחום התכנון העירוני בישראל, שטחים לצרכי ציבור מופרשים לטובת הרשות המקומית, ורשומים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". מכאן, שאינם משתתפים במנגנון האיחוד והחלוקה. כך מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק ישירות על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת מחד, לקבל מענה ללא עלות עבור מטרות ציבוריות (בד"כ 50% - 70%), ובמקביל לקבל הקצאות של שטחים סחירים. עוד נטען כי הצבת השטחים "מתחת לקו" אינה אלא מסווה לרכישת שטחים בעלי אופי מסחרי מובהק ללא תמורה. כדוגמה, ציונו מגרשים 804, 808 ו- 814 במתחם 4.

נדרשת העירייה ע"י המתנגדים, לממן את רכישת שטחי הציבור מתוך תקבוליה ממכירת ההקצאות הקנייניות שלה ובכך להקטין את הנזק לציבור. האמור לעיל מחייב עריכת שומה אמיתית לשטחים המוצגים כשטחי ציבור.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות בנושא זה.

רכישת קרקע לצרכי ציבור, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת – הוותיקה יותר – היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד וחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובדרך כלל מצריכה גם הליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים, פירושה היפוך עמדות רדיקלי, מול המקובלות במשך עשרות שנים, שעלול לעקר את ההיגיון הכלכלי העומד בבסיס הפרקטיקה. מתוך ההכרה בצורך לרכישת שטחים לצרכי ציבור - שעולים וגואים לצורך עמידה בסטנדרטים ראויים – בדרך הקצרה וללא שינויי חקיקה והימנעות מהפקעות, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות בסעיף זה. עם זאת, יש לדאוג להגדרה מהם "צרכי ציבור" בעידן של התרחבות המושג ועל רקע התפשטות תופעת הפרטה.

19. התייחסות לשטחים מסחריים הכלולים במגרשים לצרכי ציבור והוקנו לעירייה או למדינה

ללא תמורה :

המתנגדים הציגו מספר דוגמאות בהן נקבעו שטחים בעלי צביון מסחרי מובהק בהיקפים גדולים וחריגים במסגרת מגרשים המיועדים לשימושים ציבוריים, שהוקצו לעירייה או למדינה, ללא תמורה ("מתחת לקו").

התכניות המפורטות מפנות לתכנית תא/מק/צ – "מבנים ומוסדות ציבור", בה קיים שוני בין תוספת של 10% עבור שטחי מסחר בנוסף לזכויות המוקנות, והאפשרות למימוש עד 10% מתוך שטחי הבניה המותרים עבור שימושים נלווים (שימושים מסחריים נלווים לשימוש הציבורי).

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות

20 . מקדמים שונים :

20.1 . מקדם שווי קרקע לדיור בהישג יד (דב"ה)

שמאי התכנית ייחס לדיורות אלה, במסגרת תכנית המתאר תא/3700, מקדם 0.5, אך במסגרת התכניות המפורטות שינה את המקדם ל- 0.3. הנמקה הייתה שאין היום הגדרה משפטית למושג "דיור בר השגה", ולפיכך מדובר במושג שרבה לגביו אי וודאות, במיוחד באשר להנחות במחיר, מגבלות/ קשיי השגת הון עצמי, הגבלות לגבי השכרה לטווח ארוך, דרישה לקיום הגרלות לזכאים ועוד.

הטענה העולה בחלק מההתנגדויות הינה שהשינוי נעשה בחוסר סמכות וללא הסבר. משמעות השינוי הינה הגדלת היקף הזכויות המוקצות לעת"א-יפו בשיעור של 66%, על חשבון שאר הבעלים בתחום התכנית.

ע"ס בדיקותיה, סבורה החוקרת שדב"ה מכילים הגבלות שונות, כמו היעדר בעלות על דירה, הגבלות גיל, רמת הכנסה, משך תקופת שכירות. במהלך תקופת השכירות ודני שכירות מופחתים.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. לאחר שקיבלה את הסברי שמאי התכנית. מומלץ שלא לשנות את המקדם 0.3.

20.2. מקדם שווי קרקע לדירות קטנות :

נטען במספר התנגדויות שמקדם זה צ"ל 0.5375 (תוספת 7.5%) ולא 0.575 (תוספת 15%), כפי שקבע שמאי התכנית.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.

תוספת 15% למרכיב הקרקע פירושה תוספת של כ- 7.5% לשווי השטח הבנוי. מדובר בתוספת סבירה, למרות קביעת מתנגדים שבאזור זה הדרישה הינה לדירות גדולות. לצד הדירות הגדולות, קיים ביקוש גם לדירות קטנות המניבות תשואה גבוהה יחסית בדמי שכירות.

20.3. מקדמי איזון פנימיים

המקדמים הוצגו בטבלת שמאי התכנית ותפקידם להוסיף עידון למקדמי השווי ע"פ הייעודים השונים. המקדמים שצוינו הם: מיקום, גובל בשצ"פ, גובל בדרך נמיר באזור שאינו תעסוקה, גובל בפארק, גובל בדרך הים, גובל בשדרת רוחב, שימושים מעורבים, צפיפות, מקדם "אחר" א ו- ב. באשר למקדם "גובל בדרך הפארק" (דרך הים) נקבע באופן אחיד ל-1.2 בכל התכנית. עם זאת, אגב בדיקת ההתנגדויות הפרטניות, הוברר כי השמאי ייחס ערכים שונים למקדם בכל אחד מהמתחמים, ע"פ איפיוניו. לעניין זה ר' סעיף 20.4 להלן.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות, למעט האמור לעיל לעניין "מקדם גובל בדרך הפארק (דרך הים)".

20.4. מקדם קירבה לדרך הפארק (דרך הים):

מספר מתנגדים הצביעו על אי התאמות בין המקדמים במתחמים השונים. בדיקת החוקרת העלתה שהמקדם נקבע בכל אחד מהמתחמים ע"פ איפיוני המיקום והוא מצוין בבירור בכל אחת מטבלאות העזר המפורסמות באתר. מקדם תוספת השווי למגרשים המצויים "בקו ראשון" לפארק החוף. המקדם נקבע, באופן דיפרנציאלי, בטווח בין 1.05 – 1.35.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מדובר במקדמים סבירים ואין לשנותם.

20.5. מקדם "גובל ברח' יוניצ'מן" :

בחלק מההתנגדויות נטען נגד ייחוס מקדם תוספת שווי למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, כפי שנקבע בכל שדרות הרחוב. נטען, כי רח' יוניצ'מן הינו המשכו של כביש מס' 5 מערבה, לתוך שטחי 3700. ככזה, הוא עשוי לשמש ככניסה ראשית לעיר מכיוון צומת גלילות. נתוני הנספח האקוסטי המצורף לתכנית והעובדה כי תישמר בו רצועה עבור דרך משוקעת לחיבור עתידי לאי מלאכותי בכפוף לאישור תכנית מפורטת, אמורים להשפיע על המקדם.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות ולייחס למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, מקדם של 0.95.

20.6. מקדם שימושים מעורבים :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.95 לשווי מגרשים בהם נקבע שימוש למגורים בשילוב תעסוקה ותיירות או מסחר ותעסוקה.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מקדם זה מקובל.

20.7. מקדם זיקת הנאה :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.98 לשווי מגרשים שבתחום חצרותיהם נקבעה זיקת הנאה. בנוסף, קיימת הוראה לגבי "זכות מעבר לרכב". סבורני שנכון יהיה לייחס למגרשים שבתחומם מסומנת חובת מתן "זכות מעבר לרכב" מקדם 0.95.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות לגבי המקדם המופחת לשווי מגרשים שבתחומם נקבעה זיקת הנאה. לייחס מקדם 0.95 למגרשים שבתחומם חובת מתן מעבר לרכב.

20.8 "זכויות מתכלות" :

ההתנגדות מתייחסת לסעיף 2.א.25 בתא/3700 לפיו " זכויות בניה שלא ניתן לנצלן במסגרת מגבלות הבניה- תבוטלה". בהתבסס על הוראה זאת, טוענים המתנגדים כי על הועדה להורות לעורך התכנית לבחון את זכויות הבניה שמוקנות במגרשים ולוודא שהן ניתנות למימוש במגבלות שנקבעו."

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

בדיקה שכזאת צריכה להתבצע על ידי עורכי התכניות (ולא ע"י השמאי). בדיקה מוקדמת היא רצויה כדי למנוע הליכים מאוחרים של התנגדויות, פניה לערכאות וכיוצ"ב.

20.9. מקדם קרבה למתחם ציבורי גדול:

הטענה בהתנגדויות הינה כי יש לייחס מקדם הפחתה בשווי בגין גורם זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

כאשר מדובר בפרויקט ציבורי גדול כמו מרכז ספורט, מוסד אקדמי וכיוצ"ב, שגם כרוך בפעילות אנושית אינטנסיבית, מן הראוי לתת לכך ביטוי. מקדם מומלץ בין 0.9 – 0.95 בהתאם לאופי הפעילות והיקפה.

20.10 מקדם הפחתה בגין גובה (צפיפות):

מקדם זה מכונה במסמכי התכנית "מקדם צפיפות", על אף שעניינו במקדם הפחתה בגין עלייה בגובה. בהתחשב בטעמי הקהל, כפי שהם באים לידי ביטוי במחירי מקרקעין, הרי שככל שמדובר בקומות גבוהות יותר, המחירים גבוהים יותר. מומלץ לבטל מקדם הפחתה זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

20.11 מקדם הפחתה באזור מגורים בגין קרבה לדרך נמיר:

באשר לקרבה לדרך נמיר נקבע מקדם גבילות למגרשים שאינם באזור תעסוקה – 0.95.

המקדם מקובל עלי.
באשר לקרבת מגרשים בייעוד תעסוקה לדרך נמיר, יש לקרבה זו השפעה מסוימת בשל האפשרות
להציב שילוט. המקדם הראוי – 1.03.
באשר להתייחסות לרח' אבן גבירול – ר' סעיף 5.

עיקרי ההמלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות פרטניות (פרק ג')

המסמך כולל המלצות החוקרת לכל 127 ההתנגדויות, ובו פירוט על עיקרי ההתנגדות, מענה הצוות
המקצועי וכאמור המלצות החוקרת לכל טענה ולכל התנגדות.

רצ"ב נספח 3.

חוו"ד הצוות: (מוגש ע"י מחלקת תכנון צפון ומנהל תחום המקרקעין, אגף תכנון העיר)

הצוות ממליץ לוועדה המקומית לקבל את המלצות החוקרת שכוללות קבלה של חלק מההתנגדויות
ושינוי טבלאות האיזון בהתאם. מכיוון שקבלת המלצות החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים,
ממליץ הצוות לתקן את טבלאות האיזון בהתאם להמלצות החוקרת ולפרסם את הטבלאות המתוקנות
לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו
בעניין.

להלן פירוט המלצות הצוות:

1. הפעילות האווירית בשדה דב הטילה מגבלות בניה חמורות על הבינוי, היקף הבניה והשימושים
האפשריים במתחם 1. התכנית המתארית המאושרת (תא/3700) התמודדה עם מגבלות הבניה
הללו באמצעות "הוראת הניוד", לפיה בעלי הזכויות במתחם 1 יקבלו חלק מזכויותיהם במצב
היוצא במתחמים הצפוניים יותר (ראו פסקה 3 לחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאה לעיל).
בהתאם להוראת הניוד כוללת תא/3700 טבלאות המראות באיזה מתחם יקבל כל בעל קרקע
את מגרשי התמורה שלו. כך בעלי הזכויות במתחם 1 מקבלים חלק ממגרשי התמורה שלהם
במתחם 1 וחלק במתחמים הצפוניים יותר. תוכנית תא/3700 גם נתנה את דעתה למצב שבו
שדה דב יפונה במהלך השנים שלאחר אישור התוכנית כך שניתן יהיה להעצים את הזכויות
במתחם 1, וקבעה את האופן שבו יש להתמודד עם שינוי כזה. בתמצית, תכנית תא/3700 קבעה
כי במקרה ששדה דב יפונה ניתן להעצים את זכויות הבניה במתחם 1, ולחלק את זכויות הבניה
החדשות במתחם 1, שנוספו בגין פינוי שדה דב, בין כל בעלי הזכויות בתוכנית תא/3700 לפי
חלקם היחסי (ראו "הסעיפים המחשקים" כפי שהוגדרו בחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאו
בתחילת מסמך זה). והינה אכן, במהלך שנת 2019, לאחר אישורה של תא/3700 ולפני אישורן
של התוכניות המפורטות, פונה שדה דב.
2. הצוות תמים דעים כי לאור פינוי שדה דב, ולאור התכנון האינטנסיבי של רובע שדה דב כפי שבא
לידי ביטוי בתוכנית תא/4444, יש להעצים את זכויות הבניה במתחם 1 כדי שיתאים לבינוי
מדרום (תא/4444) ולבינוי מצפון (המתחמים הצפוניים של תא/3700). אולם הנחת המוצא היא
שהעצמת זכויות הבניה במתחם 1 יכולה להיעשות רק בתכנית בסמכות הוועדה המחוזית.
3. הצוות דן ארוכות בשאלה כיצד לקדם את התכניות שלפנינו מתוך הבנה שראוי ונכון להעצים את
זכויות הבניה במתחם 1. אפשרות אחת הינה לאמץ את הפתרון שנקבע בתא/3700. לפי פתרון
זה יש לאשר את כל חמש התכניות המפורטות כפי שהן, ולאחר מכן לתכנן תוכנית חדשה
למתחם 1 בהתאם ל"סעיפים המחשקים", כלומר כך שכל הזכויות החדשות שיתווספו למתחם 1
יחולקו בין כל בעלי הזכויות בתא/3700. האפשרות השנייה הייתה דחיית התכניות המפורטות

במתכונת הנוכחית וקידום תכנית חדשה של כלל המתחמים לרבות מתחם 1 תוך העצמת זכויות הבניה, וזאת בסמכות הוועדה המחוזית, אשר תכלול עריכת טבלת איחוד וחלוקה חדשה, מאוחדת, לכל בעלי הזכויות בכל חמשת המתחמים של תא/3700 (בדומה לאמור בהערת החוקרת בסעיף 1 להמלצותיה – עמ' 4 לעיל).

4. בחירה באפשרות הראשונה, בהתאם להוראות תא/3700, תאפשר אישור של 5 התכניות (תא/3700 /5-1), כולל טבלאות ההקצאה שלהן, באופן שניתן יהיה לממש כבר עכשיו את 4 התכניות הצפוניות ורק המימוש של תכנית 3700/1 ימתין לתכנון מחדש ולהעצמת הזכויות. אפשרות זו אף עולה בקנה אחד עם הצורך לכבד את ההסתמכות על תכנית תא/3700. טבלאות ההקצאה של תכנית תא/3700 יצרו ציפייה שבעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 וגורמים אחרים הסתמכו עליה. כך למשל מאז שתכנית תא/3700 אושרה נעשו בתחומה לא מעט עסקאות שהסתמכו על טבלאות ההקצאה שלה. כל פתרון אחר פוגע בהסתמכות זו.
5. בחירה בפתרון השני תאפשר עריכת טבלת הקצאה חדשה מאוחדת לכל שטח תא/3700 תוך הקטנת הצורך בנידוד זכויות של בעלי זכויות ממתחם 1 למתחמים צפוניים יותר. הדבר יאפשר הקצאת זכויות קרוב יותר לחלקות המקור וכן איגום טוב יותר של הזכויות. אולם פתרון זה יחייב את "הקפאת" כל חמשת המתחמים עד לסיום התכנון של מתחם 1, תכנון שעלול לארוך זמן רב.
6. לאור האמור לעיל סבור הצוות כי הפתרון המיטבי בנסיבות הקיימות הוא לדבוק בהוראות תא/3700 ובפתרון שנקבע ב"סעיפים המחשקים" ולאשר את התוכניות המפורטות בכפוף לתיקונים שעליהם המליצה החוקרת.
7. במקביל מומלץ להורות על הכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, כאשר זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחלקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

לסיכום וכאמור לאחר הערכת חלופות רבות, ממליץ הצוות המקצועי בפני הוועדה המקומית לקבל החלטה בנוסח הבא:

"הוועדה המקומית שוקלת לאשר את תכניות תא/3700 1 עד 5, בכפוף לקבלת חלק מההתנגדויות בהתאם להמלצות החוקרת. מכיוון שהוועדה סבורה כי יתכן שקבלת חלק מההתנגדויות כפי שהמליצה החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים בתחום התכנית, מחליטה הוועדה כדלקמן:

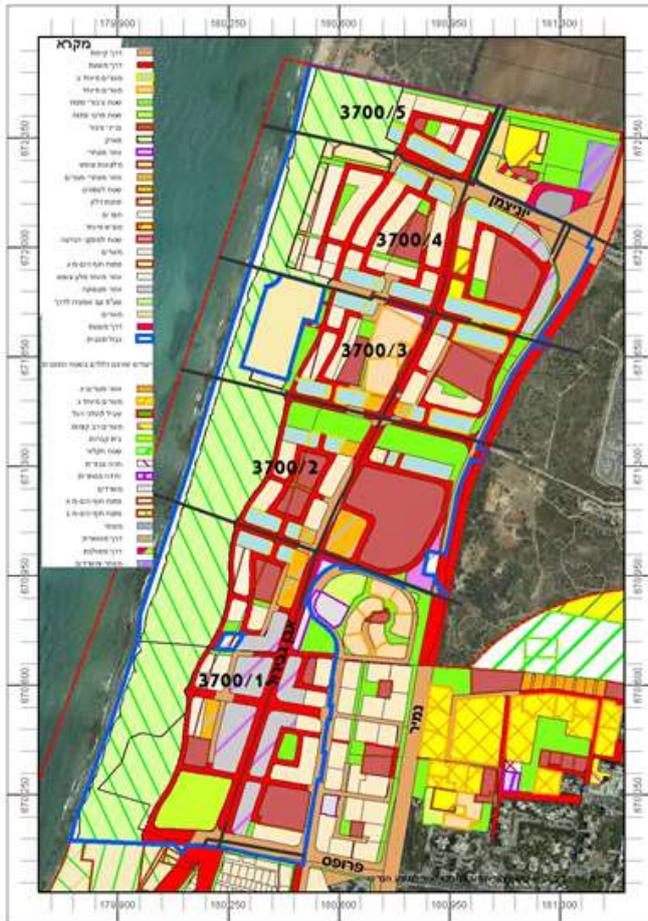
1. להורות לשמאי התכנית לתקן את טבלאות האיזון של כל 5 התכניות בהתאם להמלצות החוקרת.
2. לאחר השלמת הטבלאות המתוקנות לפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.
3. הפרסום יעשה באותה הדרך שבה מפרסמים את דבר הפקדתה של תכנית, כולל שילוט באתר, אך למעט פרסום ברשומות ופרסום על לוחות מודעות בשכונה.
4. בהודעה יקבע כי כל מי שרואה עצמו נפגע מהשינויים המוצעים יהיה רשאי להגיש את טיעוניו בנושא בתוך 60 יום מיום הפרסום.

5. במקביל מנחה הוועדה המקומית את מהנדס העיר להתחיל בהכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, ותוך התייחסות לתכנית תא/4444 שמדרום ולתכניות תא/3700 5-2 שמצפון. "הקו הכחול" של התכנית החדשה יהיה זהה לקו הכחול של תא/3700 המתארית. זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית: הועדה המקומית

רקע משותף לכל חמש התכניות המפורטות

תכנית מתאר תא/3700:

תשריט תכנית 3700

מיקום: תכנית המתאר תא/3700 משתרעת על כ-1,900 ד', בין גבול השיפוט העירוני בצפון, דרך נמיר ושכונת צוקי אביב (רמת אביב ג' החדשה) במזרח, רחוב פרופס בדרום והים במערב. אזור התכנון הינו שטח פתוח ברובו, למעט מובלעות שנבנו במהלך העשורים האחרונים מתוקפן של תכניות נקודתיות: "סי אנד סאן", "מגדלי נאמן", מלון "מנדריין".

מטרות התכנית: במסגרת תא/3700 תוכנן רובע עירוני חדש בצפון-מערב העיר לאורך חוף הים ופארק חוף רחב היקף.

5. תכנון השטח מאפשר המשכיות הבינוי העירוני הולמת בין העיר המרכזית ועבר הירקון.
6. תל אביב כעיר עם הפנים לים: שש שדרות ניצבות לחוף חוצות את הרובע, ובין הבינוי לים פארק חופי רחב.
7. עירוב שימושי קרקע לאורך השדרות ובהמשך אבן-גבירול, באופן הנותן מענה לצורכי כלל האוכלוסייה למטרות מגורים, מלונאות, תעסוקה, מסחר, בנייני ציבור ושטחים פתוחים
8. שילוב עקרונות פיתוח בר-קיימא ליצירת סביבה ידידותית ואיכותית.

תכניות מפורטות תא/3700/1 עד 3700/5 :

רקע סטטוטורי:

9. הגדרת התכניות המפורטות מתוך תא/3700 :

הן חמש תוכניות בנין עיר מפורטות בסמכות הוועדה המקומית המקודמות במקביל ומפורטות את תכנית המתאר תא/3700 שקיבלה תוקף ביום 15/1/2015.

5. תא/3700 כוללת הוראות ברמת תכנית מפורטת לשטחים ציבוריים ראשיים ותשתיות על, עקרונות שומה לאיחוד וחלוקה, סלי זכויות והוראות בניוי מפורטות כפי שמוגדר בסעיף 62א(א).

6. כל אחת מהתכניות המפורטות הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה, היא בסמכות הוועדה המקומית, ועם אישורה ניתן יהיה לקדם תכניות עיצוב ולאחר מכן היתרי בניה.

7. כל אחת מהתוכניות המפורטות כוללת טבלת הקצאת זכויות נפרדת, המבוססת על עקרונות השומה המעוגנים בתא/3700. המנגנון השמאי של תא/3700 כולל ניוד

זכויות ממתחם הדרומי (3700/1) למתחמים צפוניים יותר, זאת עקב החלטה אסטרטגית לפיה התכנית מטמיעה את הגבלות הבניה הנובעות משדה דב (דהיינו מימושה אינו תלוי בפינוי השדה השכן והסרת הגבלות הבניה).

8. תא/3700 הינה תכנית מתאר המאפשרת הוצאת היתרים במרחב הציבורי בתחומה לנושאים הבאים: ביצועם של הרחובות העירוניים הראשיים (המשך רח' אבן גבירול ודרך הים) ושש השדרות, ביצוע פארק החוף ופארק עירוני לינארי בשדרת הנופש, הקמת בנייני ציבור ראשיים (קריית החינוך), פיתוח בריכת חורף, שטח למתקנים הנדסיים, תחנת משנה של חח"י, תשתיות עירוניות בתחום ייעודים אלה, עבודות עפר וכד'.

10. היקפי הבנייה המאושרים עפ"י תא/3700 :

מגורים – 11,500 – 13,000 יח"ד, מתוכן 2,160 יח"ד ברות השגה, ו- 1,000-4,000 יח"ד קטנות
תעסוקה – 147,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מסחר – 68,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מלונאות – 60,000 מ"ר (1,500 חדרי מלון).
שב"צ – כ-200 דונם.

11. פארק החוף:

פיתוח פארק חוף אקולוגי, בגודל 400 ד', לרוב על מצוק כורכרי, למען חוויה נופית המשלבת שמירה והעצמת ערכי הטבע והנגשתם לציבור, ולמען יצירת מפגש מגוון בין עיר פעילה לבין הים, רגיש, נוח ומקרין על הסביבה.

תכנית פיתוח כוללת אושרה בחודש אוגוסט 2018 ע"י הוועדה המקומית. היא אמורה

להידון בקרוב בוועדה המחוזית, ואח"כ בוולחור"ף.

12. יצירת עירוניות אינטנסיבית:

7. המשך אבן-גבירול כרחוב פעיל מרכזי, עם קו רק"ל, נתיב תח"צ, שבילי אופניים ומדרכות מוצלות ע"י עצים, שימושים מעורבים וקולונדה מסחרית. לאורך הרחוב מוקדים עירוניים ומרכז ספורט כדוגמת קריית החינוך, כיכרות מרכזיות לקיום אירועים ציבוריים.
8. דרך הים כציר אורכי בעל אופי משתנה, פעם עם נוף לים, פעם עם נוף לפארק החוף ופעם עם דופן בנויה.
9. שדרות ניצבות בעלות אופי שונה מעודדות מעבר ממתחם למתחם, פארק לינארי הממשיך עד הים את הטבעת הירוקה המיוצרת ע"י שדרת הנופש ברמת-השרון ודרום גלילות.
10. עדיפות לקומת קרקע פעילה הכוללת מסחר ותעסוקה.
11. פיזור מלונאות על הקו הראשון לים האטרקטיבי, לאורך השדרות ובאבן גבירול בהן תתרחש מרב הפעילות העירונית.
12. אופציה לחיבור לאי מלאכותי עתידי עבור שדה תעופה ותשתיות מטרופוליניות.

13. מדיניות מגורים:

3. חתירה למגוון דפוסי דיור ע"מ למשוך אוכלוסיות הטרוגניות. מסה"כ מלאי הדירות הקטנות עשויה להגיע עד קרוב ל-50% - הן בשוק החופשי והן כדיור בהישג יד.
4. דיור בהישג יד: 2,160 יח"ד, מתוכן 1,360 יח"ד בבעלות העירייה ו-800 בבעלות המדינה. הפריסה בבניינים שלמים מפוזרים עד כמה שניתן בתחום התכנית, עם עדיפות לקרבה למוסדות ציבור (דוגמת קריית החינוך) ולאורך רחובות מעורבים (אבן-גבירול וכד').

14. תנועה וחניה:

6. נספח התנועה מחייב לדרכים הראשיות ומנחה לרחובות המשניים.
7. מערכת שבילי אופניים כחלק בלתי נפרד מתכנון התנועה (רשת בעלת רמות שונות) – כמפורט בנספח שבילי אופניים.
8. חניונים ציבוריים (כ-3,000 מ"ח): בתחום פארק החוף, כמפורט בתכנית הפיתוח של הפארק.
9. קו רק"ל: התוואי בהמשך אבן גבירול – מתואם עם נת"ע.
10. שלביות תחבורתית: בהתאם לתא/3700.

15. פיתוח בר קיימא בתכניות המפורטות:

עת"א-יפו חתמה על אמנת האקלים של פורום ה-15 בשנת 2008 וכוללת יעדים להפחתת פלטות גזי חממה ב-20% עד לשנת 2020. נושא הבניה הירוקה ממוסד בהליכי התכנון והאתגר המשמעותי הוא כיום בתכנון שכונות ומתחמים מקיימים. על כן, לצורך בקרה ושיפור הטמעת עקרונות הקיימות כפי שהוגדרו בתא/3700, נבחר כלי מדידה בינלאומי - LEED ND (Neighborhood Development).

העקרונות החדשניים שהוטמעו בתכניות המפורטות:

5. שימור משאבים קיימים באתר
6. ניהול נגר עילי
7. יצירת שכונה עם דגש לחיי קהילה ע"י עידוד תנועה רגלית וצמצום תנועה ממונעת

8. חיסכון באנרגיה וייצור אנרגיה מבוזרת ע"ב גז טבעי.

16. מנגנון המימוש - מודל הנדסי - כלכלי:

3. חלוקת הרובע ל-5 תכניות מפורטות, המקודמות באופן עצמאי.
4. הפקעה בפועל של המקרקעין הדרושים לפיתוח המרחב הציבורי הראשי, מאפשרת הקדמת ביצוע ופיתוח כל הדרכים והתשתיות הראשיות המזינות את הרובע, ופארק החוף.

פרטי תהליך האישורים של חמש התכניות המפורטות:

התכנית פורסמה להפקדה ב- 19.3.18.

פירוט ההתנגדויות לחמש התכניות ופירוט המנגנון המוצע לשמיעתן:

כאמור, קודמו והופקדו בוועדה המקומית חמש תכניות מפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5, הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה ולוחות הקצאה עפ"י עקרונות השמאות המאושרים בתא/3700.

בסוף חודש יוני 2018 הסתיימו שלושה חודשי הפקדה והוגשו כ-130 התנגדויות לכל התכניות יחד. חלקן מתייחסות למתחם יחיד וחלקן ליותר ממתחם אחד, חלקן מאגדות מספר רב של מתנגדים וחלקן הוגשו ע"י מתנגד בודד.

לאחר ניתוח ההתנגדויות ע"י הצוות המקצועי ויועציו, עולה תמונה מורכבת במיוחד, שאחד ממאפייניה הוא העובדה שכ-95%-90% מהטענות הינן בנושאים שמאיים, ורק מיעוטן נוגעות לתכנון הפיזי המרחבי.

לאחר בחינת הדרך הנכונה והיעילה להביא את חמשת התכניות לאישור סופי ובכך לסיים הליכים תכנוניים מתמשכים, מה"ע וצוותו, בתיאום עם היועץ המשפטי של העירייה, ממליצים לוועדה המקומית למנות חוקר לשמיעת ההתנגדויות לפי סעיף 107א' – שמיעת התנגדויות בפומבי (תיקון מס' 43) לחוק התכנון והבנייה תשנ"ה-1995.

לפי יעוץ היועץ המשפטי, הוועדה המקומית מתבקשת לאשר את הצעתו של מה"ע למתווה לטיפול בהתנגדויות וכן את מינוי השמאית גב' לבנה אשד כחוקרת לתכניות אלה. גב' אשד כלולה ברשימת חוקרים לשמיעת התנגדויות לתכניות אשר פורסמה בי.פ. 7314 מיום 4.8.2016.

לאחר אישור הוועדה המקומית, ביצוע ההתקשרות טעון אישור ועדת ההתקשרויות העליונה.

החוקרת תתבקש לבצע את המשימות הבאות:

8. לימוד התכנית הראשית תא/3700 וחמש התכניות המפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5.
9. לימוד כל ההתנגדויות שהוגשו לחמש התכניות.
10. ארגון הליך שמיעת מתנגדים במתכונת מתאימה למקרים בהם ההתנגדויות מתייחסות ליותר מתכנית / מתחם תכנוני אחד. יסוכמו מיקום הדיונים ותדירותם, סדר זימוני המתנגדים וכד', במטרה לייעל את הליך העבודה מבלי לפגוע במהותה ובמטרתה.
11. שמיעת כל המתנגדים ו/או מיופי כוחם לחמש התכניות, בהשתתפות הצוות המקצועי העירוני ויועציו, ביחוד היועצת המשפטית ושמאי הוועדה או נציגיהם, ונציגה ממחלקת התכנון.
12. גיבוש ועריכת חמישה דו"חות נפרדים כהמלצה לוועדה המקומית, לאחר השלמת ההמלצות עם הצוות המקצועי ויועציו, הגשתם ליו"ר הוועדה המקומית ולכל הגורמים הרשאים לקבלם.
13. השתתפות בדיונים בהתנגדויות של הוועדה המקומית והצגת הדו"חות.

14. הכנה והגשת מענה סופי למתנגדים לאחר החלטות הוועדה המקומית למתן תוקף, לכל אחת מהתכניות.

לו"ז משוער עד להחלטות הוועדה המקומית למתן תוקף לחמש התכניות המפורטות: עד סוף 2019.

בישיבתה מספר 0005-19' מיום 20/03/2019 (החלטה מספר 12) דנה ועדת המשנה לתכנון ולבניה בתכנית והחליטה:

דורון ספיר ואסף הראל לא משתתפים בדיון.

מהלך הדיון:

פרנסין דוידי: 5 תוכניות מפורטות הופקדו במשך 3 חודשים. הוגשו כ-130 התנגדויות לחמש התכניות יחד, המייצגות כמה מאות מתנגדים. חלק מהן מתייחסות למתחם בודד, וחלק מתייחסות ליותר ממתחם אחד. מבוקש אישור של למתווה לשמיעת התנגדויות המציע העסקת חוקר שישימש יועץ של הוועדה. זה יחסוך לשמוע את כל המתנגדים. הוא ימסור את חו"ד לוועדה ומקווים לסיים את התהליך עד סוף 2019. מתוך רשימת החוקרים שאושרה ב-2016 בילקוט הפרסומים, השירות המשפטי ומינהל ההנדסה בדעה שהשמאית לבנה אשד היא החוקרת המתאימה ביותר, ומבקשים את אישור העסקתה. אופירה: למה רק חוקרת אחת שתמשמע את כל ההתנגדויות ולא כמה חוקרים? עודד גבולי: יש בהרבה תוכניות שאימצו את שמיעת ההתנגדויות ע"י חוקר אחד, דוגמת תכנית המתאר תא/5000 ותא/3700. ראובן לדיאנסקי: מכוון שהוועדה מייחסת חשיבות לשמיעת ההתנגדויות אבקש לקבל מידע על גב' אשד הראלה אברהם אוזן: שר הפנים פרסם רשימה של שמאיים. דני ארצי: תמצת את קורות החיים שלה.

החלטה:

הוועדה המקומית ממנה את שמאית המקרקעין הגב' לבנה אשד כחוקרת לשמיעת ההתנגדויות שהוגשו לתוכניות 5-3700/1. לו"ז משוער להגשת המלצתה נובמבר 2019. להחלטה זו יצורפו קורות החיים של השמאית.

משתתפים: אופירה יוחנן וולק, חן קראוס, ציפי ברנד. ראובן לדיאנסקי, ליאור שפירא

פרטי תהליך האישור:

הודעה על פי סעיף 89 לחוק התכנון והבניה התפרסמה בילקוט פרסומים מספר 7729 בעמוד 6228 בתאריך 13/03/2018.

כמו כן התפרסמה הודעה בעיתונים על פי הפירוט הבא:

15/03/2018	ישראל היום
16/03/2018	העיר
15/03/2018	The Marker

רקע כללי משותף לכל חמש התכניות:

בהתאם להחלטת הוועדה המקומית מיום 20/3/19 לאשר את המתווה המוצע ע"י מה"ע לשמיעת התנגדויות באמצעות חוקר.ת, מובא לאישור הוועדה דו"ח ההמלצות של החוקרת השמאית גב' לבנה אשד.

בשל כפיפות חמש התכניות המפורטות תא/5-3700 לתכנית המתאר תא/3700 באופן שמחייב התייחסות רוחבית, תכנונית ונכסית-שמאית, הוכן ע"י החוקרת דו"ח אחד משותף לכל חמש התוכניות, הכולל את הפרקים הבאים:

4. פרק א' – מבוא (נספח 1)

5. פרק ב' - המלצות בסוגיות עקרוניות (נספח 2)

6. פרק ג' - המלצות בסוגיות פרטניות (נספח 3)

לכל התנגדות מוצגים מספר המתחם או המתחמים הרלוונטי, שם המתנגד.ת ופרטי היועצים המקצועיים שהגישו את ההתנגדות כחוק לכשיש.

בתקופת ההפקדה המשותפת, התקבלו 127 התנגדויות. חלק מהן ע"י בעלי קרקע פרטיים, חלק מהן ע"י קבוצות בעלים, חברות או מוסדות.

התייחסות לטענות התוקפות הוראות שנקבעו בתכנית המתארית המאושרת (תא/3700):

חלק ניכר מטענות המתנגדים תוקפות הוראות שנקבעו בתכנית תא/3700 (התכנית המתארית המאושרת). לאור זאת הועברה לחוקרת התייחסות משפטית שהוכנה ע"י עו"ד גדי רובין (ממשרד זינגר דנה ושות' עו"ד) המבהירה כי אין מקום לדון, במסגרת התנגדויות לתוכניות המפורטות, בטענות כנגד הוראות שנקבעו ואושרו בתכנית המתארית – תכנית תא/3700. להלן התייחסות של עו"ד גדי רובין במלואה:

"רקע

13. תכנית תא/3700 היא תכנית מתאר מקומית בסמכות הוועדה המחוזית שפורסמה למתן תוקף ביום 15.1.2015. התוכנית קבעה בנוגע לשטח שעליו היא חלה הוראות רבות ושונוות, החל מקביעת ייעודי קרקע וזכויות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בעתיד. התוכנית כללה, בין היתר, "נספח עקרונית שומה לשטחי קרקע הנושאים זכויות בתחום התכנית". כותרת המסמך עצמו היא "מסמך עקרונית שומה ומפתח לקביעת זכויות בנייה – יולי 2014" והוא יקרא להלן: "נספח עקרונית שומה".

14. סעיף 10 להוראות תא/3700 קבע את "הגדרת התכנית ושלביות התכנון" כדלקמן:

א. תכנית זו הינה תכנית מתארית, הכוללת הוראות לאיחוד וחלוקה עתידי עבור 5 מתחמי תכנון (3700/1-3700/5), לגביהם יוכנו באופן נפרד ובלתי תלוי 5 תכניות מפורטות (להלן: "התכניות המפורטות").

ב. בתכניות המפורטות תקבענה הוראות לבנייה ולפיתוח השטח בהתאם להוראות תכנית זו על נספחיה, בנייהן הוראות לאיחוד וחלוקה מחדש ללא הסכמת בעלים עפ"י פרק ג' סימן ז' לחוק.

ג. הוצאת היתרי בניה בתחום כל מתחם ממתחמים אלו בו הוגשה בקשה להיתר, תותר רק לאחר אישורה של תכנית מפורטת למתחם בשלמותו..."

15. נספח עקרונות השומה קבע את העקרונות להסדרת זכויות הבניה מכוח התכנית בשני שלבים (ראו ס' 2 לנספח עקרונות השומה). השלב הראשון נערך במסגרת הוראות תכנית תא/3700. בשלב זה, כלומר כחלק מהוראות תכנית תא/3700 נקבעו השווי היחסי של כל החלקות במצב הנכנס על ידי קביעה של מספר היחידות האקוויוולנטיות שלהם יהיו זכאים הבעלים של כל חלקה במצב היוצא. עניין נוסף שנקבע כבר בתכנית תא/3700 הינו המיקום של המגרשים במצב היוצא. או במילים אחרות באיזה מתחם מתוך חמשת המתחמים יקבל כל בעל קרקע את המגרשים החדשים שיוקצו לו. במסגרת זו נקבע כי חלק מזכויות הבניה של בעלי החלקות במתחם 3700/1 "ינוידו" למתחמים אחרים. כלומר בעלי חלקות במתחם 3700/1 יקבלו חלק מהמגרשים שיוקצו להם במצב היוצא במתחמים 2-5 (להלן: "הוראת הניוד").

16. הוראת הניוד האמורה לעיל נקבעה מכיוון שבגלל מגבלות הבניה הנובעות מהפעילות האווירית בשדה דב לא ניתן היה לתת במסגרת מתחם 3700/1, את כל זכויות הבניה שהיו מגיעות, לפי טבלאות ההקצאה, לבעלי הזכויות במתחם 1.

17. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 עלתה השאלה, בין היתר על ידי בעלי קרקע שונים שהתנגדו לתוכנית, מה יקרה אם בטווח זמנים נראה לעין (20-10 שנה) שדה התעופה דב הוז יבוטל וניתן יהיה להעצים זכויות בניה במתחם 1. התשובה לטענה זו ניתנה במסגרת שני סעיפים בתכנית- סעיף 12.1 וסעיף 17.1ב.

18. סעיף 12.1 קובע כי :

"אם וככל שבמהלך התקופה של עשרים שנים ממועד תחילתה של תכנית זו, יוסרו הגבלות הבניה הנובעות מקיומו של שדה התעופה דב הוז באופן שיאפשר אישור זכויות בניה ושימושי קרקע, שלא ניתן היה לאשרם עקב קיום המגבלות האמורות (להלן: "הזכויות החדשות"), אזי לא תאושר תכנית בנין עיר הקובעת את הזכויות החדשות או כל חלק מהן אלא אם כן הינה תכנית איחוד וחלוקה, שתחול על תחום תכנית זו ותאושר על פי הוראות סימן ז' לפרק ג' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, או על פי הוראות כל חיקוק שיבוא במקומן"

ואילו סעיף 17.1ב קובע כי :

"אם תהיה תוספת של זכויות בניה במתחם 3700/1, כל בעלי הזכויות יזכו לחלק היחסי של תוספת זו בהתאם למשטר האיזון וההקצאה שבתכנית..."

שני סעיפים אלה יקראו ביחד "הסעיפים המחשקים".

19. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 נשמעו טענות רבות כנגד הוראת הניוד וכן, במשתמע, גם טענות כנגד הסעיפים המחשקים, אך טענות אלה נדחו, הן על ידי מוסדות התכנון לרבות ועדת הערר של המועצה הארצית, והן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בעתירות כנגד התכנית. ערעורים לבית המשפט העליון נמחקו לאחר המלצת השופטים בעניין.

20. תכנית תא/5000, התכנית הכוללנית לתל אביב – יפו, פורסמה למתן תוקף ביום 22.12.2016. תכנית תא/5000 הפנתה לתוכנית תא/3700 וקבעה, בטבלה שבסעיף 5.4, בנוגע לאזור תכנון 101ג כי: "בכל מקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראות תכנית תא/3700 החל מכניסתן לתוקף, יגברו הוראות תכנית 3700".

21. תכניות 3700/1-5 הן תכניות מפורטות בסמכות הוועדה המקומית שמהוות את השלב הבא של תכנית תא/3700 כפי שנקבע בסעיף 10(א) לתא/3700 המצוטט לעיל. תכניות אלה מפורטות את התכנון אך גם כוללות את השלב השני של האיחוד והחלוקה בהתאם לסעיף 2 של נספח עקרונות השומה. לתוכניות הוגשו התנגדויות רבות ומונתה חוקרת אשר שמעה את ההתנגדויות ואמורה לגבש את חוות דעתה בנוגע אליהן.

22. בין היתר העלו המתנגדים טענות גם כנגד הוראת הניוד אשר לטענתם פוגעת בעיקרון הקבוע בסעיף 122(1) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") לפיו: "כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום בו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". לטענתם יש לשנות את המיקום של המגרשים במצב היוצא באופן שסוטה מהוראת הניוד שנקבעה בתא/3700. טענות נוספות של המתנגדים נוגעות, במישרין או בעקיפין, ל"סעיפים המחשקים" שבתכנית תא/3700.

23. תכנית תא/3700 היא תכנית מאושרת וככזו תוקפה כשל חיקוק. התוכניות המפורטות 3700/1-5 הן תכניות בסמכות הוועדה המקומית שמאושרות מכוחה של תא/3700 ואמורות לפרט אותה. כלומר תכניות אלה מסתמכות על תא/3700 כבסיס התכנוני שעליו הן מבוססות. משתי סיבות אלה יחד, אין מקום לשמוע, במסגרת התנגדויות לתכנית תא/3700, טענות כנגד הוראות שאושרו וקיבלו תוקף בתא/3700.

24. המשמעות היא שבמסגרת ההתנגדויות לתכנית תא/3700 אין מקום להעלות טענות כנגד הוראת הניוד וגם לא כנגד הסעיפים המחשקים, שכן מדובר בהוראות שכבר אושרו בתכנית קודמת שהיא הבסיס לתכניות הנדונות בהתנגדויות".

תיאור הליך שמיעת המתנגדים:

4. בין התאריכים 5.6.2019 ו-11.9.2019 התקיימו 15 דיונים שהתקיימו במשרדי מינהל ההנדסה.
הצוות המקצועי הקבוע כלל את הגורמים הבאים:
  - החוקרת, השמאית גב' לבנה אשד
  - שמאי חמש התכניות ומנהל הפרויקט, מטעם הוועדה המקומית
  - נציגי השירות המשפטי
  - נציגי אגף תכנון העיר
5. כל הדיונים הוקלטו ותומללו. 15 פרוטוקולים חתומים ע"י החוקרת הופצו ופורסמו באתר העירוני.
6. במהלך חודש אפריל 2021 התקבל מהחוקרת דו"ח הכולל את המלצותיה בנוגע להתנגדויות. בהמשך מפורטים עיקרי ההמלצות בסוגיות העקרוניות. בשל אורכו המיוחד, הפרק על ההמלצות הפרטניות אינו מתומצת אלא מובא כנספח 3 (מצ"ב).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות – מבוא

מצ"ב (נספח 1).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות העקרוניות - פרק ב'

מצ"ב (נספח 2).

להלן תמצות ההמלצות:

3. נידוד / פיצול / איגום זכויות תמורה:

מדובר בנושא הנטען ביותר בהתנגדויות.

החוקר לתא/3700 המתארית המליץ שבתכניות המפורטות ירוכזו, ככל הניתן, זכויות בבעלות אחת ויוקטן הפיצול, גם אם באמצעות שינויים בגבולות בין המתחמים ובמתחמי ההקצאה, ובלבד שלא יהיה בהם לפגוע בעקרונות התכנית. כמו כן החוקר המליץ על איגום, ככל הניתן, של זכויות שותפים במגרשים בבעלות יחידה.

בהתנגדויות רבות נטען, כי עיקרון זה לא נשמר בחלק ניכר של ההקצאות וכי פיצול הזכויות, כפי שנעשה, אינו מידתי, ימנע את מימוש הזכויות ועלול לחייב הליכי פירוק שיתוף ארוכים. לכן, הם מבקשים לבטל את הטבלאות, ולערוך אותן מחדש, בהתאם להוראות החוק ותכנית המתאר, באופן של ריכוז זכויות בבעלות אחת, ככל הניתן.

תגובת שמאי התכנית, אינג' פן, היא שנייד הזכויות התחייב בעיקרו מקיומו הסמוך של שדה דב, אשר הכתיב מגבלות גובה המבנים ולא איפשר את הקצאת הזכויות המגיעות לקרקעות מתחם 1 במיקומם המקורי. משום כך נאלצו מתכנני תכנית 3700 לנייד חלק מהזכויות הרחק ממיקום החלקה המקורית, לעבר המתחמים הצפוניים, תוך יצירת מתכונת ייחודית. שמאי התכנית אף הדגיש, כי נעשו מאמצים רבים למזער את הנזקים שנגרמו לבעלי הקרקע, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט האישי (פיצולים בתוך משפחות), אך במקרים רבים הדבר לא צלח.

המלצת החוקרת :

פיצול הזכויות אכן התחייב מההגבלות שהוטלו על הקרקע הסמוכה לשדה דב, והיה בבחינת "רע הכרחי", כל עוד התקיים השדה. ההגבלות לא איפשרו הקצאות מרוכזות, קרוב ככל האפשר למיקום החלקות המקוריות. אין ספק שמצב זה, אשר מוצא ביטויו בהקצאות הנוכחיות, יחייב במקרים רבים פירוקי שיתוף ויגרום לסירבול הליכי המימוש. החוקרת סבורה כי את המצב הנוכחי ניתן "לרפא" באמצעות ביטול הטבלאות (המתחייב מהתיקונים הרבים הנדרשים), מבלי לשנות את התכנון כהוא זה, ובניית טבלת הקצאות אחת לכל מתחם תכנית 3700 המתארית, אך הובהר לה כי קביעה/המלצה שכזאת אינה תואמת את הוראות תא/3700 המתארית, וכי יש להיצמד למתכונת 5 התכניות ו-5 הטבלאות. לאור האמור לעיל, דנה החוקרת בכל ההתנגדויות ובכל הטבלאות, כפי שהוגשו. ראוי לציין, כי גם כך, טבלאות ההקצאה המתוקנות עתידות לכלול שינויים מרחיקי לכת בהשוואה לטבלאות המופקדות. אי לכך מומלץ שהן תיערכנה מחדש תוך שימת לב מרבית לשמירה על עקרון איגום זכויות התמורה והקצאתן "קרוב ככל האפשר" למיקום החלקה המקורית.

4. כפל מקדם 1.15 באזור "מגורים, תעסוקה ותיירות":

רבות מן ההתנגדויות מתייחסות לנושא זה. במסמך עקרונות השומה לתא/3700, יוחס מקדם 1.15 למגרשים ביעוד "מגורים מיוחד ב" (משולב עם אפשרות להגדלת הצפיפות ו/או מלונאות). בעת

הכנת התכניות המפורטות, בוצעה התאמת הגדרת שמות הייעודים להגדרות המבא"ת ולכן הוסב שמו של "אזור מגורים מיוחד ב' " ל"אזור מגורים, תעסוקה ותיירות". שמאי התכנית מצא לנכון לייחס למגרשים בייעוד זה מקדם נוסף של 1.15, למעט במתחם 1. אחת הטענות השכיחות היא שניתן שווי גם לפוטנציאל וגם ליישום שלו. הפוטנציאל להגדלת הצפיפות באזור מגורים מיוחד ב', עבורו נקבע המקדם 1.15, הוטמע ומומש בפועל בתכניות המופקדות, ומשכך ראוי ונכון לבטל מקדם זה ולהתייחס לדירות לגופן, ללא הפוטנציאל. על פי התנגדויות אחרות, מדובר בטעות הנובעת מכך שבעוד שבתכנית 3700 מדובר בפוטנציאל, הרי שבתכניות המפורטות המופקדות, כבר מגולמת הלכה למעשה הגדלת הצפיפות, הן ליח"ד שחובה לחלק והן ליח"ד שניתן לחלק, אשר מוצו במלואן במגרשי התמורה. כ"כ נטען, כי לא נמצא ביטוי כלשהו ליתרון המוקנה, לכאורה, בייעוד זה בתכניות המפורטות ואשר מצדיק ייחוס המקדם בשנית.

סעיף 11.1.4 לתא/3700 מתייחס לתכליות הבאות ב"אזור מגורים מיוחד ב'" (עם שילוב למלונאות ומשרדים), כגון מגורים לאוכלוסיה המבוגרת (דיוור מוגן, בתי אבות, וכיוצ"ב), שימושים של מלונאות ו/או שילוב של מלונאות עם מגורים, וכן בקומת הקרקע שימושים נלווים למלונאות, שרותי תיירות, בידור, פנאי.

במענה לכך, מצדיק שמאי התכנית את תוספת המקדם בנימוק של "תוספת שימושים ויתר גמישות". לדעת החוקרת, אין בין ההוראות של שתי התכניות כל שינוי מהותי, למעט הבדלים סמנטיים ואותו גיוון בשימושים מצא את ביטויו כבר בהוראות תכנית המתאר. יתרה מכך- השימושים הנוספים – תעסוקה ותיירות - נחותים בשוויים לעומת השימוש הבסיסי למגורים, כך שאין לייחס לייעוד המדובר כל תוספת שווי במסגרת התכניות המפורטות. לגבי ייחוס מקדם 1.15 בתכנית המתאר ואח"כ בתכניות המפורטות בגין הגדלת הצפיפות, עולה מעיון בתכניות, כי אין הרחבה או הגמשה מהותית של השימושים. וחשוב מכך, השימושים האלטרנטיביים למגורים הם כולם נחותים בשוויים מהשווי למגורים ולכן אינם יכולים להיחשב כשימושים משביחים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לבטל את מקדם ההתאמה 1.15 שנקבע לגבי אזור "מגורים, תעסוקה ותיירות" בטבלאות ההקצאה של התכניות המפורטות.

3. בקשות לקבל את ההקצאות רק במגרשי מגורים:

מתנגדים רבים מוחים על קבלת ההקצאות במגרשים המיועדים, בחלקם או במלואם, לשימושים שלא למגורים.

שמאי התכנית הסביר, שלמרות רצונו להיענות לבקשות המתנגדים בסוגיה זו, הדבר אינו ניתן לביצוע. מטרתן המובהקת של התכניות – ובכך חדשנותן – הינה ליצור רובע בעל מרקם עירוני הכולל שימושים מעורבים ומגוונים ולהימנע ע"י כך, מיצירת "עיר שינה". שמירה על עיקרון תכנוני זה הביאה למספר מוגבל של מגרשים בייעוד בלעדי של מגורים, שאינו מאפשר לספק במלואם את רצונותיהם של כל המתנגדים.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. בתכנית תא/3700 נקבע עיקרון ייחודי של יצירת רובע בעל מרקם עירוני מעורב שימושים, מה שגרם ליצירת מספר קטן יחסית של מגרשי מגורים, שאינו מאפשר מילוי רצונותיהם/ציפיותיהם של מתנגדים רבים.

4. הפחתה בגין בעלות ב"מושע":

בהתנגדויות לא מעטות נטענת הטענה שיש לתת ביטוי ע"י הפחתה מהשווי, למצב של ריבוי שותפים במגרש, הן במצב הקודם והן במצב החדש.

- במצב ה"נכנס", אין כל הצדקה לייחס הפחתה לשווי זכויות במושע במצב הקודם. מדובר בקרקע המיועדת מזה שנים לאיחוד וחלוקה, שכן המנח הפיסי/קנייני של השטח, היעדר הפרשות לצרכי ציבור ואי התאמה מוחלטת לערכי תכנון עדכניים, חייבו לבצע את התכנון באמצעות מנגנון של איחוד וחלוקה מחדש של השטח. אי לכך, התנהל המסחר בקרקעות התכנית ע"פ השטח הרשום/חלקו של כל בעלים בשטח החלקה, ללא קשר למספר השותפים.
- במצב ה"יוצא", המצב שונה. מדובר במגרשים מוגדרים ובזיהוי פרסונלי של כל אחד מהבעלים שקיבל בהם את הקצאתו. שופר גורלו של מקבל הקצאה במפרוז או עם מספר קטן של שותפים, לעומת גורלו של מקבל הקצאה עם עשרות שותפים במושע, מבחינת ישימות המימוש. גם אם הבניה על אותם מגרשים עם ריבוי בעלים תמומש באמצעות יזם, אשר ירכוש מהם את רסיסי הזכויות- שלכאורה מאיין את הדרישה להפחתה בגין מושע, החוקרת סבורה שההפחתה עדיין מוצדקת, שכן כוחו של בעל רסיסי זכויות מול יזם הינו נחות יותר מאשר בעלים של מלוא הזכויות במגרש.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות הנוגעות לשווי במצב ה"יוצא" ולדחות את ההתנגדויות ביחס למצב ה"נכנס". ממליצה לחלק את מספר הבעלים במגרש למספר קבוצות בצורה מדורגת, בהתאם למספר בעלים. כמן כן ממליצה על הפחתות מתונות מאחר שתופעת הבעלות במושע הינה מאפיין קבוע בכל מרחב תכנית 3700 ואינה מייצגת מקרה/מקרים בודדים חריגים.

5. מקדמי "מזרח – מערב" במצב היוצא:

התנגדויות שונות מתייחסות לקביעת ציר המשך רח' אבן גבירול כ"קו פרשת מים", במצב חדש, כשלמגרשים לאורך צדו המזרחי יוחס מקדם 1 ואילו למגרשים לאורך צידו המערבי יוחס מקדם 1.1 (למעט המגרשים הסמוכים לחוף). אחת הטענות היא שלא סביר לייחס מקדמים שונים למגרשים שמשני צדי רח' אבן גבירול. החוקרת סבורה שהטענה מוצדקת בחלקה. המגרשים הגובלים ברח' אבן גבירול, משני צדדיו, הם בעלי אפיוני מיקום זהים ואין הצדקה לייחס להם מקדמים שונים.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות בחלקן. המקדמים הראויים הינם:

- מצדו המזרחי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול: מקדם 0.95
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול: מקדם 0.95
- שאר המגרשים ממזרח לרח' אבן גבירול – מקדם 1
- שאר המגרשים: ממערב לרח' אבן גבירול: מקדם 1.1.
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול - מגרשים הגובלים בפארק החוף: בטווח בין 1.05 – 1.35, בהתאם למתחם.

באשר למצב "נכנס" – ממליצה לייחס מקדם 1.15 לחלקות בקו ראשון לים.

6. תוספת שווי בגין תכנית ג-1:

בהתנגדויות רבות מופיעה הדרישה לתת ביטוי בערכי השווי לאפשרויות הניצול, מכח תכנית ג-1, בנוסף לזכויות הבניה שהוקצו לכל מגרש. סבורה החוקרת שתכנית ג-1 אכן מהווה הטבה ממשית, ובניגוד לעמדת הצוות המקצועי שמדובר ב"הטבה" גורפת ושווה לכל המגרשים, בעיקר משום קיומם של מגרשים עם שימושי מלונאות או תעסוקה, לצד שימושים מעורבים בחלק מהם. תכנית ג-1 מאפשרת תוספת חדרי יציאה לגג בשטח 40 מ"ר, מכל דירת מגורים בקומה העליונה ולא יותר מ-65% משטח הגג.

בניינים עם מגוון שימושים, לא ניתן לקבוע חד משמעית שבקומה העליונה ייבנו דירות מגורים, אם כי סביר להניח שבמרביתם, כך יהיה. ודאי שלא ניתן לקבוע כמה חדרים או איזה שטח ייבנה - זאת גם לאור המגבלות הרבות שהתכנית מציבה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. מדובר בהטבה ממשית ולכן יש לייחס תוספת שווי למגרשים המסווגים למגורים בלבד. לאחר בדיקה מדגמית, ולשם הזהירות, סבורה החוקרת שראוי לייחס למגרשים אלה תוספת שווי ממוצעת של 10%.

7. עדכון ערכי השווי / המקדמים בחלוף השנים:

נושא זה מועלה בהתנגדויות רבות. הטענה היא שלמרות חלוף כ- 5 שנים מאז אישורה של תכנית המתאר תא/3700 (וכ- 9 שנים מאז מועד הפקדתה), נכון למועד כתיבת ההתנגדויות, לא עודכנו ערכי השווי המצוינים בה, בכל אחד מהשימושים ומכאן המקדמים היחסיים ביניהם. למצער, נטען כי היחסיות בין ערכי השווי אז ועכשיו, לא נשמרה, בעיקר בשל העלייה הגדולה במחירי קרקע למגורים, בעוד ביתר השימושים נרשמו, לכל היותר, עליות מתונות.

במענה הצוות המקצועי נאמר כי הנושא נבדק ונמצא כי אין צורך בעדכונים ושינויים במקדמי ההמרה, מאחר שהיחסיות בין ערכי השווי השונים נשארה בעינה גם בחלוף השנים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. לאחר עיון ביסודיות בכל נתוני העסקאות שצינו ע"י המתנגדים וביצוע סקירות עצמאיות, סבורה החוקרת שהערכים הראויים בכל אחד מהשימושים הם כדלקמן:

מגורים :	16,700 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1
מסחר :	20,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1.2 (ביחס למגורים)
תעסוקה :	5,500 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.33 "
מלונאות :	5,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.30 "

החוקרת מבקשת לציין כי השפעתו של פרמטר נוסף - מגפת הקורונה, אם בכלל, טרם נקבעה באופן ברור. היא סבורה שהשפעה העיקרית תהיה בתחום מחירי הקרקע לשטחי התעסוקה.

8. אי שמירה על עקרון "קרוב ככל האפשר" :

מתנגדים – רובם ככולם - קבלו על ריחוק מגרש/ התמורה ממיקום החלקה/ות המקורית/יות. בכך, לטענתם, לא נשמר העיקרון הסטטוטורי המעוגן בסעיף 122 (1) לחוק התכנון והבניה. במענה לטענות הנ"ל, השיב שמאי התכנית כי נעשה מאמץ כן ורציני לשמור על העיקרון, אך מבנה התכנית וביחוד האילוצים והמגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב ובראשם - הצורך בניוד הזכויות ממתחם למתחם לא איפשרו, במידה רבה, את השמירה על העיקרון.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. במתכונת הנוכחית של התכנית קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור על קרבה יחסית של מגרשי התמורה לחלקות המקור, בעיקר בשל הצורך בניוד זכויות ופיזורן ברחבי השטח, בגין המגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב. ברור, שאם היה מתקבל ביטול 5 הטבלאות ועריכת טבלה אחת לכל השטח, ניתן היה לצמצם ואולי אף לאפס את "הריחוקים", אך זאת, כאמור, סותר את הוראות תא/3700 המתארית ולא ניתן להיעשות בשלב זה. סברה החוקרת שניתן לצמצם את התופעה במסגרת עריכה מחודשת של הטבלאות.

9. טעויות ברישום (שינוי שם וכד') וטעויות אריתמטיות:

חלק מהמתנגדים הצביע על טעויות ברישום, חלקן בשל שינוי סטטוס אישי, שכלל הנראה לא דווח לעורכי הטבלאות. חלק אחר הצביע על טעויות אריתמטיות. אין צורך לציין כי טעויות בהקצאה של רסיסי זכויות-משמעותו לעתים קרובות – פערי שווי גבוהים מאוד, בשל שווייה של הקרקע. שני סוגי הטעויות טעונים תיקון. עדכון הרישום נדרש כדי שיתאפשר הרישום בספרי המקרקעין בצורה המדויקת. באשר לטעויות האריתמטיות, סבורה החוקרת שאין צורך לציין שחובה לבצע תיקוניהן של כל הטעויות מסוג זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות ולתקן בהתאם.

10. שימוש בערכים יחסיים ולא מוחלטים (אבסולוטיים) בטבלאות האיזון:

מתנגדים שונים הצביעו על ליקוי, לכאורה, ברישום שווי הזכויות בטבלאות האיזון בערכים יחסיים (באחוזים או בשבר) ולא בערכים אבסולוטיים, בטענה שאין כל הצדקה לסטות מהנורמה המבטאת שווי בערכים מוחלטים. לדבריהם השימוש בערכים יחסיים הותר בתקן 15 של מועצת השמאים, כחריג השמור למצב בו מדובר בשוק בלתי יציב-מה שלא קיים במקרה דנן. הצוות המקצועי השיב כי נקיטה בערכי שווי יחסיים – לאור נתוני התכניות והיקפן הכמותי, במקביל לערכי שווי קרקע גבוהים, מונעת או לפחות מקטינה את הסרבול בטבלאות. יוזכר, כי על הכף מונחות זכויות קנייניות ששווין עולה לכדי סכומי עתק.

המלצת החוקרת :

ההתנגדויות נדחות.

תקן 15 של מועצת השמאים מתייחס (סעיף 9) ל"הכללת שווי יחסי (אקוויוולנטי) בטבלת ההקצאה והאיזון (במקום שווי מוחלט)". בסעיף נכתב ש"נתון שווי יחסי (אקוויוולנטי) יוכל להחליף את שדה השווי שבטבלה אם לדעת השמאי יש בכך כדי לסייע בחלוקת הזכויות בתקופות שבהן קיימת אי יציבות מחירים. אם בחר השמאי לקבוע שוויים יחסיים, יפרט בסעיף 'ערכי השווי בתחום התכנית', את בסיס הנתונים והשווי ששימשו בקביעת מקדמי השווי היחסי". מהאמור לעיל עולה שהשימוש בערכים יחסיים אינו אסור אלא שהוא נתון להחלטת שמאי התכנית, בתקופה של אי יציבות במחירים. במקרה דנן אין מדובר בתקופה שכזאת, אך הבחירה של השמאי לנקוט בדרך זו מטעמי נוחות, לאור הסרבול הכרוך בערכי שווי גבוהים במיוחד ולאור הלשון שאינה קטגורית ואף מדברת על "בחירה", מאפשרים נקיטה בדרך זו ובלבד שיפורט כל מסד הנתונים.

11. ניגוד עניינים מובנה של הועדה המקומית כגורם המקצה והעיריה כגורם מקבל ההקצאה:

התנגדויות שונות מתייחסות לעובדה שעיריית תל אביב-יפו מקבלת זכויות במסגרת ההקצאות בתכניות שעה שהועדה המקומית, כעורכת התכנית, אמונה על אותן ההקצאות. הוצגה פסיקה בנוגע לסוגית ניגוד העניינים בסיטואציה דומה.

המלצות החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות.

סמכות מוסד תכנון לאשר תכנית נקבעה בסעיף 62 לחוק התכנון והבניה והינה בהתאם למהותה והנושאים הכלולים בה ולא לפי בעלי הקרקע או מגישי התכנית. כלומר, אין כל רלבנטיות לכך, שיש לרשות המקומית, כאמונה על התכנון והקצאת הזכויות, שטחים בבעלותה בתחום התכנית. ניתן להוסיף ולציין כי לו סבר המחוקק שקיים ניגוד עניינים מובנה בפעילות הועדה המקומית עת היא דנה בתכניות בהן כלולים גם שטחים בבעלות העיריה, הוא היה קובע הוראה בדין לכך, וכידוע, מאומה לא נקבע בדין בשאלה זאת.

12. הקצאת זכויות לבעלים בין מתחמים לעומת הקצאת הזכויות לחלקה בין מתחמים:

לטענת מתנגדים, הקצאת הזכויות בחלקה בין שני מתחמים, אינה מחייבת את ההקצאה בין הבעלים עצמם בשני מתחמים או יותר. גם אם מפצלים את הזכויות בחלקה לשני מתחמים הרי שיש לשמור על הבעלים בחלקה במתחמים נפרדים. לפיכך, יש להקצות למתנגדים זכויות באותו מגרש תמורה, באחד המתחמים בלבד, ולא לפצלם בשני המתחמים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לנסות להיענות לבקשת המתנגדים. היענות לבקשה עשויה הן לצמצם את פיזור הזכויות והן להקל על המימוש.

13. שיקולי מיסוי:

לטענת מספר מתנגדים, יש לקחת בחשבון, בעת קביעת השווי/ מקדם השווי, שיקולי מיסוי. הרציונל מאחורי דרישה זאת הינו כי קיימות הוראות מיסוי שונות לשימושי מגורים (פטורים למיניהם) בהשוואה לשימושים אחרים, מה שמשאיר תמורה "נטו" שונה, תוך יצירת אפליה בין מקבלי ההקצאות.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. גובה המיסוי הינו בעיקר פונקציה של מעמדו האישי של בעל המקרקעין לצורכי מיסוי.

14. הצרחה:

מתנגדים לא מעטים פונים בבקשה "להחליף" הקצאות עם גורמים אחרים. הדבר נובע מהשתייכות לקבוצה, שההקצאה ניתנה במנותק ממנה, השתייכות משפחתית, העדפה אישית ועוד. מענה הצוות המקצועי בד"כ חיובי ולפיו, אין מניעה לביצוע "הצרחה" ובלבד שהיא תתרחש בהסכמה, מבלי לפגוע בכך בבעלי קרקע אחרים ובכפוף לאותם מקדמים ולשאר הפרמטרים המאפיינים את ההקצאה המקורית.

המלצת החוקרת :

להיענות לבקשות, בכפוף לקיום התנאים שפורטו לעיל.

15. שקיפות:

בהתנגדויות רבות נטען להיעדר שקיפות בהצגת הפרמטרים, המקדמים והנתונים אשר שימשו בסיס לטבלאות ההקצאה. כ"כ נטען, כי אופן יישום המקדמים באופן פרטני לא הוצג, מה שמקשה מאוד על "פענוח" הטבלאות והבנתן. יצוין, כי במהלך שמיעת ההתנגדויות, השלים שמאי התכנית חלק נכבד מהנתונים. במסגרת סעיף השקיפות, מן הראוי להתייחס למקדם "אחר א" ולמקדם "אחר ב" שיושמו, ככל הנראה, על מגרשים שונים בעת קביעת השווי היחסי. הוסבר שאלה מקדמי איזון שנועדו לעדן את תחשיב השווי, בגין פרמטרים שוליים שונים האופייניים לחלק מהמגרשים, למשל מקדם למגרש צר. סבורה החוקרת שלא ניתן להתעלם מכך שעדיין רב הנסתר על הגלוי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדויות.

יש להקפיד, בעת עריכת הטבלאות המתוקנות, כי יצורפו אליהן נתוני העסקאות, לוחות האקסל, פירוט כל המקדמים למיניהם המיוחסים לכל מגרש, לרבות מקדמי איזון פנימיים וכיוצ"ב. יש לאפשר לבעלי הקרקע להבין ולהכיר את התמונה כולה. יש לפרט גם את המקדמים הקרויים "אחר א" ו-"אחר ב" ולציין את אופן יישומם במגרשים.

16. התחשבות בהפקעות עבר / שחזור זכויות:

במספר התנגדויות נטען ע"י בעלי הקרקע, כי בעבר הופקעו מחלקותיהם שטחים, בהיקפים ובשיעורים ניכרים ולא שולם פיצוי בגין הפקעות אלה. בנוסף, נטען על אי סדרים ומהלכים בלתי תקינים אגב הפקעות אלו. לדברי בעלי הקרקע, הובטח להם כי חלף פיצוי הפקעה, זכויותיהם במסגרת התכנון העתידי יחושבו על בסיס שטחים "ברוטו", כלומר השטחים טרום ההפקעות. בידי המתנגדים מסמכי עבר על כך, חתומים ע"י גורמים בעיריית תל אביב-יפו. ב. הזכויות. הליך זה מכונה "שחזור זכויות". למרות זאת, חושבו הקצאותיהם הנוכחיות על בסיס השטחים הרשומים (שטחים נטו) של החלקות.

התביעות בקשר להפקעות העבר נחשפו להליכים משפטיים שונים ובסופם נקבע בפסה"ד שאין לבצע שחזור זכויות.

גם בהחלטת ועדת המשנה לעררים שליד המועצה הארצית, שחזור הזכויות המבוקש הינו מונחה שיקולים פיצויים ולא שיקולים תכנוניים ולכן לא ניתן לבצעו.

עם זאת, נפסק בעת"מ, כי מקום בו הוכח מבחינה שמאית, ששווי קרקע, שחלקים ממנה הופקעו בעבר, גבוה יותר, משווי קרקע שלא נחשפה בעבר להפקעות, יש מקום לתת לכך ביטוי בשלב תכניות האיחוד והחלוקה המפורטות.

מכאן נובע, שהמענה לטענה הופנה לשדה השמאי ולא נותר אלא לבדוק באם העסקאות משקפות את ההבדלי השווי בין שני סוגי החלקות.

בשלב זה, ראוי לציין טענה שהועלתה ע"י בעלי חלקות 392 ו- 396 וחלק מחלקות 375 ו- 388 בגוש 6632. ע"פ הנתען, על חלקת המקור 18 בגוש 6632 חלה בעבר התכנית המנדטורית R/96 שהפקיעה כ- 22.87% משטחה לטובת דרכים ושצ"פ ואת יתרת השטח חילקה לחלקות בנות 1 דונם כ"א, לרבות החלקות נשוא ההתנגדות. יודגש כי לא ניתן היה לאתר את מסמכי התכנית. את מנח החלקות ניתן, עם זאת, לראות בתשריט תכנית ל" המאוחרת יותר.

בהמשך, נטען כי חלקות אלה בעלות שווי גבוה בהרבה מהשווי הממוצע של העסקאות בסביבה גם משום זמינות השטח לבניה.

שמאי המתנגדים כלל בחוות דעתו שתי טבלאות – האחת מכילה עסקאות בחלקות קטנות בנות 1 ו- 1/2 דונם, והשנייה מכילה עסקאות בחלקות גדולות, כולן בשנים 2007- 2009. הטבלאות מוכיחות, לטענת השמאי, כי חלקות בשטח קטן נסחרו בערכים גבוהים בכ- 40% מאשר בחלקות גדולות. לא נמסרו כל ראיות בקשר להפקעות עבר.

יצוין כי שמאי התכנית הציג טבלה ובה עסקאות מהשנים המוכיחות שאבחנה בין חלקות קטנות לגדולות אינה קיימת.

סקירותיה של החוקרת באתר רשות המיסים העלו כי אין בסיס לטענת שמאי הבעלים. אי לכך, מומלץ לדחות את ההתנגדות באשר לשווי "הנכנס" של החלקות שנכללו בתכנית R/96. אם נחזור לנושא הראשי- התחשבות בהפקעות עבר/ שחזור זכויות – בהיבט השמאי: לא הוכח כי ניתן לייחס את מערכת המחירים השונה להפקעת עבר. נכון יותר לייחס את רמת המחירים הגבוהה יותר לחלקות הקטנות ל"נוחות" הכניסה לטבלאות בגין בעלות מצומצמת. מאידך, גם הטבלה שהוכנה ע"י שמאי התכנית אינה מוכיחה את טענתו לגבי רמת מחירים נמוכה. ייתכן שהעובדה נעוצה בתקופת העסקאות- לאחר הפקדת התכנית- כשכבר היה ידוע שטבלת ההקצאות לא תבצע את האבחנה.

בדיקת נתוני רשות המסים לא הצביעו על ממצאים חדים וחותכים. יש לזכור כי במתחם הענק של תכנית 3700 בוצע מספר רב של עסקאות, הדיווח של חלקן ברמת מהימנות נמוכה.

דעתה של החוקרת הינה שלא הוכח כי מחירי העסקאות משקפים את ההבדלים בין חלקות שהופקעו מהם חלקים בעבר, לבין חלקות שלא נחשפו להפקעות.

עם זאת, סבורה החוקרת שמן הראוי לייחס לחלקות קטנות בנות 1/2 עד 1.0 דונם, תוספת שווי בשיעור 10% (ללא קשר להפקעות).

רכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העיריה:

מקובל בתחום התכנון העירוני, שטחים לצרכי ציבור מופרשים ורשומים בטבלאות ההקצאות ע"ש עת"א-יפו, "מתחת לקו". מכאן שאינם "משתתפים" במנגנון האיחוד והחלוקה. בכך, מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת ליהנות משני העולמות – מחד, לקבל את כל צרכיה למטרות ציבוריות (כ-70% משטח התכנית), ללא עלות, ובמקביל - לקבל הקצאות של שטחים סחירים. במסגרת ההתנגדות, נדרשת העירייה לממן את רכישת שטחי הציבור באמצעות תקבוליה ממכירת השטחים הסחירים. במסמך ההתנגדות הוצגו מספר דוגמאות למגרשים בעלי ערך מסחרי, שכנטען – הושוו כמגרשים בייעוד ציבורי וככאלה הוקצו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה (מגרשים 808, 804 ו-814, בייעוד " מבנים ומוסדות ציבור" וממוקמים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". בהקשר זה, תצוין דרישה נוספת של המתנגדים – לשום שטחים ציבוריים המוצגים כצרכי ציבור והוקנו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות. רכישת קרקע לצרכי ציבור, ללא תשלום, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה וכמעט בלעדית, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת - הוותיקה יותר - להשגת שטחים למטרות ציבוריות, היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד והחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובד"כ מלווה גם בהליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים פירושה היפוך עמדות תפיסתי רדיקלי מול המקובלות בתחום התכנון במשך עשרות שנים. מדובר בסוגיה שנויה במחלוקת שלמיטב ידיעת החוקרת, טרם התקבלה הכרעה מחייבת בעניינה בבתי המשפט. מתוך הכרה בצורך ברכישת שטחים לצרכי ציבור בדרכי הקצרה, דרך המלך, וללא שינויי חקיקה, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות.

17. הקצאת זכויות למסחר, מלונאות ותעסוקה לעיריית ת"א ומדינת ישראל, בנפרד מהבעלים הפרטיים:

לסוגיה זו מספר השלכות :
א. היענות לבקשות בעלי הקרקע: בהתנגדויות רבות קיימת הבקשה לקבל הקצאות במגורים בלבד, ולא בשימושי מסחר, תעסוקה ומלונאות, מסיבות מובנות. היענות לבקשה – ולו חלקית- לבקשות "תשחרר" שטחים למגורים שהוקצו במסגרת הטבלאות לגופים גדולים.
ב. מימוש הזכויות במגרשים הנ"ל קשה ומסורבל יותר, לרבות בהיבטים משפטיים, מאשר במגרשים למגורים, שבחלקם ייתכן מימוש עצמי .

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדות. להשתדל להיענות לבקשות ככל הניתן, ולהפריד בין זכויות העירייה והמדינה וזכויות הפרטיים במסגרת הטבלאות המתוקנות.

18. דרישה לרכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה :

מקובל בתחום התכנון העירוני בישראל, שטחים לצרכי ציבור מופרשים לטובת הרשות המקומית, ורשומים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". מכאן, שאינם משתתפים במנגנון האיחוד והחלוקה. כך מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק ישירות על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת מחד, לקבל מענה ללא עלות עבור מטרות ציבוריות (בד"כ 50% - 70%), ובמקביל לקבל הקצאות של שטחים סחירים. עוד נטען כי הצבת השטחים "מתחת

לקו" אינה אלא מסווה לרכישת שטחים בעלי אופי מסחרי מובהק ללא תמורה. כדוגמה, ציונו מגרשים 804, 808 ו-814 במתחם 4.

נדרשת העירייה ע"י המתנגדים, לממן את רכישת שטחי הציבור מתוך תקבוליה ממכירת ההקצאות הקנייניות שלה ובכך להקטין את הנזק לציבור. האמור לעיל מחייב עריכת שומה אמיתית לשטחים המוצגים כשטחי ציבור.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות בנושא זה.

רכישת קרקע לצרכי ציבור, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת – הוותיקה יותר – היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד וחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובדרך כלל מצריכה גם הליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים, פירושה היפוך עמדות רדיקלי, מול המקובלות במשך עשרות שנים, שעלול לעקר את ההיגיון הכלכלי העומד בבסיס הפרקטיקה. מתוך ההכרה בצורך לרכישת שטחים לצרכי ציבור - שעולים וגואים לצורך עמידה בסטנדרטים ראויים – בדרך הקצרה וללא שינויי חקיקה והימנעות מהפקעות, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות בסעיף זה. עם זאת, יש לדאוג להגדרה מהם "צרכי ציבור" בעידן של התרחבות המושג ועל רקע התפשטות תופעת הפרטה.

19. התייחסות לשטחים מסחריים הכלולים במגרשים לצרכי ציבור והוקנו לעירייה או למדינה

ללא תמורה :

המתנגדים הציגו מספר דוגמאות בהן נקבעו שטחים בעלי צביון מסחרי מובהק בהיקפים גדולים וחריגים במסגרת מגרשים המיועדים לשימושים ציבוריים, שהוקצו לעירייה או למדינה, ללא תמורה ("מתחת לקו").

התכניות המפורטות מפנות לתכנית תא/מק/צ – "מבנים ומוסדות ציבור", בה קיים שוני בין תוספת של 10% עבור שטחי מסחר בנוסף לזכויות המוקנות, והאפשרות למימוש עד 10% מתוך שטחי הבניה המותרים עבור שימושים נלווים (שימושים מסחריים נלווים לשימוש הציבורי).

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות

20 . מקדמים שונים :

20.1 מקדם שווי קרקע לדירור בהישג יד (דב"ה)

שמאי התכנית ייחס לדירות אלה, במסגרת תכנית המתאר תא/3700, מקדם 0.5, אך במסגרת התכניות המפורטות שינה את המקדם ל-0.3. הנמקה הייתה שאין היום הגדרה משפטית למושג "דירור בר השגה", ולפיכך מדובר במושג שרבה לגביו אי וודאות, במיוחד באשר להנחות במחיר, מגבלות/ קש"י השגת הון עצמי, הגבלות לגבי השכרה לטווח ארוך, דרישה לקיום הגרלות לזכאים ועוד.

הטענה העולה בחלק מההתנגדויות הינה שהשינוי נעשה בחוסר סמכות וללא הסבר. משמעות השינוי הינה הגדלת היקף הזכויות המוקצות לעת"א-יפו בשיעור של 66%, על חשבון שאר הבעלים בתחום התכנית.

ע"ס בדיקותיה, סבורה החוקרת שדב"ה מכילים הגבלות שונות, כמו היעדר בעלות על דירה, הגבלות גיל, רמת הכנסה, משך תקופת שכירות. במהלך תקופת השכירות ודני שכירות מופחתים.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. לאחר שקיבלה את הסברי שמאי התכנית. מומלץ שלא לשנות את המקדם 0.3.

20.2. מקדם שווי קרקע לדירות קטנות :

נטען במספר התנגדויות שמקדם זה צ"ל 0.5375 (תוספת 7.5%) ולא 0.575 (תוספת 15%), כפי שקבע שמאי התכנית.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.

תוספת 15% למרכיב הקרקע פירושה תוספת של כ- 7.5% לשווי השטח הבנוי. מדובר בתוספת סבירה, למרות קביעת מתנגדים שבאזור זה הדרישה הינה לדירות גדולות. לצד הדירות הגדולות, קיים ביקוש גם לדירות קטנות המניבות תשואה גבוהה יחסית בדמי שכירות.

20.3. מקדמי איזון פנימיים

המקדמים הוצגו בטבלת שמאי התכנית ותפקידם להוסיף עידון למקדמי השווי ע"פ הייעודים השונים. המקדמים שצוינו הם: מיקום, גובל בשצ"פ, גובל בדרך נמיר באזור שאינו תעסוקה, גובל בפארק, גובל בדרך הים, גובל בשדרת רוחב, שימושים מעורבים, צפיפות, מקדם "אחר" א ו- ב. באשר למקדם "גובל בדרך הפארק" (דרך הים) נקבע באופן אחיד ל-1.2 בכל התכנית. עם זאת, אגב בדיקת ההתנגדויות הפרטניות, הוברר כי השמאי ייחס ערכים שונים למקדם בכל אחד מהמתחמים, ע"פ איפיוניו. לעניין זה ר' סעיף 20.4 להלן.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות, למעט האמור לעיל לעניין "מקדם גובל בדרך הפארק (דרך הים)".

20.4. מקדם קירבה לדרך הפארק (דרך הים):

מספר מתנגדים הצביעו על אי התאמות בין המקדמים במתחמים השונים. בדיקת החוקרת העלתה שהמקדם נקבע בכל אחד מהמתחמים ע"פ איפיוני המיקום והוא מצוין בבירור בכל אחת מטבלאות העזר המפורסמות באתר. מקדם תוספת השווי למגרשים המצויים "בקו ראשון" לפארק החוף. המקדם נקבע, באופן דיפרנציאלי, בטווח בין 1.05 – 1.35.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מדובר במקדמים סבירים ואין לשנותם.

20.5. מקדם "גובל ברח' יוניצ'מן" :

בחלק מההתנגדויות נטען נגד ייחוס מקדם תוספת שווי למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, כפי שנקבע בכל שדרות הרוחב. נטען, כי רח' יוניצ'מן הינו המשכו של כביש מס' 5 מערבה, לתוך שטחי 3700. ככזה, הוא עשוי לשמש ככניסה ראשית לעיר מכיוון צומת גלילות. נתוני הנספח האקוסטי המצורף לתכנית והעובדה כי תישמר בו רצועה עבור דרך משוקעת לחיבור עתידי לאי מלאכותי בכפוף לאישור תכנית מפורטת, אמורים להשפיע על המקדם.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות ולייחס למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, מקדם של 0.95.

20.6. מקדם שימושים מעורבים :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.95 לשווי מגרשים בהם נקבע שימוש למגורים בשילוב תעסוקה ותיירות או מסחר ותעסוקה.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מקדם זה מקובל.

20.7. מקדם זיקת הנאה :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.98 לשווי מגרשים שבתחום חצרותיהם נקבעה זיקת הנאה. בנוסף, קיימת הוראה לגבי "זכות מעבר לרכב". סבורני שנכון יהיה לייחס למגרשים שבתחומם מסומנת חובת מתן "זכות מעבר לרכב" מקדם 0.95.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות לגבי המקדם המופחת לשווי מגרשים שבתחומם נקבעה זיקת הנאה. לייחס מקדם 0.95 למגרשים שבתחומם חובת מתן מעבר לרכב.

20.8 "זכויות מתכלות" :

ההתנגדות מתייחסת לסעיף 2.א.25 בתא/3700 לפיו " זכויות בניה שלא ניתן לנצלן במסגרת מגבלות הבניה- תבוטלנה". בהתבסס על הוראה זאת, טוענים המתנגדים כי על הועדה להורות לעורך התכנית לבחון את זכויות הבניה שמוקנות במגרשים ולוודא שהן ניתנות למימוש במגבלות שנקבעו."

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות. בדיקה שכזאת צריכה להתבצע על ידי עורכי התכניות (ולא ע"י השמאי). בדיקה מוקדמת היא רצויה כדי למנוע הליכים מאוחרים של התנגדויות, פניה לערכאות וכיוצ"ב.

20.9. מקדם קרבה למתחם ציבורי גדול:

הטענה בהתנגדויות הינה כי יש לייחס מקדם הפחתה בשווי בגין גורם זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות. כאשר מדובר בפרויקט ציבורי גדול כמו מרכז ספורט, מוסד אקדמי וכיוצ"ב, שגם כרוך בפעילות אנושית אינטנסיבית, מן הראוי לתת לכך ביטוי. מקדם מומלץ בין 0.95 – 0.9 בהתאם לאופי הפעילות והיקפה.

20.10 מקדם הפחתה בגין גובה (צפיפות):

מקדם זה מכונה במסמכי התכנית "מקדם צפיפות", על אף שעניינו במקדם הפחתה בגין עלייה בגובה. בהתחשב בטעמי הקהל, כפי שהם באים לידי ביטוי במחירי מקרקעין, הרי שככל שמדובר בקומות גבוהות יותר, המחירים גבוהים יותר. מומלץ לבטל מקדם הפחתה זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

20.11 מקדם הפחתה באזור מגורים בגין קרבה לדרך נמיר:

באשר לקרבה לדרך נמיר נקבע מקדם גבילות למגרשים שאינם באזור תעסוקה – 0.95. המקדם מקובל עלי. באשר לקרבת מגרשים בייעוד תעסוקה לדרך נמיר, יש לקרבה זו השפעה מסוימת בשל האפשרות להציב שילוט. המקדם הראוי – 1.03. באשר להתייחסות לרח' אבן גבירול – ר' סעיף 5.

עיקרי ההמלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות פרטניות (פרק ג')

המסמך כולל המלצות החוקרת לכל 127 ההתנגדויות, ובו פירוט על עיקרי ההתנגדות, מענה הצוות המקצועי וכאמור המלצות החוקרת לכל טענה ולכל התנגדות.

חוו"ד הצוות: (מוגש ע"י מחלקת תכנון צפון ומנהל תחום המקרקעין, אגף תכנון העיר)

הצוות ממליץ לוועדה המקומית לקבל את המלצות החוקרת שכוללות קבלה של חלק מההתנגדויות ושינוי טבלאות האיזון בהתאם. מכיוון שקבלת המלצות החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים, ממליץ הצוות לתקן את טבלאות האיזון בהתאם להמלצות החוקרת ולפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

להלן פירוט המלצות הצוות:

8. הפעילות האווירית בשדה דב הטילה מגבלות בניה חמורות על הבינוי, היקף הבניה והשימושים האפשריים במתחם 1. התכנית המתארית המאושרת (תא/3700) התמודדה עם מגבלות הבניה הללו באמצעות "הוראת הניוד", לפיה בעלי הזכויות במתחם 1 יקבלו חלק מזכויותיהם במצב היוצא במתחמים הצפוניים יותר (ראו פסקה 3 לחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאה לעיל). בהתאם להוראת הניוד כוללת תא/3700 טבלאות המראות באיזה מתחם יקבל כל בעל קרקע את מגרשי התמורה שלו. כך בעלי הזכויות במתחם 1 מקבלים חלק ממגרשי התמורה שלהם במתחם 1 וחלק במתחמים הצפוניים יותר. תוכנית תא/3700 גם נתנה את דעתה למצב שבו שדה דב יפונה במהלך השנים שלאחר אישור התוכנית כך שניתן יהיה להעצים את הזכויות במתחם 1, וקבעה את האופן שבו יש להתמודד עם שינוי כזה. בתמצית, תכנית תא/3700 קבעה כי במקרה ששדה דב יפונה ניתן להעצים את זכויות הבניה במתחם 1, ולחלק את זכויות הבניה החדשות במתחם 1, שנוספו בגין פינוי שדה דב, בין כל בעלי הזכויות בתוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי (ראו "סעיפים המחשקים" כפי שהוגדרו בחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאו בתחילת מסמך זה). והינה אכן, במהלך שנת 2019, לאחר אישורה של תא/3700 ולפני אישורן של התוכניות המפורטות, פונה שדה דב.

9. הצוות תמים דעים כי לאור פינוי שדה דב, ולאור התכנון האינטנסיבי של רובע שדה דב כפי שבא לידי ביטוי בתוכנית תא/4444, יש להעצים את זכויות הבניה במתחם 1 כדי שיתאים לבינוי מדרום (תא/4444) ולבינוי מצפון (המתחמים הצפוניים של תא/3700). אולם הנחת המוצא היא שהעצמת זכויות הבניה במתחם 1 יכולה להיעשות רק בתכנית בסמכות הוועדה המחוזית.

10. הצוות דן ארוכות בשאלה כיצד לקדם את התכניות שלפנינו מתוך הבנה שראוי ונכון להעצים את זכויות הבניה במתחם 1. אפשרות אחת הינה לאמץ את הפתרון שנקבע בתא/3700. לפי פתרון זה יש לאשר את כל חמש התכניות המפורטות כפי שהן, ולאחר מכן לתכנן תוכנית חדשה למתחם 1 בהתאם ל"סעיפים המחשקים", כלומר כך שכל הזכויות החדשות שיתווספו למתחם 1 יחולקו בין כל בעלי הזכויות בתא/3700. האפשרות השנייה הייתה דחיית התכניות המפורטות במתכונתן הנוכחית וקידום תכנית חדשה של כלל המתחמים לרבות מתחם 1 תוך העצמת זכויות הבניה, וזאת בסמכות הוועדה המחוזית, אשר תכלול עריכת טבלת איחוד וחלוקה חדשה, מאוחדת, לכל בעלי הזכויות בכל חמשת המתחמים של תא/3700 (בדומה לאמור בהערת החוקרת בסעיף 1 להמלצותיה – עמ' 4 לעיל).

11. בחירה באפשרות הראשונה, בהתאם להוראות תא/3700, תאפשר אישור של 5 התכניות (תא/3700 /5-1), כולל טבלאות ההקצאה שלהן, באופן שניתן יהיה לממש כבר עכשיו את 4 התכניות הצפוניות ורק המימוש של תכנית 3700/1 ימתין לתכנון מחדש ולהעצמת הזכויות. אפשרות זו אף עולה בקנה אחד עם הצורך לכבד את ההסתמכות על תכנית תא/3700. טבלאות ההקצאה של תכנית תא/3700 יצרו ציפייה שבעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 וגורמים

אחרים הסתמכו עליה. כך למשל מאז שתכנית תא/3700 אושרה נעשו בתחומה לא מעט עסקאות שהסתמכו על טבלאות ההקצאה שלה. כל פתרון אחר פוגע בהסתמכות זו.

12. בחירה בפתרון השני תאפשר עריכת טבלת הקצאה חדשה מאוחדת לכל שטח תא/3700 תוך הקטנת הצורך בניוד זכויות של בעלי זכויות ממתחם 1 למתחמים צפוניים יותר. הדבר יאפשר הקצאת זכויות קרוב יותר לחלקות המקור וכן איגום טוב יותר של הזכויות. אולם פתרון זה יחייב את "הקפאת" כל חמשת המתחמים עד לסיום התכנון של מתחם 1, תכנון שעלול לארוך זמן רב.

13. לאור האמור לעיל סבור הצוות כי הפתרון המיטבי בנסיבות הקיימות הוא לדבוק בהוראות תא/3700 ובפתרון שנקבע ב"סעיפים המחשקים" ולאשר את התוכניות המפורטות בכפוף לתיקונים שעליהם המליצה החוקרת.

14. במקביל מומלץ להורות על הכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, כאשר זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחלקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

לסיכום וכאמור לאחר הערכת חלופות רבות, ממליץ הצוות המקצועי בפני הוועדה המקומית לקבל החלטה בנוסח הבא:

"הוועדה המקומית שוקלת לאשר את תכנית תא/3700 1 עד 5, בכפוף לקבלת חלק מההתנגדויות בהתאם להמלצות החוקרת. מכיוון שהוועדה סבורה כי יתכן שקבלת חלק מההתנגדויות כפי שהמליצה החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים בתחום התכנית, מחליטה הוועדה כדלקמן:

6. להורות לשמאי התכנית לתקן את טבלאות האיזון של כל 5 התכניות בהתאם להמלצות החוקרת.

7. לאחר השלמת הטבלאות המתוקנות לפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

8. הפרסום יעשה באותה הדרך שבה מפרסמים את דבר הפקדתה של תכנית, כולל שילוט באתר, אך למעט פרסום ברשומות ופרסום על לוחות מודעות בשכונה.

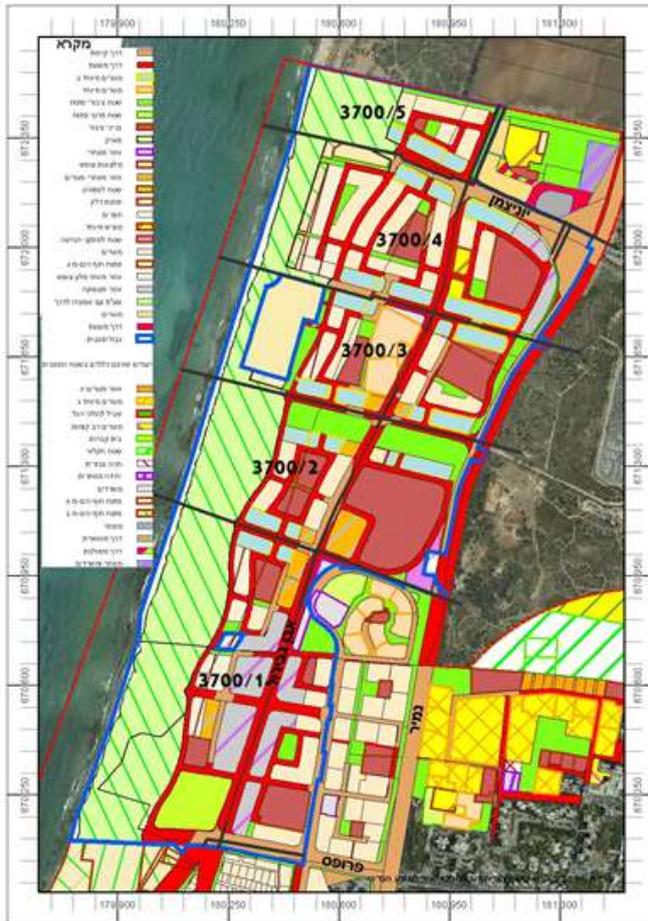
9. בהודעה יקבע כי כל מי שרואה עצמו נפגע מהשינויים המוצעים יהיה רשאי להגיש את טיעוניו בנושא בתוך 60 יום מיום הפרסום.

10. במקביל מנחה הוועדה המקומית את מהנדס העיר להתחיל בהכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, ותוך התייחסות לתכנית תא/4444 שמדרום ולתכנית תא/3700 2-5 שמצפון. "הקו הכחול" של התכנית החדשה יהיה זהה לקו הכחול של תא/3700 המתארית. זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית: הועדה המקומית

רקע משותף לכל חמש התכניות המפורטות

תכנית מתאר תא/3700:

תשריט תכנית 3700

מיקום: תכנית המתאר תא/3700 משתרעת על כ-1,900 ד', בין גבול השיפוט העירוני בצפון, דרך נמיר ושכונת צוקי אביב (רמת אביב ג' החדשה) במזרח, רחוב פרופס בדרום והים במערב. אזור התכנון הינו שטח פתוח ברובו, למעט מובלעות שנבנו במהלך העשורים האחרונים מתוקפן של תכניות נקודתיות: "סי אנד סאן", "מגדלי נאמן", מלון "מנדרין".

מטרות התכנית: במסגרת תא/3700 תוכנן רובע עירוני חדש בצפון-מערב העיר לאורך חוף הים ופארק חוף רחב היקף.

9. תכנון השטח מאפשר המשכיות הבינוי העירוני הולמת בין העיר המרכזית ועבר הירקון.
10. תל אביב כעיר עם הפנים לים: שש שדרות ניצבות לחוף חוצות את הרובע, ובין הבינוי לים פארק חופי רחב.
11. עירוב שימושי קרקע לאורך השדרות ובהמשך אבן-גבירול, באופן הנותן מענה לצורכי כלל האוכלוסייה למטרות מגורים, מלונאות, תעסוקה, מסחר, בנייני ציבור ושטחים פתוחים
12. שילוב עקרונות פיתוח בר-קיימא ליצירת סביבה ידידותית ואיכותית.

תכניות מפורטות תא/3700/1 עד 3700/5 :

רקע סטטוטורי:

17. הגדרת התכניות המפורטות מתוך תא/3700 :

הן חמש תוכניות בנין עיר מפורטות בסמכות הועדה המקומית המקודמות במקביל ומפרטות את תכנית המתאר תא/3700 שקיבלה תוקף ביום 15/1/2015.

9. תא/3700 כוללת הוראות ברמת תכנית מפורטת לשטחים ציבוריים ראשיים ותשתיות על, עקרונות שומה לאיחוד וחלוקה, סלי זכויות והוראות בינוי מפורטות כפי שמוגדר בסעיף 62א(א).

10. כל אחת מהתכניות המפורטות הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה, היא בסמכות הועדה המקומית, ועם אישורה ניתן יהיה לקדם תכניות עיצוב ולאחר מכן היתרי בניה.

11. כל אחת מהתוכניות המפורטות כוללת טבלת הקצאת זכויות נפרדת, המבוססת על עקרונות השומה המעוגנים בתא/3700. המנגנון השמאי של תא/3700 כולל ניוד

זכויות ממתחם הדרומי (3700/1) למתחמים צפוניים יותר, זאת עקב החלטה אסטרטגית לפיה התכנית מטמיעה את הגבלות הבניה הנובעות משדה דב (דהיינו מימושה אינו תלוי בפניו השדה השכן והסרת הגבלות הבניה).

12. תא/3700 הינה תכנית מתאר המאפשרת הוצאת היתרים במרחב הציבורי בתחומה לנושאים הבאים: ביצועם של הרחובות העירוניים הראשיים (המשך רח' אבן גבירול ודרך הים) ושש השדרות, ביצוע פארק החוף ופארק עירוני לינארי בשדרת הנופש, הקמת בנייני ציבור ראשיים (קריית החינוך), פיתוח בריכת חורף, שטח למתקנים הנדסיים, תחנת משנה של חח"י, תשתיות עירוניות בתחום ייעודים אלה, עבודות עפר וכד'.

18. היקפי הבנייה המאושרים עפ"י תא/3700 :

מגורים – 11,500 – 13,000 יח"ד, מתוכן 2,160 יח"ד ברות השגה, ו- 1,000-4,000 יח"ד קטנות
 תעסוקה – 147,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
 מסחר – 68,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
 מלונאות – 60,000 מ"ר (1,500 חדרי מלון).
 שבי"צ – כ-200 דונם.

19. פארק החוף:

פיתוח פארק חוף אקולוגי, בגודל 400 ד', לרוב על מצוק כורכרי, למען חוויה נופית המשלבת שמירה והעצמת ערכי הטבע והנגשתם לציבור, ולמען יצירת מפגש מגוון בין עיר פעילה לבין הים, רגיש, נוח ומקרין על הסביבה.

תכנית פיתוח כוללנית אושרה בחודש אוגוסט 2018 ע"י הוועדה המקומית. היא אמורה להידון בקרוב בוועדה המחוזית, ואח"כ בוולחוי"ף.

20. יצירת עירוניות אינטנסיבית:

13. המשך אבן-גבירול כרחוב פעיל מרכזי, עם קו רק"ל, נתיב תח"צ, שבילי אופניים ומדרכות מוצלות ע"י עצים, שימושים מעורבים וקולונדה מסחרית. לאורך הרחוב מוקדים עירוניים ומרכז ספורט כדוגמת קריית החינוך, כיכרות מרכזיות לקיום אירועים ציבוריים.
14. דרך הים כציר אורכי בעל אופי משתנה, פעם עם נוף לים, פעם עם נוף לפארק החוף ופעם עם דופן בנויה.
15. שדרות ניצבות בעלות אופי שונה מעודדות מעבר ממתחם למתחם, פארק לינארי הממשיך עד הים את הטבעת הירוקה המיוצרת ע"י שדרת הנופש ברמת-השרון ודרום גלילות.
16. עדיפות לקומת קרקע פעילה הכוללת מסחר ותעסוקה.
17. פיזור מלונאות על הקו הראשון לים האטרקטיבי, לאורך השדרות ובאבן גבירול בהן תתרחש מרב הפעילות העירונית.
18. אופציה לחיבור לאי מלאכותי עתידי עבור שדה תעופה ותשתיות מטרופוליניות.

21. מדיניות מגורים:

5. חתירה למגוון דפוסי דיור ע"מ למשוך אוכלוסיות הטרוגניות. מסה"כ מלאי הדירות הקטנות עשויה להגיע עד קרוב ל-50% - הן בשוק החופשי והן כדיור בהישג יד.
6. דיור בהישג יד: 2,160 יח"ד, מתוכן 1,360 יח"ד בבעלות העירייה ו-800 בבעלות המדינה. הפריסה בבניינים שלמים מפוזרים עד כמה שניתן בתחום התכנית, עם עדיפות לקרבה למוסדות ציבור (דוגמת קריית החינוך) ולאורך רחובות מעורבים (אבן-גבירול וכד').

22. תנועה וחניה:

11. נספח התנועה מחייב לדרכים הראשיות ומנחה לרחובות המשניים.
12. מערכת שבילי אופניים כחלק בלתי נפרד מתכנון התנועה (רשת בעלת רמות שונות) – כמפורט בנספח שבילי אופניים.
13. חניונים ציבוריים (כ-3,000 מ"ח): בתחום פארק החוף, כמפורט בתכנית הפיתוח של הפארק.
14. קו רק"ל: התואי בהמשך אבן גבירול – מתואם עם נת"ע.
15. שלביות תחבורתית: בהתאם לתא/3700.

23. פיתוח בר קיימא בתכניות המפורטות:

עתי"א-יפו חתמה על אמנת האקלים של פורום ה-15 בשנת 2008 וכוללת יעדים להפחתת פלטות גזי חממה ב-20% עד לשנת 2020. נושא הבניה הירוקה ממוסד בהליכי התכנון והאתגר המשמעותי הוא כיום בתכנון שכונות ומתחמים מקיימים. על כן, לצורך בקרה ושיפור הטמעת עקרונות הקיימות כפי שהוגדרו בתא/3700, נבחר כלי מדידה בינלאומי - LEED ND (Neighborhood Development).

9. העקרונות החדשניים שהוטמעו בתכניות המפורטות: שימור משאבים קיימים באתר

10. ניהול נגר עילי

11. יצירת שכונה עם דגש לחיי קהילה ע"י עידוד תנועה רגלית וצמצום תנועה ממונעת

12. חיסכון באנרגיה וייצור אנרגיה מבזרת ע"ב גז טבעי.

24. מנגנון המימוש - מודל הנדסי - כלכלי:

5. חלוקת הרובע ל-5 תכניות מפורטות, המקודמות באופן עצמאי.

6. הפקעה בפועל של המקרקעין הדרושים לפיתוח המרחב הציבורי הראשי, מאפשרת הקדמת ביצוע ופיתוח כל הדרכים והתשתיות הראשיות המזינות את הרובע, ופארק החוף.

פרטי תהליך האישורים של חמש התכניות המפורטות:

תכנית פורסמה להפקדה בתאריך 25.3.2018.

פירוט ההתנגדויות לחמש התכניות ופירוט המנגנון המוצע לשמיעתן:

כאמור, קודמו והופקדו בוועדה המקומית חמש תכניות מפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5, הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה ולוחות הקצאה עפ"י עקרונות השמאות המאושרים בתא/3700.

בסוף חודש יוני 2018 הסתיימו שלושה חודשי הפקדה והוגשו כ-130 התנגדויות לכל התכניות יחד. חלקן מתייחסות למתחם יחיד וחלקן ליותר ממתחם אחד, חלקן מאגדות מספר רב של מתנגדים וחלקן הוגשו ע"י מתנגד בודד.

לאחר ניתוח ההתנגדויות ע"י הצוות המקצועי ויועציו, עולה תמונה מורכבת במיוחד, שאחד ממאפייניה הוא העובדה שכ-95%-90% מהטענות הינן בנושאים שמאיים, ורק מיעוטן נוגעות לתכנון הפיזי המרחבי.

לאחר בחינת הדרך הנכונה והיעילה להביא את חמשת התכניות לאישור סופי ובכך לסיים הליכים תכנוניים מתמשכים, מה"ע וצוותו, בתיאום עם היועץ המשפטי של העירייה, ממליצים לוועדה המקומית למנות חוקר לשמיעת ההתנגדויות לפי סעיף 107א' – שמיעת התנגדויות בפומבי (תיקון מס' 43) לחוק התכנון והבנייה תשנ"ה-1995.

לפי יעוץ היועץ המשפטי, הוועדה המקומית מתבקשת לאשר את הצעתו של מה"ע למתווה לטיפול בהתנגדויות וכן את מינוי השמאית גב' לבנה אשד כחוקרת לתכניות אלה. גב' אשד כלולה ברשימת חוקרים לשמיעת התנגדויות לתכניות אשר פורסמה בי.פ. 7314 מיום 4.8.2016. לאחר אישור הוועדה המקומית, ביצוע ההתקשרות טעון אישור ועדת ההתקשרויות העליונה.

החוקרת תתבקש לבצע את המשימות הבאות:

15. לימוד התכנית הראשית תא/3700 וחמש התכניות המפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5.

16. לימוד כל ההתנגדויות שהוגשו לחמש התכניות.

17. ארגון הליך שמיעת מתנגדים במתכונת מתאימה למקרים בהם ההתנגדויות מתייחסות ליותר מתכנית / מתחם תכנוני אחד.

יסוכמו מיקום הדיונים ותדירותם, סדר זימוני המתנגדים וכד', במטרה לייעל את הליך העבודה מבלי לפגוע במהותה ובמטרתה.

18. שמיעת כל המתנגדים ו/או מיופי כוחם לחמש התכניות, בהשתתפות הצוות המקצועי העירוני ויועציו, ביחוד היועצת המשפטית ושמאי הוועדה או נציגיהם, ונציגה ממחלקת התכנון.

19. גיבוש ועריכת חמישה דו"חות נפרדים כהמלצה לוועדה המקומית, לאחר השלמת ההמלצות עם הצוות המקצועי ויועציו, הגשתם ליו"ר הוועדה המקומית ולכל הגורמים הרשאים לקבלם.

20. השתתפות בדיונים בהתנגדויות של הוועדה המקומית והצגת הדו"חות.

21. הכנה והגשת מענה סופי למתנגדים לאחר החלטות הוועדה המקומית למתן תוקף, לכל אחת מהתכניות.

לוי'ז משוער עד להחלטות הוועדה המקומית למתן תוקף לחמש התכניות המפורטות: עד סוף 2019.

בישיבתה מספר 0005-19' מיום 20/03/2019 (החלטה מספר 13) דנה ועדת המשנה לתכנון ולבניה בתכנית והחליטה:

דורון ספיר ואסף הראל לא משתתפים בדיון.

מהלך הדיון:

פרנסין דויד: 5 תוכניות מפורטות הופקדו במשך 3 חודשים. הוגשו כ-130 התנגדויות לחמש התכניות יחד, המייצגות כמה מאות מתנגדים. חלק מהן מתייחסות למתחם בודד, וחלק מתייחסות ליותר ממתחם אחד. מבוקש אישור של למתווה לשמיעת התנגדויות המציע העסקת חוקר שישמש יועץ של הועדה. זה יחסוך לשמוע את כל המתנגדים. הוא ימסור את חו"ד לוועדה ומקווים לסיים את התהליך עד סוף 2019. מתוך רשימת החוקרים שאושרה ב-2016 בילקוט הפרסומים, השירות המשפטי ומינהל ההנדסה בדעה שהשמאית לבנה אשד היא החוקרת המתאימה ביותר, ומבקשים את אישור העסקתה. אופירה: למה רק חוקרת אחת שתמשמע את כל ההתנגדויות ולא כמה חוקרים? עודד גבולי: יש בהרבה תוכניות שאימצו את שמיעת ההתנגדויות ע"י חוקר אחד, דוגמת תכנית המתאר תא/5000 ותא/3700. ראובן לדיאנסקי: מכוון שהועדה מייחסת חשיבות לשמיעת ההתנגדויות אבקש לקבל מידע על גב' אשד הראלה אברהם אוזן: שר הפנים פרסם רשימה של שמאיים. דני ארצי: תמצת את קורות החיים שלה.

החלטה:

הוועדה המקומית ממנה את שמאית המקרקעין הגב' לבנה אשד כחוקרת לשמיעת ההתנגדויות שהוגשו לתוכניות 5-3700/1. לוי'ז משוער להגשת המלצתה נובמבר 2019. להחלטה זו יצורפו קורות החיים של השמאית.

משתתפים: אופירה יוחנן וולק, חן קראוס, ציפי ברנד. ראובן לדיאנסקי, ליאור שפירא

פרטי תהליך האישור:

הודעה על פי סעיף 89 לחוק התכנון והבניה התפרסמה בילקוט פרסומים מספר 7761 בעמוד 6847 בתאריך 15/04/2018.

כמו כן התפרסמה הודעה בעיתונים על פי הפירוט הבא:

08/03/2018	The Marker
09/03/2018	העיר
08/03/2018	ישראל היום

רקע כללי משותף לכל חמש התכניות:

בהתאם להחלטת הוועדה המקומית מיום 20/3/19 לאשר את המתווה המוצע ע"י מה"ע לשמיעת התנגדויות באמצעות חוקר.ת, מובא לאישור הוועדה דו"ח ההמלצות של החוקרת השמאית גב' לבנה אשד.

בשל כפיפות חמש התכניות המפורטות תא/5-3700 לתכנית המתאר תא/3700 באופן שמחייב התייחסות רוחבית, תכנונית ונכסית-שמאית, הוכן ע"י החוקרת דו"ח אחד משותף לכל חמש התכניות, הכולל את הפרקים הבאים:

7. פרק א' – מבוא (נספח 1)

8. פרק ב' - המלצות בסוגיות עקרוניות (נספח 2)

9. פרק ג' - המלצות בסוגיות פרטניות (נספח 3)

לכל התנגדות מוצגים מספר המתחם או המתחמים הרלוונטי, שם המתנגד.ת ופרטי היועצים המקצועיים שהגישו את ההתנגדות כחוק לכשיש.

בתקופת ההפקדה המשותפת, התקבלו 127 התנגדויות. חלק מהן ע"י בעלי קרקע פרטיים, חלק מהן ע"י קבוצות בעלים, חברות או מוסדות.

התייחסות לטענות התוקפות הוראות שנקבעו בתכנית המתארית המאושרת (תא/3700):

חלק ניכר מטענות המתנגדים תוקפות הוראות שנקבעו בתכנית תא/3700 (התכנית המתארית המאושרת). לאור זאת הועברה לחוקרת התייחסות משפטית שהוכנה ע"י עו"ד גדי רובין (ממשרד זינגר דנה ושות' עו"ד) המבהירה כי אין מקום לדון, במסגרת התנגדויות לתוכניות המפורטות, בטענות כנגד הוראות שנקבעו ואושרו בתכנית המתארית – תכנית תא/3700. להלן התייחסותו של עו"ד גדי רובין במלואה:

"רקע

25. תכנית תא/3700 היא תכנית מתאר מקומית בסמכות הוועדה המחוזית שפורסמה למתן תוקף ביום 15.1.2015. התוכנית קבעה בנוגע לשטח שעליו היא חלה הוראות רבות ושוונות, החל מקביעת ייעודי קרקע וזכויות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בעתיד. התוכנית כללה, בין היתר, "נספח עקרוניות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בתחום התכנית". כותרת המסמך עצמו היא "מסמך עקרוניות שומה לשטחי קרקע הנושאים זכויות זכויות בנייה – יולי 2014" והוא יקרא להלן: "נספח עקרוניות שומה".

26. סעיף 10 להוראות תא/3700 קבע את "הגדרת התכנית ושלביות התכנון" כדלקמן:

א. תכנית זו הינה תכנית מתארית, הכוללת הוראות לאיחוד וחלוקה עתידי עבור 5 מתחמי תכנון (3700/1-3700/5), לגביהם יוכנו באופן נפרד ובלתי תלוי 5 תכניות מפורטות (להלן: "התכניות המפורטות").

ב. בתכניות המפורטות תקבענה הוראות לבנייה ולפיתוח השטח בהתאם להוראות תכנית זו על נספחיה, ביניהן הוראות לאיחוד וחלוקה מחדש ללא הסכמת בעלים עפ"י פרק ג' סימן ז' לחוק.

ג. הוצאת היתרי בניה בתחום כל מתחם ממתחמים אלו בו הוגשה בקשה להיתר, תותר רק לאחר אישורה של תכנית מפורטת למתחם בשלמותו..."

27. נספח עקרונות השומה קבע את העקרונות להסדרת זכויות הבניה מכוח התכנית בשני שלבים (ראו ס' 2 לנספח עקרונות השומה). השלב הראשון נערך במסגרת הוראות תכנית תא/3700. בשלב זה, כלומר כחלק מהוראות תכנית תא/3700 נקבעו השווי היחסי של כל החלקות במצב הנכנס על ידי קביעה של מספר היחידות האקוויוולנטיות שלהם יהיו זכאים הבעלים של כל חלקה במצב היוצא. עניין נוסף שנקבע כבר בתכנית תא/3700 הינו המיקום של המגרשים במצב היוצא. או במילים אחרות באיזה מתחם מתוך חמשת המתחמים יקבל כל בעל קרקע את המגרשים החדשים שיוקצו לו. במסגרת זו נקבע כי חלק מזכויות הבנייה של בעלי החלקות במתחם 3700/1 "ניודו" למתחמים אחרים. כלומר בעלי חלקות במתחם 3700/1 יקבלו חלק מהמגרשים שיוקצו להם במצב היוצא במתחמים 2-5 (להלן: "הוראת הניוד").

28. הוראת הניוד האמורה לעיל נקבעה מכיוון שבגלל מגבלות הבניה הנובעות מהפעילות האווירית בשדה דב לא ניתן היה לתת במסגרת מתחם 3700/1, את כל זכויות הבניה שהיו מגיעות, לפי טבלאות ההקצאה, לבעלי הזכויות במתחם 1.

29. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 עלתה השאלה, בין היתר על ידי בעלי קרקע שונים שהתנגדו לתוכנית, מה יקרה אם בטווח זמנים נראה לעין (20-10 שנה) שדה התעופה דב הוזי יבוטל וניתן יהיה להעצים זכויות בניה במתחם 1. התשובה לטענה זו ניתנה במסגרת שני סעיפים בתכנית- סעיף 12.1 וסעיף 17.1ב.

30. סעיף 12.1 קובע כי :

"אם וככל שבמהלך התקופה של עשרים שנים ממועד תחילתה של תכנית זו, יוסרו הגבלות הבניה הנובעות מקיומו של שדה התעופה דב הוזי באופן שיאפשר אישור זכויות בניה ושימושי קרקע, שלא ניתן היה לאשרם עקב קיום המגבלות האמורות (להלן: "הזכויות החדשות"), אזי לא תאושר תכנית בנין עיר הקובעת את הזכויות החדשות או כל חלק מהן אלא אם כן הינה תכנית איחוד וחלוקה, שתחול על תחום תכנית זו ותאושר על פי הוראות סימן ז' לפרק ג' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, או על פי הוראות כל חיקוק שיבוא במקומן"

ואילו סעיף 17.1ב קובע כי :

"אם תהיה תוספת של זכויות בניה במתחם 3700/1, כל בעלי הזכויות יזכו לחלק היחסי של תוספת זו בהתאם למשטר האיזון וההקצאה שבתכנית..."

שני סעיפים אלה יקראו ביחד "הסעיפים המחשקים".

31. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 נשמעו טענות רבות כנגד הוראת הניוד וכן, במשתמע, גם טענות כנגד הסעיפים המחשקים, אך טענות אלה נדחו, הן על ידי מוסדות התכנון לרבות ועדת הערר של המועצה הארצית, והן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בעתירות כנגד התכנית. ערעורים לבית המשפט העליון נמחקו לאחר המלצת השופטים בעניין.

32. תכנית תא/5000, התכנית הכוללת לתל אביב – יפו, פורסמה למתן תוקף ביום 22.12.2016. תכנית תא/5000 הפנתה לתוכנית תא/3700 וקבעה, בטבלה שבסעיף 5.4, בנוגע לאזור תכנון 101ג כי: "בכל מקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראות תכנית תא/3700 החל מכניסתן לתוקף, יגברו הוראות תכנית 3700".

33. תכניות 3700/1-5 הן תכניות מפורטות בסמכות הוועדה המקומית שמהוות את השלב הבא של תכנית תא/3700 כפי שנקבע בסעיף 10(א) לתא/3700 המצוטט לעיל. תכניות אלה מפרטות את התכנון אך גם כוללות את השלב השני של האיחוד והחלוקה בהתאם לסעיף 2 של נספח עקרונות השומה. לתוכניות הוגשו התנגדויות רבות ומונתה חוקרת אשר שמעה את ההתנגדויות ואמורה לגבש את חוות דעתה בנוגע אליהן.

34. בין היתר העלו המתנגדים טענות גם כנגד הוראת הניוד אשר לטענתם פוגעת בעיקרון הקבוע בסעיף 122(1) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") לפיו: "כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום בו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". לטענתם יש לשנות את המיקום של המגרשים במצב היוצא באופן שסוטה מהוראת הניוד שנקבעה בתא/3700. טענות נוספות של המתנגדים נוגעות, במישורן או בעקיפין, ל"סעיפים המחשקים" שבתכנית תא/3700.

35. תכנית תא/3700 היא תכנית מאושרת וככזו תוקפה כשל חיקוק. התוכניות המפורטות 3700/1-5 הן תכניות בסמכות הוועדה המקומית שמאושרות מכוחה של תא/3700 ואמורות לפרט אותה. כלומר תכניות אלה מסתמכות על תא/3700 כבסיס התכנוני שעליו הן מבוססות. משתי סיבות אלה יחד, אין מקום לשמוע, במסגרת התנגדויות לתכניות תא/3700/1-5, טענות כנגד הוראות שאושרו וקיבלו תוקף בתא/3700.

36. המשמעות היא שבמסגרת ההתנגדויות לתכניות תא/3700/1-5 אין מקום להעלות טענות כנגד הוראת הניוד וגם לא כנגד הסעיפים המחשקים, שכן מדובר בהוראות שכבר אושרו בתכנית קודמת שהיא הבסיס לתכניות הנדונות בהתנגדויות".

תיאור הליך שמיעת המתנגדים:

7. בין התאריכים 5.6.2019 ו- 11.9.2019 התקיימו 15 דיונים שהתקיימו במשרדי מינהל ההנדסה.

הצוות המקצועי הקבוע כלל את הגורמים הבאים:

- החוקרת, השמאית גב' לבנה אשד
- שמאי חמש התכניות ומנהל הפרויקט, מטעם הוועדה המקומית
- נציגי השירות המשפטי

- נציגי אגף תכנון העיר
8. כל הדיונים הוקלטו ותומללו. 15 פרוטוקולים חתומים ע"י החוקרת הופצו ופורסמו באתר העירוני.
9. במהלך חודש אפריל 2021 התקבל מהחוקרת דו"ח הכולל את המלצותיה בנוגע להתנגדויות. בהמשך מפורטים עיקרי ההמלצות בסוגיות העקרוניות. בשל אורכו המיוחד, הפרק על ההמלצות הפרטניות אינו מתומצת אלא מובא כנספח 3 (מצ"ב).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות – מבוא

מצ"ב (נספח 1).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות העקרוניות - פרק ב'

מצ"ב (נספח 2).

להלן תמצות ההמלצות:

5. נידוד / פיצול / איגום זכויות תמורה:

מדובר בנושא הנטען ביותר בהתנגדויות. החוקר לתא/3700 המתארית המליץ שבתכניות המפורטות ירוכזו, ככל הניתן, זכויות בבעלות אחת ויוקטן הפיצול, גם אם באמצעות שינויים בגבולות בין המתחמים ובמתחמי ההקצאה, ובלבד שלא יהיה בהם לפגוע בעקרונות התכנית. כמו כן החוקר המליץ על איגום, ככל הניתן, של זכויות שותפים במגרשים בבעלות יחידה.

בהתנגדויות רבות נטען, כי עיקרון זה לא נשמר בחלק ניכר של ההקצאות וכי פיצול הזכויות, כפי שנעשה, אינו מידתי, ימנע את מימוש הזכויות ועלול לחייב הליכי פירוק שיתוף ארוכים. לכן, הם מבקשים לבטל את הטבלאות, ולערוך אותן מחדש, בהתאם להוראות החוק ותכנית המתאר, באופן של ריכוז זכויות בבעלות אחת, ככל הניתן.

תגובת שמאי התכנית, אינג' פן, היא שנייד הזכויות התחייב בעיקרו מקיומו הסמוך של שדה דב, אשר הכתיב מגבלות גובה המבנים ולא איפשר את הקצאת הזכויות המגיעות לקרקעות מתחם 1 במיקומם המקורי. משום כך נאלצו מתכנני תכנית 3700 לנייד חלק מהזכויות הרחק ממיקום החלקה המקורית, לעבר המתחמים הצפוניים, תוך יצירת מתכונת ייחודית. שמאי התכנית אף הדגיש, כי נעשו מאמצים רבים למזער את הנזקים שנגרמו לבעלי הקרקע, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט האישי (פיצולים בתוך משפחות), אך במקרים רבים הדבר לא צלח.

המלצת החוקרת :

פיצול הזכויות אכן התחייב מההגבלות שהוטלו על הקרקע הסמוכה לשדה דב, והיה בבחינת "רע הכרחי", כל עוד התקיים השדה. ההגבלות לא איפשרו הקצאות מרוכזות, קרוב ככל האפשר למיקום החלקות המקוריות. אין ספק שמצב זה, אשר מוצא ביטויו בהקצאות הנוכחיות, יחייב במקרים רבים פירוקי שיתוף ויגרום לסירבול הליכי המימוש. החוקרת סבורה כי את המצב הנוכחי ניתן "לרפא" באמצעות ביטול הטבלאות (המתחייב מהתיקונים הרבים הנדרשים), מבלי לשנות את התכנון כהוא זה, ובניית טבלת הקצאות אחת לכל מתחם תכנית 3700 המתארית, אך הובהר לה כי קביעה/המלצה שכזאת אינה תואמת את הוראות תא/3700 המתארית, וכי יש להיצמד למתכונת 5 התכניות ו-5 הטבלאות. לאור האמור לעיל, דנה החוקרת בכל ההתנגדויות ובכל הטבלאות, כפי שהוגשו.

ראוי לציין, כי גם כך, טבלאות ההקצאה המתוקנות עתידות לכלול שינויים מרחיקי לכת בהשוואה לטבלאות המופקדות. אי לכך מומלץ שהן תיערכנה מחדש תוך שימת לב מרבית לשמירה על עקרון איגום זכויות התמורה והקצאתן "קרוב ככל האפשר" למיקום החלקה המקורית.

6. כפל מקדם 1.15 באזור "מגורים, תעסוקה ותיירות":

רבות מן ההתנגדויות מתייחסות לנושא זה. במסמך עקרונות השומה לתא/3700, יוחס מקדם 1.15 למגרשים בייעוד "מגורים מיוחד ב" (משולב עם אפשרות להגדלת הצפיפות ו/או מלונאות). בעת הכנת התכניות המפורטות, בוצעה התאמת הגדרת שמות הייעודים להגדרות המבא"ת ולכן הוסב שמו של "אזור מגורים מיוחד ב" ל"אזור מגורים, תעסוקה ותיירות". שמאי התכנית מצא לנכון לייחס למגרשים בייעוד זה מקדם נוסף של 1.15, למעט במתחם 1. אחת הטענות השכיחות היא שניתן שווי גם לפוטנציאל וגם ליישום שלו. הפוטנציאל להגדלת הצפיפות באזור מגורים מיוחד ב', עברו נקבע המקדם 1.15, הוטמע ומומש בפועל בתכניות המופקדות, ומשכך ראוי ונכון לבטל מקדם זה ולהתייחס לדירות לגופן, ללא הפוטנציאל. על פי התנגדויות אחרות, מדובר בטעות הנובעת מכך שבעוד שבתכנית 3700 מדובר בפוטנציאל, הרי שבתכניות המפורטות המופקדות, כבר מגולמת הלכה למעשה הגדלת הצפיפות, הן ליח"ד שחובה לחלק והן ליח"ד שניתן לחלק, אשר מוצא במלואן במגרשי התמורה. כ"כ נטען, כי לא נמצא ביטוי כלשהו ליתרון המוקנה, לכאורה, בייעוד זה בתכניות המפורטות ואשר מצדיק ייחוס המקדם בשנית.

סעיף 11.1.4 לתא/3700 מתייחס לתכליות הבאות ב"אזור מגורים מיוחד ב" (עם שילוב למלונאות ומשרדים), כגון מגורים לאוכלוסיה המבוגרת (דיור מוגן, בתי אבות, וכיוצ"ב), שימושים של מלונאות ו/או שילוב של מלונאות עם מגורים, וכן בקומת הקרקע שימושים נלווים למלונאות, שרותי תיירות, בידור, פנאי.

במענה לכך, מצדיק שמאי התכנית את תוספת המקדם בנימוק של "תוספת שימושים ויתר גמישות". לדעת החוקרת, אין בין ההוראות של שתי התכניות כל שינוי מהותי, למעט הבדלים סמנטיים ואותו גיוון בשימושים מצא את ביטויו כבר בהוראות תכנית המתאר. יתרה מכך- השימושים הנוספים – תעסוקה ותיירות - נחותים בשוויים לעומת השימוש הבסיסי למגורים, כך שאין לייחס לייעוד המדובר כל תוספת שווי במסגרת התכניות המפורטות. לגבי ייחוס מקדם 1.15 בתכנית המתאר ואח"כ בתכניות המפורטות בגין הגדלת הצפיפות, עולה מעיון בתכניות, כי אין הרחבה או הגמשה מהותית של השימושים. וחשוב מכך, השימושים האלטרנטיביים למגורים הם כולם נחותים בשוויים מהשווי למגורים ולכן אינם יכולים להיחשב כשימושים משביחים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לבטל את מקדם ההתאמה 1.15 שנקבע לגבי אזור "מגורים, תעסוקה ותיירות" בטבלאות ההקצאה של התכניות המפורטות.

3. בקשות לקבל את ההקצאות רק במגרשי מגורים:

מתנגדים רבים מוחים על קבלת ההקצאות במגרשים המיועדים, בחלקם או במלואם, לשימושים שלא למגורים.

שמאי התכנית הסביר, שלמרות רצונו להיענות לבקשות המתנגדים בסוגיה זו, הדבר אינו ניתן לביצוע. מטרתן המובהקת של התכניות – ובכך חדשנותן – הינה ליצור רובע בעל מרקם עירוני הכולל שימושים מעורבים ומגוונים ולהימנע ע"י כך, מיצירת "עיר שינה". שמירה על עיקרון תכנוני זה הביאה למספר מוגבל של מגרשים בייעוד בלעדי של מגורים, שאינו מאפשר לספק במלואם את רצונותיהם של כל המתנגדים.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. בתכנית תא/3700 נקבע עיקרון ייחודי של יצירת רובע בעל מרקם עירוני מעורב שימושים, מה שגרם ליצירת מספר קטן יחסית של מגרשי מגורים, שאינו מאפשר מילוי רצונותיהם/ציפיותיהם של מתנגדים רבים.

4. הפחתה בגין בעלות ב"מושע":

בהתנגדויות לא מעטות נטענת הטענה שיש לתת ביטוי ע"י הפחתה מהשווי, למצב של ריבוי שותפים במגרש, הן במצב הקודם והן במצב החדש.

- במצב ה"נכנס", אין כל הצדקה לייחס הפחתה לשווי זכויות במושע במצב הקודם. מדובר בקרקע המיועדת מזה שנים לאיחוד וחלוקה, שכן המנח הפיסי/קנייני של השטח, היעדר הפרשות לצרכי ציבור ואי התאמה מוחלטת לערכי תכנון עדכניים, חייבו לבצע את התכנון באמצעות מנגנון של איחוד וחלוקה מחדש של השטח. אי לכך, התנהל המסחר בקרקעות התכנית ע"פ השטח הרשום/חלקו של כל בעלים בשטח החלקה, ללא קשר למספר השותפים.
- במצב ה"יוצא", המצב שונה. מדובר במגרשים מוגדרים ובזיהוי פרסונלי של כל אחד מהבעלים שקיבל בהם את הקצאתו. שופר גורלו של מקבל הקצאה במפרוז או עם מספר קטן של שותפים, לעומת גורלו של מקבל הקצאה עם עשרות שותפים במושע, מבחינת ישימות המימוש. גם אם הבניה על אותם מגרשים עם ריבוי בעלים תמומש באמצעות יזם, אשר ירכוש מהם את רסיסי הזכויות- שלכאורה מאיין את הדרישה להפחתה בגין מושע, החוקרת סבורה שההפחתה עדיין מוצדקת, שכן כוחו של בעל רסיסי זכויות מול יזם הינו נחות יותר מאשר בעלים של מלוא הזכויות במגרש.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות הנוגעות לשווי במצב ה"יוצא" ולדחות את ההתנגדויות ביחס למצב ה"נכנס". ממליצה לחלק את מספר הבעלים במגרש למספר קבוצות בצורה מדורגת, בהתאם למספר בעלים. כמן כן ממליצה על הפחתות מתונות מאחר שתופעת הבעלות במושע הינה מאפיין קבוע בכל מרחב תכנית 3700 ואינה מייצגת מקרה/מקרים בודדים חריגים.

5. מקדמי "מזרח – מערב" במצב היוצא:

התנגדויות שונות מתייחסות לקביעת ציר המשך רח' אבן גבירול כ"קו פרשת מים", במצב חדש, כשלמגרשים לאורך צדו המזרחי יוחס מקדם 1 ואילו למגרשים לאורך צידו המערבי יוחס מקדם 1.1 (למעט המגרשים הסמוכים לחוף). אחת הטענות היא שלא סביר לייחס מקדמים שונים למגרשים שמשני צדי רח' אבן גבירול. החוקרת סבורה שהטענה מוצדקת בחלקה. המגרשים הגובלים ברח' אבן גבירול, משני צדדיו, הם בעלי אפיוני מיקום זהים ואין הצדקה לייחס להם מקדמים שונים.

המלצת החוקרת :

- ממליצה לקבל את ההתנגדויות בחלקן. המקדמים הראויים הינם :
- מצדו המזרחי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- שאר המגרשים ממזרח לרח' אבן גבירול – מקדם 1
- שאר המגרשים : ממערב לרח' אבן גבירול : מקדם 1.1.
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול - מגרשים הגובלים בפארק החוף: בטווח בין 1.05 – 1.35, בהתאם למתחם.
- באשר למצב "נכנס" – ממליצה לייחס מקדם 1.15 לחלקות בקו ראשון לים.

6. תוספת שווי בגין תכנית ג-1:

בהתנגדויות רבות מופיעה הדרישה לתת ביטוי בערכי השווי לאפשרויות הניצול, מכח תכנית ג-1, בנוסף לזכויות הבניה שהוקצו לכל מגרש. סבורה החוקרת שתכנית ג-1 אכן מהווה הטבה ממשית, ובניגוד לעמדת הצוות המקצועי שמדובר ב"הטבה" גורפת ושווה לכל המגרשים, בעיקר משום קיומם של מגרשים עם שימושי מלונאות או תעסוקה, לצד שימושים מעורבים בחלק מהם. תכנית ג-1 מאפשרת תוספת חדרי יציאה לגג בשטח 40 מ"ר, מכל דירת מגורים בקומה העליונה ולא יותר מ-65% משטח הגג. בניינים עם מגוון שימושים, לא ניתן לקבוע חד משמעית שבקומה העליונה ייבנו דירות מגורים, אם כי סביר להניח שבמרביתם, כך יהיה. ודאי שלא ניתן לקבוע כמה חדרים או איזה שטח ייבנה- זאת גם לאור המגבלות הרבות שהתכנית מציבה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. מדובר בהטבה ממשית ולכן יש לייחס תוספת שווי למגרשים המסווגים למגורים בלבד. לאחר בדיקה מדגמית, ולשם הזהירות, סבורה החוקרת שראוי לייחס למגרשים אלה תוספת שווי ממוצעת של 10%.

7. עדכון ערכי השווי / המקדמים בחלוף השנים:

נושא זה מועלה בהתנגדויות רבות. הטענה היא שלמרות חלוף כ- 5 שנים מאז אישורה של תכנית המתאר תא/3700 (וכ-9 שנים מאז מועד הפקדתה), נכון למועד כתיבת ההתנגדויות, לא עודכנו ערכי השווי המצוינים בה, בכל אחד מהשימושים ומכאן המקדמים היחסיים ביניהם. למצער, נטען כי היחסיות בין ערכי השווי אז ועכשיו, לא נשמרה, בעיקר בשל העלייה הגדולה במחירי קרקע למגורים, בעוד ביתר השימושים נרשמו, לכל היותר, עליות מתונות.

במענה הצוות המקצועי נאמר כי הנושא נבדק ונמצא כי אין צורך בעדכונים ושינויים במקדמי ההמרה, מאחר שהיחסיות בין ערכי השווי השונים נשארה בעינה גם בחלוף השנים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. לאחר עיון ביסודיות בכל נתוני העסקאות שצינו ע"י המתנגדים וביצוע סקירות עצמאיות, סבורה החוקרת שהערכים הראויים בכל אחד מהשימושים הם כדלקמן:

מגורים :	16,700 שח/מ"ר מבונה	מקדם : 1
מסחר :	20,000 שח/מ"ר מבונה	מקדם : 1.2 (ביחס למגורים)
תעסוקה:	5,500 שח//מ"ר מבונה	מקדם : 0.33 " "
מלונאות :	5,000 שח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.30 " "

החוקרת מבקשת לציין כי השפעתו של פרמטר נוסף - מגפת הקורונה, אם בכלל, טרם נקבעה באופן ברור. היא סבורה שהשפעה העיקרית תהיה בתחום מחירי הקרקע לשטחי התעסוקה.

8. אי שמירה על עקרון "קרוב ככל האפשר" :

מתנגדים – רובם ככולם - קבלו על ריחוק מגרש/ התמורה ממיקום החלקה/ות המקורית/יות. בכך, לטענתם, לא נשמר העיקרון הסטטוטורי המעוגן בסעיף 122 (1) לחוק התכנון והבניה. במענה לטענות הנ"ל, השיב שמאי התכנית כי נעשה מאמץ כן ורציני לשמור על העיקרון, אך מבנה התכנית וביחוד האילוצים והמגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב ובראשם - הצורך בניוד הזכויות ממתחם למתחם לא איפשרו, במידה רבה, את השמירה על העיקרון.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. במתכונת הנוכחית של התכניות קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור על קרבה יחסית של מגרשי התמורה לחלקות המקור, בעיקר בשל הצורך בניוד זכויות ופיזורן ברחבי השטח, בגין המגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב. ברור, שאם היה מתקבל ביטול 5 הטבלאות ועריכת טבלה אחת לכל השטח, ניתן היה לצמצם ואולי אף לאפס את "הריחוקים", אך זאת, כאמור, סותר את הוראות תא/3700 המתארית ולא ניתן להיעשות בשלב זה. סברה החוקרת שניתן לצמצם את התופעה במסגרת עריכה מחודשת של הטבלאות.

9. טעויות ברישום (שינוי שם וכד') וטעויות אריתמטיות:

חלק מהמתנגדים הצביע על טעויות ברישום, חלקן בשל שינוי סטטוס אישי, שכלל הנראה לא דווח לעורכי הטבלאות. חלק אחר הצביע על טעויות אריתמטיות. אין צורך לציין כי טעויות בהקצאה של רסיסי זכויות-משמעותו לעתים קרובות – פערי שווי גבוהים מאוד, בשל שווייה של הקרקע. שני סוגי הטעויות טעונים תיקון. עדכון הרישום נדרש כדי שיתאפשר הרישום בספרי המקרקעין בצורה המדויקת. באשר לטעויות האריתמטיות, סבורה החוקרת שאין צורך לציין שחובה לבצע תיקוניהן של כל הטעויות מסוג זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות ולתקן בהתאם.

10. שימוש בערכים יחסיים ולא מוחלטים (אבסולוטיים) בטבלאות האיזון:

מתנגדים שונים הצביעו על ליקוי, לכאורה, ברישום שווי הזכויות בטבלאות האיזון בערכים יחסיים (באחוזים או בשבר) ולא בערכים אבסולוטיים, בטענה שאין כל הצדקה לסטות מהנורמה המבטאת שווי בערכים מוחלטים. לדבריהם השימוש בערכים יחסיים הותר בתקן 15 של מועצת השמאים, כחריג השמור למצב בו מדובר בשוק בלתי יציב-מה שלא קיים במקרה דנן. הצוות המקצועי השיב כי נקיטה בערכי שווי יחסיים – לאור נתוני התכניות והיקפן הכמותי, במקביל לערכי שווי קרקע גבוהים, מונעת או לפחות מקטינה את הסרבול בטבלאות. יזכר, כי על הכף מונחות זכויות קנייניות ששווין עולה לכדי סכומי עתק.

המלצת החוקרת :

ההתנגדויות נדחות.

תקן 15 של מועצת השמאים מתייחס (סעיף 9) ל"הכללת שווי יחסי (אקוויוולנטי) בטבלת ההקצאה והאיזון (במקום שווי מוחלט)". בסעיף נכתב ש"נתון שווי יחסי (אקוויוולנטי) יוכל להחליף את שדה השווי שבטבלה אם לדעת השמאי יש בכך כדי לסייע בחלוקת הזכויות בתקופות שבהן קיימת אי יציבות מחירים. אם בחר השמאי לקבוע שוויים יחסיים, יפרט בסעיף 'ערכי השווי בתחום התכנית', את בסיס הנתונים והשווי ששימשו בקביעת מקדמי השווי היחסי". מהאמור לעיל עולה שהשימוש בערכים יחסיים אינו אסור אלא שהוא נתון להחלטת שמאי התכנית, בתקופה של אי יציבות במחירים. במקרה דנן אין מדובר בתקופה שכזאת, אך הבחירה של השמאי לנקוט בדרך זו מטעמי נוחות, לאור הסרבול הכרוך בערכי שווי גבוהים במיוחד ולאור הלשון שאינה קטגורית ואף מדברת על "בחירה", מאפשרים נקיטה בדרך זו ובלבד שיפורט כל מסד הנתונים.

11. ניגוד עניינים מובנה של הועדה המקומית כגורם המקצה והעיריה כגורם מקבל ההקצאה:

התנגדויות שונות מתייחסות לעובדה שעיריית תל אביב-יפו מקבלת זכויות במסגרת ההקצאות בתכניות שעה שהועדה המקומית, כעורכת התכנית, אמונה על אותן ההקצאות. הוצגה פסיקה בנוגע לסוגית ניגוד העניינים בסיטואציה דומה.

המלצות החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות.

סמכות מוסד תכנון לאשר תכנית נקבעה בסעיף 62 לחוק התכנון והבניה והינה בהתאם למהותה והנושאים הכלולים בה ולא לפי בעלי הקרקע או מגישי התכנית. כלומר, אין כל רלבנטיות לכך, שיש לרשות המקומית, כאמונה על התכנון והקצאת הזכויות, שטחים בבעלותה בתחום התכנית. ניתן להוסיף ולציין כי לו סבר המחוקק שקיים ניגוד עניינים מובנה בפעילות הועדה המקומית עת היא דנה בתכניות בהן כלולים גם שטחים בבעלות העיריה, הוא היה קובע הוראה בדין לכך, וכידוע, מאומה לא נקבע בדין בשאלה זאת.

12. הקצאת זכויות לבעלים בין מתחמים לעומת הקצאת הזכויות לחלקה בין מתחמים:

לטענת מתנגדים, הקצאת הזכויות בחלקה בין שני מתחמים, אינה מחייבת את ההקצאה בין הבעלים עצמם בשני מתחמים או יותר. גם אם מפצלים את הזכויות בחלקה לשני מתחמים הרי שיש לשמור על הבעלים בחלקה במתחמים נפרדים. לפיכך, יש להקצות למתנגדים זכויות באותו מגרש תמורה, באחד המתחמים בלבד, ולא לפצלם בשני המתחמים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לנסות להיענות לבקשת המתנגדים. היענות לבקשה עשויה הן לצמצם את פיזור הזכויות והן להקל על המימוש.

13. שיקולי מיסוי:

לטענת מספר מתנגדים, יש לקחת בחשבון, בעת קביעת השווי/ מקדם השווי, שיקולי מיסוי. הרציונל מאחורי דרישה זאת הינו כי קיימות הוראות מיסוי שונות לשימושי מגורים (פטורים למיניהם) בהשוואה לשימושים אחרים, מה שמשאיר תמורה "נטו" שונה, תוך יצירת אפליה בין מקבלי ההקצאות.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. גובה המיסוי הינו בעיקר פונקציה של מעמדו האישי של בעל המקרקעין לצורכי מיסוי.

14. הצרחה:

מתנגדים לא מעטים פונים בבקשה "להחליף" הקצאות עם גורמים אחרים. הדבר נובע מהשתייכות לקבוצה, שההקצאה ניתנה במנותק ממנה, השתייכות משפחתית, העדפה אישית ועוד. מענה הצוות המקצועי בד"כ חיובי ולפיו, אין מניעה לביצוע "הצרחה" ובלבד שהיא תתרחש בהסכמה, מבלי לפגוע בכך בבעלי קרקע אחרים ובכפוף לאותם מקדמים ולשאר הפרמטרים המאפיינים את ההקצאה המקורית.

המלצת החוקרת :

להיענות לבקשות, בכפוף לקיום התנאים שפורטו לעיל.

15. שקיפות:

בהתנגדויות רבות נטען להיעדר שקיפות בהצגת הפרמטרים, המקדמים והנתונים אשר שימשו בסיס לטבלאות ההקצאה. כ"כ נטען, כי אופן יישום המקדמים באופן פרטני לא הוצג, מה שמקשה מאוד על "פענוח" הטבלאות והבנתן.

יצוין, כי במהלך שמיעת ההתנגדויות, השלים שמאי התכנית חלק נכבד מהנתונים. במסגרת סעיף השקיפות, מן הראוי להתייחס למקדם "אחר א" ולמקדם "אחר ב" שיושמו, ככל הנראה, על מגרשים שונים בעת קביעת השווי היחסי. הוסבר שאלה מקדמי איזון שנועדו לעדן את

תחשיב השווי, בגין פרמטרים שוליים שונים האופייניים לחלק מהמגרשים, למשל מקדם למגרש צר. סבורה החוקרת שלא ניתן להתעלם מכך שעדיין רב הנסתר על הגלוי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדויות.

יש להקפיד, בעת עריכת הטבלאות המתוקנות, כי יוצרו אליהן נתוני העסקאות, לוחות האקסל, פירוט כל המקדמים למיניהם המיוחסים לכל מגרש, לרבות מקדמי איזון פנימיים וכיוצ"ב. יש לאפשר לבעלי הקרקע להבין ולהכיר את התמונה כולה. יש לפרט גם את המקדמים הקרויים "אחר א" ו- "אחר ב" ולציין את אופן יישומם במגרשים.

16. התחשבות בהפקעות עבר / שחזור זכויות:

במספר התנגדויות נטען ע"י בעלי הקרקע, כי בעבר הופקעו מחלקותיהם שטחים, בהיקפים ובשיעורים ניכרים ולא שולם פיצוי בגין הפקעות אלה. בנוסף, נטען על אי סדרים ומהלכים בלתי תקינים אגב הפקעות אלו. לדברי בעלי הקרקע, הובטח להם כי חלף פיצוי הפקעה, זכויותיהם במסגרת התכנון העתידי יחושבו על בסיס שטחים "ברוטו", כלומר השטחים טרום ההפקעות. בידי המתנגדים מסמכי עבר על כך, חתומים ע"י גורמים בעיריית תל אביב-יפו. ב. הזכויות. הליך זה מכונה "שחזור זכויות". למרות זאת, חושבו הקצאותיהם הנוכחיות על בסיס השטחים הרשומים (שטחים נטו) של החלקות.

התביעות בקשר להפקעות העבר נחשפו להליכים משפטיים שונים ובסופם נקבע בפסה"ד שאין לבצע שחזור זכויות.

גם בהחלטת ועדת המשנה לעררים שליד המועצה הארצית, שחזור הזכויות המבוקש הינו מונחה שיקולים פיצויים ולא שיקולים תכנוניים ולכן לא ניתן לבצעו.

עם זאת, נפסק בעת"מ, כי מקום בו הוכח מבחינה שמאית, ששווי קרקע, שחלקים ממנה הופקעו בעבר, גבוה יותר, משווי קרקע שלא נחשפה בעבר להפקעות, יש מקום לתת לכך ביטוי בשלב תכניות האיחוד והחלוקה המפורטות.

מכאן נובע, שהמענה לטענה הופנה לשדה השמאי ולא נותר אלא לבדוק באם העסקאות משקפות את ההבדלי השווי בין שני סוגי החלקות.

בשלב זה, ראוי לציין טענה שהועלתה ע"י בעלי חלקות 392 ו- 396 וחלק מחלקות 375 ו- 388 בגוש 6632. ע"פ הנתען, על חלקת המקור 18 בגוש 6632 חלה בעבר התכנית המנדטורית R/96 שהפקיעה כ- 22.87% משטחה לטובת דרכים ושצ"פ ואת יתרת השטח חילקה לחלקות בנות 1 דונם כ"א, לרבות החלקות נשוא ההתנגדות. יודגש כי לא ניתן היה לאתר את מסמכי התכנית. את מנח החלקות ניתן, עם זאת, לראות בתשריט תכנית ל" המאוחרת יותר. בהמשך, נטען כי חלקות אלה בעלות שווי גבוה בהרבה מהשווי הממוצע של העסקאות בסביבה גם משום זמינות השטח לבניה.

שמאי המתנגדים כלל בחוות דעתו שתי טבלאות – האחת מכילה עסקאות בחלקות קטנות בנות 1 ו- 1/2 דונם, והשנייה מכילה עסקאות בחלקות גדולות, כולן בשנים 2007- 2009.

הטבלאות מוכיחות, לטענת השמאי, כי חלקות בשטח קטן נסחרו בערכים גבוהים בכ- 40% מאשר בחלקות גדולות. לא נמסרו כל ראיות בקשר להפקעות עבר.

יצוין כי שמאי התכנית הציג טבלה ובה עסקאות מהשנים המוכיחות שאבחנה בין חלקות קטנות לגדולות אינה קיימת.

סקירותיה של החוקרת באתר רשות המיסים העלו כי אין בסיס לטענת שמאי הבעלים.

אי לכך, מומלץ לדחות את ההתנגדות באשר לשווי "הנכנס" של החלקות שנכללו בתכנית R/96.

אם נחזור לנושא הראשי- התחשבות בהפקעות עבר/ שחזור זכויות – בהיבט השמאי:

לא הוכח כי ניתן לייחס את מערכת המחירים השונה להפקעת עבר. נכון יותר לייחס את רמת המחירים הגבוהה יותר לחלקות הקטנות ל"נוחות" הכניסה לטבלאות בגין בעלות מצומצמת.

מאידך, גם הטבלה שהוכנה ע"י שמאי התכנית אינה מוכיחה את טענתו לגבי רמת מחירים נמוכה. ייתכן שהעובדה נעוצה בתקופת העסקאות- לאחר הפקדת התכנית- כשכבר היה ידוע שטבלת ההקצאות לא תבצע את האבחנה. בדיקת נתוני רשות המסים לא הצביעו על ממצאים חדים וחותכים. יש לזכור כי במתחם הענק של תכנית 3700 בוצע מספר רב של עסקאות, הדיווח של חלקן ברמת מהימנות נמוכה. דעתה של החוקרת הינה שלא הוכח כי מחירי העסקאות משקפים את ההבדלים בין חלקות שהופקעו מהם חלקים בעבר, לבין חלקות שלא נחשפו להפקעות. עם זאת, סבורה החוקרת שמן הראוי לייחס לחלקות קטנות בנות 1/2 עד 1.0 דונם, תוספת שווי בשיעור 10% (ללא קשר להפקעות).

רכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העיריה: מקובל בתחום התכנון העירוני, שטחים לצרכי ציבור מופרשים ורשומים בטבלאות ההקצאות ע"ש עת"א-יפו, "מתחת לקו". מכאן שאינם "משתתפים" במנגנון האיחוד והחלוקה. בכך, מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת ליהנות משני העולמות – מחד, לקבל את כל צרכיה למטרות ציבוריות (כ-70% משטח התכנית), ללא עלות, ובמקביל - לקבל הקצאות של שטחים סחירים. במסגרת ההתנגדות, נדרשת העיריה לממן את רכישת שטחי הציבור באמצעות תקבוליה ממכירת השטחים הסחירים. במסמך ההתנגדות הוצגו מספר דוגמאות למגרשים בעלי ערך מסחרי, שכנטען – הוסוו כמגרשים בייעוד ציבורי וככאלה הוקצו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה (מגרשים 808, 804 ו-814, בייעוד "מבנים ומוסדות ציבור" וממוקמים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו"). בהקשר זה, תצוין דרישה נוספת של המתנגדים – לשום שטחים ציבוריים המוצגים כצרכי ציבור והוקנו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות. רכישת קרקע לצרכי ציבור, ללא תשלום, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה וכמעט בלעדית, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת - הוותיקה יותר - להשגת שטחים למטרות ציבוריות, היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד והחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובד"כ מלווה גם בהליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים פירושה היפוך עמדות תפיסתי רדיקלי מול המקובלות בתחום התכנון במשך עשרות שנים. מדובר בסוגיה שנויה במחלוקת של מיטב ידיעת החוקרת, טרם התקבלה הכרעה מחייבת בעניינה בבתי המשפט. מתוך הכרה בצורך ברכישת שטחים לצרכי ציבור בדרך הקצרה, דרך המלך, וללא שינויי חקיקה, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות.

17. הקצאת זכויות למסחר, מלונאות ותעסוקה לעיריית ת"א ומדינת ישראל, בנפרד מהבעלים הפרטיים:

לסוגיה זו מספר השלכות: א. היענות לבקשות בעלי הקרקע: בהתנגדויות רבות קיימת הבקשה לקבל הקצאות במגורים בלבד, ולא בשימושי מסחר, תעסוקה ומלונאות, מסיבות מובנות. היענות לבקשה – ולו חלקית- לבקשות "תשחרר" שטחים למגורים שהוקצו במסגרת הטבלאות לגופים גדולים. ב. מימוש הזכויות במגרשים הנ"ל קשה ומסורבל יותר, לרבות בהיבטים משפטיים, מאשר במגרשים למגורים, שבחלקם ייתכן מימוש עצמי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדות. להשתדל להיענות לבקשות ככל הניתן, ולהפריד בין זכויות העירייה והמדינה וזכויות הפרטיים במסגרת הטבלאות המתוקנות.

18. דרישה לרכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה :

כמקובל בתחום התכנון העירוני בישראל, שטחים לצרכי ציבור מופרשים לטובת הרשות המקומית, ורשומים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". מכאן, שאינם משתתפים במנגנון האיחוד והחלוקה. כך מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק ישירות על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת מחד, לקבל מענה ללא עלות עבור מטרות ציבוריות (בד"כ 50% - 70%), ובמקביל לקבל הקצאות של שטחים סחירים. עוד נטען כי הצבת השטחים "מתחת לקו" אינה אלא מסווה לרכישת שטחים בעלי אופי מסחרי מובהק ללא תמורה. כדוגמה, ציונו מגרשים 804, 808 ו-814 במתחם 4.

נדרשת העירייה ע"י המתנגדים, לממן את רכישת שטחי הציבור מתוך תקבוליה ממכירת ההקצאות הקנייניות שלה ובכך להקטין את הנזק לציבור. האמור לעיל מחייב עריכת שומה אמיתית לשטחים המוצגים כשטחי ציבור.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות בנושא זה.

רכישת קרקע לצרכי ציבור, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת – הוותיקה יותר – היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד וחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובדרך כלל מצריכה גם הליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים, פירושה היפוך עמדות רדיקלי, מול המקובלות במשך עשרות שנים, שעלול לעקר את ההיגיון הכלכלי העומד בבסיס הפרקטיקה. מתוך ההכרה בצורך לרכישת שטחים לצרכי ציבור - שעולים וגואים לצורך עמידה בסטנדרטים ראויים – בדרך הקצרה וללא שינויי חקיקה והימנעות מהפקעות, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות בסעיף זה. עם זאת, יש לדאוג להגדרה מהם "צרכי ציבור" בעידן של התרחבות המושג ועל רקע התפשטות תופעת ההפרטה.

19. התייחסות לשטחים מסחריים הכלולים במגרשים לצרכי ציבור והוקנו לעירייה או למדינה ללא תמורה :

המתנגדים הציגו מספר דוגמאות בהן נקבעו שטחים בעלי צביון מסחרי מובהק בהיקפים גדולים וחריגים במסגרת מגרשים המיועדים לשימושים ציבוריים, שהוקצו לעירייה או למדינה, ללא תמורה ("מתחת לקו"). התכניות המפורטות מפנות לתכנית תא/מק/צ – "מבנים ומוסדות ציבור", בה קיים שוני בין תוספת של 10% עבור שטחי מסחר בנוסף לזכויות המוקנות, והאפשרות למימוש עד 10% מתוך שטחי הבניה המותרים עבור שימושים נלווים (שימושים מסחריים נלווים לשימוש הציבורי).

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות

20 . מקדמים שונים :

20.1 מקדם שווי קרקע לדיוור בהישג יד (דב"ה)

שמאי התכנית ייחס לדירות אלה, במסגרת תכנית המתאר תא/3700, מקדם 0.5, אך במסגרת התכניות המפורטות שינה את המקדם ל-0.3. הנמקה הייתה שאין היום הגדרה משפטית למושג "דיוור בר השגה", ולפיכך מדובר במושג שרבה לגביו אי וודאות, במיוחד באשר להנחות במחיר,

מגבלות/ קשיי השגת הון עצמי, הגבלות לגבי השכרה לטווח ארוך, דרישה לקיום הגרלות לזכאים ועוד.
הטענה העולה בחלק מההתנגדויות הינה שהשינוי נעשה בחוסר סמכות וללא הסבר. משמעות השינוי הינה הגדלת היקף הזכויות המוקצות לעת"א-יפו בשיעור של 66%, על חשבון שאר הבעלים בתחום התכנית.
ע"ס בדיקותיה, סבורה החוקרת שדב"ה מכילים הגבלות שונות, כמו היעדר בעלות על דירה, הגבלות גיל, רמת הכנסה, משך תקופת שכירות. במהלך תקופת השכירות ודני שכירות מופחתים.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. לאחר שקיבלה את הסברי שמאי התכנית. מומלץ שלא לשנות את המקדם 0.3.

20.2. מקדם שווי קרקע לדירות קטנות :

נטען במספר התנגדויות שמקדם זה צ"ל 0.5375 (תוספת 7.5%) ולא 0.575 (תוספת 15%), כפי שקבע שמאי התכנית.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.
תוספת 15% למרכיב הקרקע פירושה תוספת של כ- 7.5% לשווי השטח הבנוי. מדובר בתוספת סבירה, למרות קביעת מתנגדים שבאזור זה הדרישה הינה לדירות גדולות. לצד הדירות הגדולות, קיים ביקוש גם לדירות קטנות המניבות תשואה גבוהה יחסית בדמי שכירות.

20.3. מקדמי איזון פנימיים

המקדמים הוצגו בטבלת שמאי התכנית ותפקידם להוסיף עידון למקדמי השווי ע"פ הייעודים השונים. המקדמים שצוינו הם: מיקום, גובל בשצ"פ, גובל בדרך נמיר באזור שאינו תעסוקה, גובל בפארק, גובל בדרך הים, גובל בשדרת רוחב, שימושים מעורבים, צפיפות, מקדם "אחר" א ו- ב. באשר למקדם "גובל בדרך הפארק" (דרך הים) נקבע באופן אחיד ל-1.2 בכל התכנית.
עם זאת, אגב בדיקת ההתנגדויות הפרטניות, הוברר כי השמאי ייחס ערכים שונים למקדם בכל אחד מהמתחמים, ע"פ איפיוניו. לעניין זה ר' סעיף 20.4 להלן.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות, למעט האמור לעיל לעניין "מקדם גובל בדרך הפארק (דרך הים)".

20.4. מקדם קירבה לדרך הפארק (דרך הים):

מספר מתנגדים הצביעו על אי התאמות בין המקדמים במתחמים השונים.
בדיקת החוקרת העלתה שהמקדם נקבע בכל אחד מהמתחמים ע"פ איפיוני המיקום והוא מצוין בבירור בכל אחת מטבלאות העזר המפורסמות באתר.
מקדם תוספת השווי למגרשים המצויים "בקו ראשון" לפארק החוף. המקדם נקבע, באופן דיפרנציאלי, בטווח בין 1.05 – 1.35.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מדובר במקדמים סבירים ואין לשנותם.

20.5. מקדם "גובל ברח' יוניצ'מן":

בחלק מההתנגדויות נטען נגד ייחוס מקדם תוספת שווי למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, כפי שנקבע בכל שדרות הרחוב. נטען, כי רח' יוניצ'מן הינו המשכו של כביש מס' 5 מערבה, לתוך שטחי 3700. ככזה, הוא עשוי לשמש ככניסה ראשית לעיר מכיוון צומת גלילות. נתוני הנספח האקוסטי המצורף

לתכנית והעובדה כי תישמר בו רצועה עבור דרך משוקעת לחיבור עתידי לאי מלאכותי בכפוף לאישור תכנית מפורטת, אמורים להשפיע על המקדם.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות ולייחס למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, מקדם של 0.95.

20.6. מקדם שימושים מעורבים :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.95 לשווי מגרשים בהם נקבע שימוש למגורים בשילוב תעסוקה ותיירות או מסחר ותעסוקה.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מקדם זה מקובל.

20.7. מקדם זיקת הנאה :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.98 לשווי מגרשים שבתחום חצרותיהם נקבעה זיקת הנאה. בנוסף, קיימת הוראה לגבי "זכות מעבר לרכב". סבורני שנכון יהיה לייחס למגרשים שבתחומם מסומנת חובת מתן "זכות מעבר לרכב" מקדם 0.95.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות לגבי המקדם המופחת לשווי מגרשים שבתחומם נקבעה זיקת הנאה. לייחס מקדם 0.95 למגרשים שבתחומם חובת מתן מעבר לרכב.

20.8 "זכויות מתכלות" :

ההתנגדות מתייחסת לסעיף 2.א.25 בתא/3700 לפיו " זכויות בניה שלא ניתן לנצלן במסגרת מגבלות הבניה- תבוטלנה". בהתבסס על הוראה זאת, טוענים המתנגדים כי על הועדה להורות לעורך התכנית לבחון את זכויות הבניה שמוקנות במגרשים ולוודא שהן ניתנות למימוש במגבלות שנקבעו."

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

בדיקה שכזאת צריכה להתבצע על ידי עורכי התכניות (ולא ע"י השמאי). בדיקה מוקדמת היא רצויה כדי למנוע הליכים מאוחרים של התנגדויות, פניה לערכאות וכיוצ"ב.

20.9. מקדם קרבה למתחם ציבורי גדול:

הטענה בהתנגדויות הינה כי יש לייחס מקדם הפחתה בשווי בגין גורם זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

כאשר מדובר בפרויקט ציבורי גדול כמו מרכז ספורט, מוסד אקדמי וכיוצ"ב, שגם כרוך בפעילות אנושית אינטנסיבית, מן הראוי לתת לכך ביטוי. מקדם מומלץ בין 0.95 – 0.9 בהתאם לאופי הפעילות והיקפה.

20.10 מקדם הפחתה בגין גובה (צפיפות):

מקדם זה מכונה במסמכי התכנית "מקדם צפיפות", על אף שעניינו במקדם הפחתה בגין עלייה בגובה. בהתחשב בטעמי הקהל, כפי שהם באים לידי ביטוי במחירי מקרקעין, הרי שככל שמדובר בקומות גבוהות יותר, המחירים גבוהים יותר. מומלץ לבטל מקדם הפחתה זה.

המלצת החוקרת :
לקבל את ההתנגדות.

20.11 מקדם הפחתה באזור מגורים בגין קרבה לדרך נמיר:

באשר לקרבה לדרך נמיר נקבע מקדם גבילות למגרשים שאינם באזור תעסוקה – 0.95. המקדם מקובל עלי.

באשר לקרבת מגרשים בייעוד תעסוקה לדרך נמיר, יש לקרבה זו השפעה מסוימת בשל האפשרות להציב שילוט. המקדם הראוי – 1.03.
באשר להתייחסות לרח' אבן גבירול – ר' סעיף 5.

עיקרי ההמלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות פרטניות (פרק ג')

המסמך כולל המלצות החוקרת לכל 127 ההתנגדויות, ובו פירוט על עיקרי ההתנגדות, מענה הצוות המקצועי וכאמור המלצות החוקרת לכל טענה ולכל התנגדות.

רצ"ב נספח 3.

חוו"ד הצוות: (מוגש ע"י מחלקת תכנון צפון ומנהל תחום המקרקעין, אגף תכנון העיר)

הצוות ממליץ לוועדה המקומית לקבל את המלצות החוקרת שכוללות קבלה של חלק מההתנגדויות ושינוי טבלאות האיזון בהתאם. מכיוון שקבלת המלצות החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים, ממליץ הצוות לתקן את טבלאות האיזון בהתאם להמלצות החוקרת ולפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

להלן פירוט המלצות הצוות:

15. הפעילות האווירית בשדה דב הטילה מגבלות בניה חמורות על הבינוי, היקף הבניה והשימושים האפשריים במתחם 1. התכנית המתארית המאושרת (תא/3700) התמודדה עם מגבלות הבניה הללו באמצעות "הוראת הניוד", לפיה בעלי הזכויות במתחם 1 יקבלו חלק מזכויותיהם במצב היוצא במתחמים הצפוניים יותר (ראו פסקה 3 לחוות דעתנו של עו"ד גדי רובין שהובאה לעיל). בהתאם להוראת הניוד כוללת תא/3700 טבלאות המראות באיזה מתחם יקבל כל בעל קרקע את מגרשי התמורה שלו. כך בעלי הזכויות במתחם 1 מקבלים חלק ממגרשי התמורה שלהם במתחם 1 וחלק במתחמים הצפוניים יותר. תוכנית תא/3700 גם נתנה את דעתה למצב שבו שדה דב יפונה במהלך השנים שלאחר אישור התוכנית כך שניתן יהיה להעצים את הזכויות במתחם 1, וקבעה את האופן שבו יש להתמודד עם שינוי כזה. בתמצית, תכנית תא/3700 קבעה כי במקרה ששדה דב יפונה ניתן להעצים את זכויות הבניה במתחם 1, ולחלק את זכויות הבניה החדשות במתחם 1, שנוספו בגין פינוי שדה דב, בין כל בעלי הזכויות בתוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי (ראו "הסעיפים המחשקים" כפי שהוגדרו בחוות דעתנו של עו"ד גדי רובין שהובאו בתחילת מסמך זה). והינה אכן, במהלך שנת 2019, לאחר אישורה של תא/3700 ולפני אישורן של התוכניות המפורטות, פונה שדה דב.

16. הצוות תמים דעים כי לאור פינוי שדה דב, ולאור התכנון האינטנסיבי של רובע שדה דב כפי שבא לידי ביטוי בתוכנית תא/4444, יש להעצים את זכויות הבניה במתחם 1 כדי שיתאים לבינוי מדרום (תא/4444) ולבינוי מצפון (המתחמים הצפוניים של תא/3700). אולם הנחת המוצא היא שהעצמת זכויות הבניה במתחם 1 יכולה להיעשות רק בתכנית בסמכות הוועדה המחוזית.

17. הצוות דן ארוכות בשאלה כיצד לקדם את התכניות שלפנינו מתוך הבנה שראוי ונכון להעצים את זכויות הבניה במתחם 1. אפשרות אחת הינה לאמץ את הפתרון שנקבע בתא/3700. לפי פתרון זה יש לאשר את כל חמש התכניות המפורטות כפי שהן, ולאחר מכן לתכנן תוכנית חדשה למתחם 1 בהתאם ל"סעיפים המחשקים", כלומר כך שכל הזכויות החדשות שיתווספו למתחם 1 יחולקו בין כל בעלי הזכויות בתא/3700. האפשרות השנייה הייתה דחיית התכניות המפורטות במתכונתן הנוכחית וקידום תכנית חדשה של כלל המתחמים לרבות מתחם 1 תוך העצמת זכויות הבניה, וזאת בסמכות הועדה המחוזית, אשר תכלול עריכת טבלת איחוד וחלוקה חדשה, מאוחדת, לכל בעלי הזכויות בכל חמשת המתחמים של תא/3700 (בדומה לאמור בהערת החוקרת בסעיף 1 להמלצותיה – עמ' 4 לעיל).

18. בחירה באפשרות הראשונה, בהתאם להוראות תא/3700, תאפשר אישור של 5 התכניות (תא/3700/5-1), כולל טבלאות ההקצאה שלהן, באופן שניתן יהיה לממש כבר עכשיו את 4 התכניות הצפוניות ורק המימוש של תכנית 3700/1 ימתין לתכנון מחדש ולהעצמת הזכויות. אפשרות זו אף עולה בקנה אחד עם הצורך לכבד את ההסתמכות על תכנית תא/3700. טבלאות ההקצאה של תכנית תא/3700 יצרו ציפייה שבעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 וגורמים אחרים הסתמכו עליה. כך למשל מאז שתכנית תא/3700 אושרה נעשו בתחומה לא מעט עסקאות שהסתמכו על טבלאות ההקצאה שלה. כל פתרון אחר פוגע בהסתמכות זו.

19. בחירה בפתרון השני תאפשר עריכת טבלת הקצאה חדשה מאוחדת לכל שטח תא/3700 תוך הקטנת הצורך בניוד זכויות של בעלי זכויות ממתחם 1 למתחמים צפוניים יותר. הדבר יאפשר הקצאת זכויות קרוב יותר לחלקות המקור וכן איגום טוב יותר של הזכויות. אולם פתרון זה יחייב את "הקפאת" כל חמשת המתחמים עד לסיום התכנון של מתחם 1, תכנון שעלול לארוך זמן רב.

20. לאור האמור לעיל סבור הצוות כי הפתרון המיטבי בנסיבות הקיימות הוא לדבוק בהוראות תא/3700 ובפתרון שנקבע ב"סעיפים המחשקים" ולאשר את התוכניות המפורטות בכפוף לתיקונים שעליהם המליצה החוקרת.

21. במקביל מומלץ להורות על הכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, כאשר זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחלקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

לסיכום וכאמור לאחר הערכת חלופות רבות, ממליץ הצוות המקצועי בפני הוועדה המקומית לקבל החלטה בנוסח הבא:

"הוועדה המקומית שוקלת לאשר את תכניות תא/3700 1 עד 5, בכפוף לקבלת חלק מההתנגדויות בהתאם להמלצות החוקרת. מכיוון שהוועדה סבורה כי יתכן שקבלת חלק מההתנגדויות כפי שהמליצה החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים בתחום התכנית, מחליטה הוועדה כדלקמן:

11. להורות לשמאי התכנית לתקן את טבלאות האיזון של כל 5 התכניות בהתאם להמלצות החוקרת.

12. לאחר השלמת הטבלאות המתוקנות לפרסום את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

13. הפרסום יעשה באותה הדרך שבה מפרסמים את דבר הפקדתה של תכנית, כולל שילוט באתר, אך למעט פרסום ברשומות ופרסום על לוחות מודעות בשכונה.

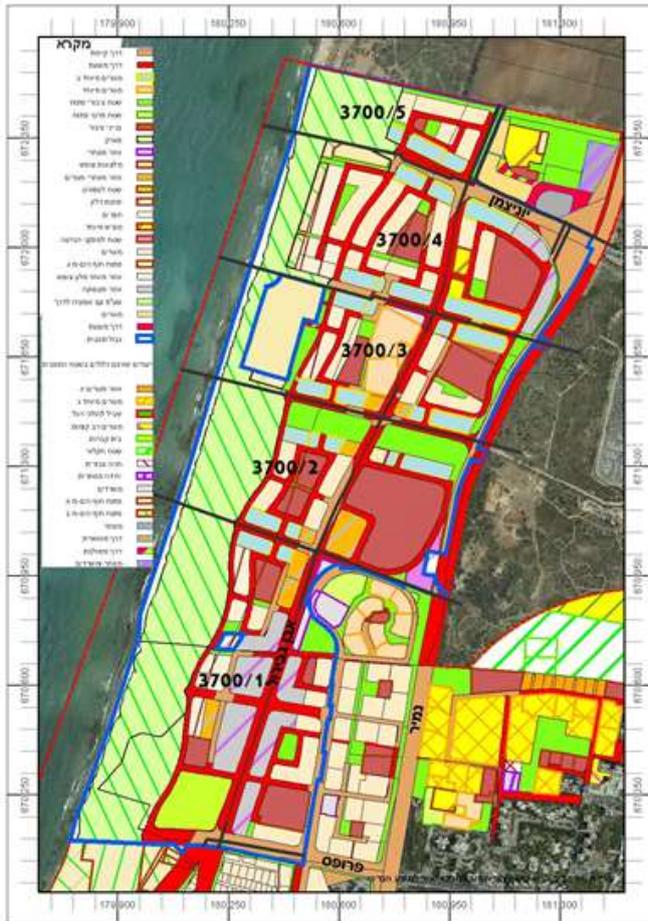
14. בהודעה יקבע כי כל מי שרואה עצמו נפגע מהשינויים המוצעים יהיה רשאי להגיש את טיעוניו בנושא בתוך 60 יום מיום הפרסום.

15. במקביל מנחה הוועדה המקומית את מהנדס העיר להתחיל בהכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, ותוך התייחסות לתכנית תא/4444 שמדרום ולתכניות תא/3700 5-2 שמצפון. "הקו הכחול" של התכנית החדשה יהיה זהה לקו הכחול של תא/3700 המתארית. זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית: הועדה המקומית

רקע משותף לכל חמש התכניות המפורטות

תכנית מתאר תא/3700:

תשריט תכנית 3700

מיקום: תכנית המתאר תא/3700 משתרעת על כ-1,900 ד', בין גבול השיפוט העירוני בצפון, דרך נמיר ושכונת צוקי אביב (רמת אביב ג' החדשה) במזרח, רחוב פרופס בדרום והים במערב. אזור התכנון הינו שטח פתוח ברובו, למעט מובלעות שנבנו במהלך העשורים האחרונים מתוקפן של תכניות נקודתיות: "סי אנד סאן", "מגדלי נאמן", מלון "מנדרין".

מטרות התכנית: במסגרת תא/3700 תוכנן רובע עירוני חדש בצפון-מערב העיר לאורך חוף הים ופארק חוף רחב היקף.

13. תכנון השטח מאפשר המשכיות הבינוי העירוני הולמת בין העיר המרכזית ועבר הירקון.
14. תל אביב כעיר עם הפנים לים: שש שדרות ניצבות לחוף חוצות את הרובע, ובין הבינוי לים פארק חופי רחב.
15. עירוב שימושי קרקע לאורך השדרות ובהמשך אבן-גבירול, באופן הנותן מענה לצורכי כלל האוכלוסייה למטרות מגורים, מלונאות, תעסוקה, מסחר, בנייני ציבור ושטחים פתוחים
16. שילוב עקרונות פיתוח בר-קיימא ליצירת סביבה ידידותית ואיכותית.

תכניות מפורטות תא/3700/1 עד 3700/5 :**רקע סטטוטורי:****25. הגדרת התכניות המפורטות מתוך תא/3700:**

הן חמש תוכניות בנין עיר מפורטות בסמכות הועדה המקומית המקודמות במקביל ומפרטות את תכנית המתאר תא/3700 שקיבלה תוקף ביום 15/1/2015.

13. תא/3700 כוללת הוראות ברמת תכנית מפורטת לשטחים ציבוריים ראשיים ותשתיות על, עקרונות שומה לאיחוד וחלוקה, סלי זכויות והוראות בניוי מפורטות כפי שמוגדר בסעיף 62א(א).

14. כל אחת מהתכניות המפורטות הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה, היא בסמכות הועדה המקומית, ועם אישורה ניתן יהיה לקדם תכניות עיצוב ולאחר מכן היתרי בניה.

15. כל אחת מהתוכניות המפורטות כוללת טבלת הקצאת זכויות נפרדת, המבוססת על עקרונות השומה המעוגנים בתא/3700. המנגנון השמאי של תא/3700 כולל ניוד

זכויות ממתחם הדרומי (1/3700) למתחמים צפוניים יותר, זאת עקב החלטה אסטרטגית לפיה התכנית מטמיעה את הגבלות הבניה הנובעות משדה דב (דהיינו מימושה אינו תלוי בפניו השדה השכן והסרת הגבלות הבניה).

16. תא/3700 הינה תכנית מתאר המאפשרת הוצאת היתרים במרחב הציבורי בתחומה לנושאים הבאים: ביצועם של הרחובות העירוניים הראשיים (המשך רח' אבן גבירול ודרך הים) ושש השדרות, ביצוע פארק החוף ופארק עירוני לינארי בשדרת הנופש, הקמת בנייני ציבור ראשיים (קריית החינוך), פיתוח בריכת חורף, שטח למתקנים הנדסיים, תחנת משנה של חח"י, תשתיות עירוניות בתחום ייעודים אלה, עבודות עפר וכד'.

26. היקפי הבנייה המאושרים עפ"י תא/3700:

מגורים – 11,500 – 13,000 יח"ד, מתוכן 2,160 יח"ד ברות השגה, ו- 1,000-4,000 יח"ד קטנות
תעסוקה – 147,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מסחר – 68,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מלונאות – 60,000 מ"ר (1,500 חדרי מלון).
שב"צ – כ-200 דונם.

27. פארק החוף:

פיתוח פארק חוף אקולוגי, בגודל 400 ד', לרוב על מצוק כורכרי, למען חוויה נופית המשלבת שמירה והעצמת ערכי הטבע והנגשתם לציבור, ולמען יצירת מפגש מגוון בין עיר פעילה לבין הים, רגיש, נוח ומקרין על הסביבה.

תכנית פיתוח כוללנית אושרה בחודש אוגוסט 2018 ע"י הוועדה המקומית. היא אמורה להידון בקרוב בוועדה המחוזית, ואח"כ בוולח"ף.

28. יצירת עירוניות אינטנסיבית:

19. המשך אבן-גבירול כרחוב פעיל מרכזי, עם קו רק"ל, נתיב תח"צ, שבילי אופניים ומדרכות מוצלות ע"י עצים, שימושים מעורבים וקולונדה מסחרית. לאורך הרחוב מוקדים עירוניים ומרכז ספורט כדוגמת קריית החינוך, כיכרות מרכזיות לקיום אירועים ציבוריים.
20. דרך הים כציר אורכי בעל אופי משתנה, פעם עם נוף לים, פעם עם נוף לפארק החוף ופעם עם דופן בנויה.
21. שדרות ניצבות בעלות אופי שונה מעודדות מעבר ממתחם למתחם, פארק לינארי הממשיך עד הים את הטבעת הירוקה המיוצרת ע"י שדרת הנופש ברמת-השרון ודרום גלילות.
22. עדיפות לקומת קרקע פעילה הכוללת מסחר ותעסוקה.
23. פיזור מלונאות על הקו הראשון לים האטרקטיבי, לאורך השדרות ובאבן גבירול בהן תתרחש מרב הפעילות העירונית.
24. אופציה לחיבור לאי מלאכותי עתידי עבור שדה תעופה ותשתיות מטרופוליניות.

29. מדיניות מגורים:

7. חתירה למגוון דפוסי דיור ע"מ למשוך אוכלוסיות הטרוגניות. מסה"כ מלאי הדירות הקטנות עשויה להגיע עד קרוב ל-50% - הן בשוק החופשי והן כדיור בהישג יד.
8. דיור בהישג יד: 2,160 יח"ד, מתוכן 1,360 יח"ד בבעלות העירייה ו-800 בבעלות המדינה. הפריסה בבניינים שלמים מפוזרים עד כמה שניתן בתחום התכנית, עם עדיפות לקרבה למוסדות ציבור (דוגמת קריית החינוך) ולאורך רחובות מעורבים (אבן-גבירול וכד').

30. תנועה וחניה:

16. נספח התנועה מחייב לדרכים הראשיות ומנחה לרחובות המשניים.
17. מערכת שבילי אופניים כחלק בלתי נפרד מתכנון התנועה (רשת בעלת רמות שונות) – כמפורט בנספח שבילי אופניים.
18. חניונים ציבוריים (כ-3,000 מ"ח): בתחום פארק החוף, כמפורט בתכנית הפיתוח של הפארק.
19. קו רק"ל: התוואי בהמשך אבן גבירול – מתואם עם נתי"ע.
20. שלביות תחבורתית: בהתאם לתא/3700.

31. פיתוח בר קיימא בתכניות המפורטות:

עתי"א-יפו חתמה על אמנת האקלים של פורום ה-15 בשנת 2008 וכוללת יעדים להפחתת פלטות גזי חממה ב-20% עד לשנת 2020. נושא הבניה הירוקה ממוסד בהליכי התכנון והאתגר המשמעותי הוא כיום בתכנון שכונות ומתחמים מקיימים. על כן, לצורך בקרה ושיפור הטמעת עקרונות הקיימות כפי שהוגדרו בתא/3700, נבחר כלי מדידה בינלאומי - LEED ND (Neighborhood Development).

- העקרונות החדשניים שהוטמעו בתכניות המפורטות:
13. שימור משאבים קיימים באתר

14. ניהול נגר עילי
15. יצירת שכונה עם דגש לחיי קהילה ע"י עידוד תנועה רגלית וצמצום תנועה ממונעת
16. חיסכון באנרגיה וייצור אנרגיה מבזרת ע"ב גז טבעי.

32. מנגנון המימוש - מודל הנדסי - כלכלי:

7. חלוקת הרובע ל-5 תכניות מפורטות, המקודמות באופן עצמאי.
8. הפקעה בפועל של המקרקעין הדרושים לפיתוח המרחב הציבורי הראשי, מאפשרת הקדמת ביצוע ופיתוח כל הדרכים והתשתיות הראשיות המזינות את הרובע, ופארק החוף.

פרטי תהליך האישורים של חמש התכניות המפורטות:

התכנית פורסמה להפקדה בתאריך 21.3.2018.

פירוט ההתנגדויות לחמש התכניות ופירוט המנגנון המוצע לשמיעתן:

כאמור, קודמו והופקדו בוועדה המקומית חמש תכניות מפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5, הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה ולוחות הקצאה עפ"י עקרונות השמאות המאושרים בתא/3700.

בסוף חודש יוני 2018 הסתיימו שלושה חודשי הפקדה והוגשו כ-130 התנגדויות לכל התכניות יחד. חלקן מתייחסות למתחם יחיד וחלקן ליותר ממתחם אחד, חלקן מאגדות מספר רב של מתנגדים וחלקן הוגשו ע"י מתנגד בודד.

לאחר ניתוח ההתנגדויות ע"י הצוות המקצועי ויועציו, עולה תמונה מורכבת במיוחד, שאחד ממאפייניה הוא העובדה שכ-95%-90% מהטענות הינן בנושאים שמאיים, ורק מיעוטן נוגעות לתכנון הפיזי המרחבי.

לאחר בחינת הדרך הנכונה והיעילה להביא את חמשת התכניות לאישור סופי ובכך לסיים הליכים תכנוניים מתמשכים, מה"ע וצוותו, בתיאום עם היועץ המשפטי של העירייה, ממליצים לוועדה המקומית למנות חוקר לשמיעת ההתנגדויות לפי סעיף 107א' – שמיעת התנגדויות בפומבי (תיקון מס' 43) לחוק התכנון והבנייה תשנ"ה-1995.

לפי יעוץ היועץ המשפטי, הוועדה המקומית מתבקשת לאשר את הצעתו של מה"ע למתווה לטיפול בהתנגדויות וכן את מינוי השמאית גב' לבנה אשד כחוקרת לתכניות אלה. גב' אשד כלולה ברשימת חוקרים לשמיעת התנגדויות לתכניות אשר פורסמה ב.פ. 7314 מיום 4.8.2016.

לאחר אישור הוועדה המקומית, ביצוע ההתקשרות טעון אישור ועדת ההתקשרויות העליונה.

החוקרת תתבקש לבצע את המשימות הבאות:

22. לימוד התכנית הראשית תא/3700 וחמש התכניות המפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5.
23. לימוד כל ההתנגדויות שהוגשו לחמש התכניות.
24. ארגון הליך שמיעת מתנגדים במתכונת מתאימה למקרים בהם ההתנגדויות מתייחסות ליותר מתכנית / מתחם תכנוני אחד.
יסוכם מיקום הדיונים ותדירותם, סדר זימוני המתנגדים וכד', במטרה ליעל את הליך העבודה מבלי לפגוע במהותה ובמטרתה.
25. שמיעת כל המתנגדים ו/או מיופי כוחם לחמש התכניות, בהשתתפות הצוות המקצועי העירוני ויועציו, ביחוד היועצת המשפטית ושמאי הוועדה או נציגיהם, ונציגה ממחלקת התכנון.

26. גיבוש ועריכת חמישה דו"חות נפרדים כהמלצה לוועדה המקומית, לאחר השלמת ההמלצות עם הצוות המקצועי ויועציו, הגשתם ליו"ר הוועדה המקומית ולכל הגורמים הרשאים לקבלם.
27. השתתפות בדיונים בהתנגדויות של הוועדה המקומית והצגת הדו"חות.
28. הכנה והגשת מענה סופי למתנגדים לאחר החלטות הוועדה המקומית למתן תוקף, לכל אחת מהתכניות.
- לוי' משוער עד להחלטות הוועדה המקומית למתן תוקף לחמש התכניות המפורטות: עד סוף 2019.

בישיבתה מספר 0005-19ב' מיום 20/03/2019 (החלטה מספר 14) דנה ועדת המשנה לתכנון ולבניה בתכנית והחליטה:

דורון ספיר ואסף הראל לא משתתפים בדיון.

מהלך הדיון:

פרנסין דויד: 5 תוכניות מפורטות הופקדו במשך 3 חודשים. הוגשו כ-130 התנגדויות לחמש התכניות יחד, המייצגות כמה מאות מתנגדים. חלק מהן מתייחסות למתחם בודד, וחלק מתייחסות ליותר ממתחם אחד. מבוקש אישור של למתווה לשמיעת התנגדויות המציע העסקת חוקר שישימש יועץ של הועדה. זה יחסוך לשמוע את כל המתנגדים. הוא ימסור את חו"ד לוועדה ומקווים לסיים את התהליך עד סוף 2019. מתוך רשימת החוקרים שאושרה ב-2016 בילקוט הפרסומים, השירות המשפטי ומינהל ההנדסה בדעה שהשמאית לבנה אשד היא החוקרת המתאימה ביותר, ומבקשים את אישור העסקתה. אופירה: למה רק חוקרת אחת שתשמע את כל ההתנגדויות ולא כמה חוקרים? עודד גבולי: יש בהרבה תוכניות שאימצו את שמיעת ההתנגדויות ע"י חוקר אחד, דוגמת תכנית המתאר תא/5000 ותא/3700. ראובן לדיאנסקי: מכוון שהועדה מייחסת חשיבות לשמיעת ההתנגדויות אבקש לקבל מידע על גב' אשד הראלה אברהם אוזן: שר הפנים פרסם רשימה של שמאיים. דני ארצי: תמצת את קורות החיים שלה.

החלטה:

הוועדה המקומית ממנה את שמאית המקרקעין הגב' לבנה אשד כחוקרת לשמיעת ההתנגדויות שהוגשו לתוכניות 5-3700/1. לוי' משוער להגשת המלצתה נובמבר 2019. להחלטה זו יצורפו קורות החיים של השמאית.

משתתפים: אופירה יוחנן וולק, חן קראוס, ציפי ברנד. ראובן לדיאנסקי, ליאור שפירא

פרטי תהליך האישור:

הודעה על פי סעיף 89 לחוק התכנון והבניה התפרסמה בילקוט פרסומים מספר 7722 בעמוד 5999 בתאריך 07/03/2018.

כמו כן התפרסמה הודעה בעיתונים על פי הפירוט הבא:

08/03/2018	The Marker
09/03/2018	העיר
08/03/2018	ישראל היום

רקע כללי משותף לכל חמש התכניות:

בהתאם להחלטת הוועדה המקומית מיום 20/3/19 לאשר את המתווה המוצע ע"י מה"ע לשמיעת התנגדויות באמצעות חוקר.ת, מובא לאישור הוועדה דו"ח ההמלצות של החוקרת השמאית גב' לבנה אשד.

בשל כפיפות חמש התכניות המפורטות תא/5-3700/1 לתכנית המתאר תא/3700 באופן שמחייב התייחסות רוחבית, תכנונית ונכסית-שמאית, הוכן ע"י החוקרת דו"ח אחד משותף לכל חמש התכניות, הכולל את הפרקים הבאים:

10. פרק א' – מבוא (נספח 1)

11. פרק ב' - המלצות בסוגיות עקרוניות (נספח 2)

12. פרק ג' - המלצות בסוגיות פרטניות (נספח 3)

לכל התנגדות מוצגים מספר המתחם או המתחמים הרלוונטי, שם המתנגד.ת ופרטי היועצים המקצועיים שהגישו את ההתנגדות כחוק לכשיש.

בתקופת ההפקדה המשותפת, התקבלו 127 התנגדויות. חלק מהן ע"י בעלי קרקע פרטיים, חלק מהן ע"י קבוצות בעלים, חברות או מוסדות.

התייחסות לטענות התוקפות הוראות שנקבעו בתכנית המתארית המאושרת (תא/3700):

חלק ניכר מטענות המתנגדים תוקפות הוראות שנקבעו בתכנית תא/3700 (התכנית המתארית המאושרת). לאור זאת הועברה לחוקרת התייחסות משפטית שהוכנה ע"י עו"ד גדי רובין (ממשרד זינגר דנה ושות' עו"ד) המבהירה כי אין מקום לדון, במסגרת התנגדויות לתוכניות המפורטות, בטענות כנגד הוראות שנקבעו ואושרו בתכנית המתארית – תכנית תא/3700. להלן התייחסותו של עו"ד גדי רובין במלואה:

רקע

37. תכנית תא/3700 היא תכנית מתאר מקומית בסמכות הוועדה המחוזית שפורסמה למתן תוקף ביום 15.1.2015. התוכנית קבעה בנוגע לשטח שעליו היא חלה הוראות רבות ושונוות, החל מקביעת ייעודי קרקע וזכויות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בעתיד. התוכנית כללה, בין היתר, "נספח עקרוניות שומה לשטחי קרקע הנושאים זכויות בתחום התכנית". כותרת המסמך עצמו היא "מסמך עקרוניות שומה ומפתח לקביעת זכויות בנייה – יולי 2014" והוא יקרא להלן: "נספח עקרוניות שומה".

38. סעיף 10 להוראות תא/3700 קבע את "הגדרת התכנית ושלביות התכנון" כדלקמן:

א. תכנית זו הינה תכנית מתארית, הכוללת הוראות לאיחוד וחלוקה עתידי עבור 5 מתחמי תכנון (3700/1-3700/5), לגביהם יוכנו באופן נפרד ובלתי תלוי 5 תכניות מפורטות (להלן: "התכניות המפורטות").

ב. בתכניות המפורטות תקבענה הוראות לבנייה ולפיתוח השטח בהתאם להוראות תכנית זו על נספחיה, בנייהן הוראות לאיחוד וחלוקה מחדש ללא הסכמת בעלים עפ"י פרק ג' סימן ז' לחוק.

ג. הוצאת היתרי בניה בתחום כל מתחם ממתחמים אלו בו הוגשה בקשה להיתר, תותר רק לאחר אישורה של תכנית מפורטת למתחם בשלמותו..."

39. נספח עקרונות השומה קבע את העקרונות להסדרת זכויות הבניה מכוח התכנית בשני שלבים (ראו ס' 2 לנספח עקרונות השומה). השלב הראשון נערך במסגרת הוראות תכנית תא/3700. בשלב זה, כלומר כחלק מהוראות תכנית תא/3700 נקבעו השווי היחסי של כל החלקות במצב הנכנס על ידי קביעה של מספר היחידות האקוויוולנטיות שלהם יהיו זכאים הבעלים של כל חלקה במצב היוצא. עניין נוסף שנקבע כבר בתכנית תא/3700 הינו המיקום של המגרשים במצב היוצא. או במילים אחרות באיזה מתחם מתוך חמשת המתחמים יקבל כל בעל קרקע את המגרשים החדשים שיוקצו לו. במסגרת זו נקבע כי חלק מזכויות הבניה של בעלי החלקות במתחם 3700/1 "ניודו" למתחמים אחרים. כלומר בעלי חלקות במתחם 3700/1 יקבלו חלק מהמגרשים שיוקצו להם במצב היוצא במתחמים 5-2 (להלן: "הוראת הניוד").

40. הוראת הניוד האמורה לעיל נקבעה מכיוון שבגלל מגבלות הבניה הנובעות מהפעילות האווירית בשדה דב לא ניתן היה לתת במסגרת מתחם 3700/1, את כל זכויות הבניה שהיו מגיעות, לפי טבלאות ההקצאה, לבעלי הזכויות במתחם 1.

41. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 עלתה השאלה, בין היתר על ידי בעלי קרקע שונים שהתנגדו לתוכנית, מה יקרה אם בטווח זמנים נראה לעין (20-10 שנה) שדה התעופה דב הוזי יבוטל וניתן יהיה להעצים זכויות בניה במתחם 1. התשובה לטענה זו ניתנה במסגרת שני סעיפים בתכנית- סעיף 12.1 וסעיף 17.1ב.

42. סעיף 12.1 קובע כי :

"אם וככל שבמהלך התקופה של עשרים שנים ממועד תחילתה של תכנית זו, יוסרו הגבלות הבניה הנובעות מקיומו של שדה התעופה דב הוזי באופן שיאפשר אישור זכויות בניה ושימושי קרקע, שלא ניתן היה לאשרם עקב קיום המגבלות האמורות (להלן: "הזכויות החדשות"), אזי לא תאושר תכנית בנין עיר הקובעת את הזכויות החדשות או כל חלק מהן אלא אם כן הינה תכנית איחוד וחלוקה, שתחול על תחום תכנית זו ותאושר על פי הוראות סימן ז' לפרק ג' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, או על פי הוראות כל חיקוק שיבוא במקומן"

ואילו סעיף 17.1ב קובע כי :

"אם תהיה תוספת של זכויות בניה במתחם 3700/1, כל בעלי הזכויות יזכו לחלק היחסי של תוספת זו בהתאם למשטר האיזון וההקצאה שבתכנית..."

שני סעיפים אלה יקראו ביחד "הסעיפים המחשקים".

43. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 נשמעו טענות רבות כנגד הוראת הניוד וכן, במשתמע, גם טענות כנגד הסעיפים המחשקים, אך טענות אלה נדחו, הן על ידי מוסדות התכנון לרבות ועדת הערר של המועצה הארצית, והן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בעתירות כנגד התכנית. ערעורים לבית המשפט העליון נמחקו לאחר המלצת השופטים בעניין.

44. תכנית תא/5000, התכנית הכוללנית לתל אביב – יפו, פורסמה למתן תוקף ביום 22.12.2016. תכנית תא/5000 הפנתה לתוכנית תא/3700 וקבעה, בטבלה שבסעיף 5.4, בנוגע לאזור תכנון 101ג כי: "בכל מקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראות תכנית תא/3700 החל מכניסתן לתוקף, יגברו הוראות תכנית 3700".

45. תכניות 5-3700/1 הן תכניות מפורטות בסמכות הוועדה המקומית שמהוות את השלב הבא של תכנית תא/3700 כפי שנקבע בסעיף 10(א) לתא/3700 המצוטט לעיל. תכניות אלה מפורטות את התכנון אך גם כוללות את השלב השני של האיחוד והחלוקה בהתאם לסעיף 2 של נספח עקרונות השומה. לתוכניות הוגשו התנגדויות רבות ומונתה חוקרת אשר שמעה את ההתנגדויות ואמרה לגבש את חוות דעתה בנוגע אליהן.

46. בין היתר העלו המתנגדים טענות גם כנגד הוראת הניוד אשר לטענתם פוגעת בעיקרון הקבוע בסעיף 122(1) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") לפיו: "כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום בו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". לטענתם יש לשנות את המיקום של המגרשים במצב היוצא באופן שסוטה מהוראת הניוד שנקבעה בתא/3700. טענות נוספות של המתנגדים נוגעות, במישרין או בעקיפין, ל"סעיפים המחשקים" שבתכנית תא/3700.

47. תכנית תא/3700 היא תכנית מאושרת וככזו תוקפה כשל חיקוק. התוכניות המפורטות 5-3700/1 הן תכניות בסמכות הוועדה המקומית שמאושרות מכוחה של תא/3700 ואמורות לפרט אותה. כלומר תכניות אלה מסתמכות על תא/3700 כבסיס התכנוני שעליו הן מבוססות. משתי סיבות אלה יחד, אין מקום לשמוע, במסגרת התנגדויות לתכניות תא 5-3700, טענות כנגד הוראות שאושרו וקיבלו תוקף בתא/3700.

48. המשמעות היא שבמסגרת ההתנגדויות לתכניות תא 5-3700 אין מקום להעלות טענות כנגד הוראת הניוד וגם לא כנגד הסעיפים המחשקים, שכן מדובר בהוראות שכבר אושרו בתכנית קודמת שהיא הבסיס לתכניות הנוגעות בהתנגדויות".

תיאור הליך שמיעת המתנגדים:

10. בין התאריכים 5.6.2019 ו-11.9.2019 התקיימו 15 דיונים שהתקיימו במשרדי מינהל ההנדסה.

הצוות המקצועי הקבוע כלל את הגורמים הבאים:

- החוקרת, השמאית גב' לבנה אשד
- שמאי חמש התכניות ומנהל הפרויקט, מטעם הוועדה המקומית
- נציגי השירות המשפטי

- נציגי אגף תכנון העיר
11. כל הדיונים הוקלטו ותומללו. 15 פרוטוקולים חתומים ע"י החוקרת הופצו ופורסמו באתר העירוני .
12. במהלך חודש אפריל 2021 התקבל מהחוקרת דו"ח הכולל את המלצותיה בנוגע להתנגדויות. בהמשך מפורטים עיקרי ההמלצות בסוגיות העקרוניות. בשל אורכו המיוחד, הפרק על ההמלצות הפרטניות אינו מתומצת אלא מובא כנספח 3 (מצ"ב).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות – מבוא

מצ"ב (נספח 1).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות העקרוניות - פרק ב'

מצ"ב (נספח 2).

להלן תמצות ההמלצות:

7. נידוד / פיצול / איגום זכויות תמורה:

מדובר בנושא הנטען ביותר בהתנגדויות. החוקר לתא/3700 המתארית המליץ שבתכניות המפורטות ירוכזו, ככל הניתן, זכויות בבעלות אחת ויוקטן הפיצול, גם אם באמצעות שינויים בגבולות בין המתחמים ובמתחמי ההקצאה, ובלבד שלא יהיה בהם לפגוע בעקרונות התכנית. כמו כן החוקר המליץ על איגום, ככל הניתן, של זכויות שותפים במגרשים בבעלות יחידה.

בהתנגדויות רבות נטען, כי עיקרון זה לא נשמר בחלק ניכר של ההקצאות וכי פיצול הזכויות, כפי שנעשה, אינו מידתי, ימנע את מימוש הזכויות ועלול לחייב הליכי פירוק שיתוף ארוכים. לכן, הם מבקשים לבטל את הטבלאות, ולערוך אותן מחדש, בהתאם להוראות החוק ותכנית המתאר, באופן של ריכוז זכויות בבעלות אחת, ככל הניתן.

תגובת שמאי התכנית, אינג' פן, היא שנייד הזכויות התחייב בעיקרו מקיומו הסמוך של שדה דב, אשר הכתיב מגבלות גובה המבנים ולא איפשר את הקצאת הזכויות המגיעות לקרקעות מתחם 1 במיקומם המקורי. משום כך נאלצו מתכנני תכנית 3700 לנייד חלק מהזכויות הרחק ממיקום החלקה המקורית, לעבר המתחמים הצפוניים, תוך יצירת מתכונת ייחודית.

שמאי התכנית אף הדגיש, כי נעשו מאמצים רבים למזער את הנזקים שנגרמו לבעלי הקרקע, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט האישי (פיצולים בתוך משפחות), אך במקרים רבים הדבר לא צלח.

המלצת החוקרת :

פיצול הזכויות אכן התחייב מההגבלות שהוטלו על הקרקע הסמוכה לשדה דב, והיה בבחינת "רע הכרחי", כל עוד התקיים השדה.

ההגבלות לא איפשרו הקצאות מרוכזות, קרוב ככל האפשר למיקום החלקות המקוריות. אין ספק שמצב זה, אשר מוצא ביטויו בהקצאות הנוכחיות, יחייב במקרים רבים פירוקי שיתוף ויגרום לסירבול הליכי המימוש .

החוקרת סבורה כי את המצב הנוכחי ניתן "לרפא" באמצעות ביטול הטבלאות (המתחייב מהתיקונים הרבים הנדרשים), מבלי לשנות את התכנון כווא זה, ובניית טבלת הקצאות אחת לכל מתחם תכנית 3700 המתארית, אך הובהר לה כי קביעה/המלצה שכזאת אינה תואמת את הוראות תא/3700 המתארית, וכי יש להיצמד למתכונת 5 התכניות ו-5 הטבלאות.

לאור האמור לעיל, דנה החוקרת בכל ההתנגדויות ובכל הטבלאות, כפי שהוגשו.

ראוי לציין, כי גם כך, טבלאות ההקצאה המתוקנות עתידות לכלול שינויים מרחיקי לכת בהשוואה לטבלאות המופקדות. אי לכך מומלץ שהן תיערכנה מחדש תוך שימת לב מרבית לשמירה על עקרון איגום זכויות התמורה והקצאתן "קרוב ככל האפשר" למיקום החלקה המקורית.

8. כפל מקדם 1.15 באזור "מגורים, תעסוקה ותיירות":

רבות מן ההתנגדויות מתייחסות לנושא זה. במסמך עקרונות השומה לתא/3700, יוחס מקדם 1.15 למגרשים ביעוד "מגורים מיוחד ב" (משולב עם אפשרות להגדלת הצפיפות ו/או מלונאות). בעת הכנת התכניות המפורטות, בוצעה התאמת הגדרת שמות הייעודים להגדרות המבא"ת ולכן הוסב שמו של "אזור מגורים מיוחד ב" ל"אזור מגורים, תעסוקה ותיירות". שמאי התכנית מצא לנכון לייחס למגרשים ביעוד זה מקדם נוסף של 1.15, למעט במתחם 1. אחת הטענות השכיחות היא שניתן שווי גם לפוטנציאל וגם ליישום שלו. הפוטנציאל להגדלת הצפיפות באזור מגורים מיוחד ב', עברו נקבע המקדם 1.15, הוטמע ומומש בפועל בתכניות המופקדות, ומשכך ראוי ונכון לבטל מקדם זה ולהתייחס לדירות לגופן, ללא הפוטנציאל. על פי התנגדויות אחרות, מדובר בטעות הנובעת מכך שבועוד שבתכנית 3700 מדובר בפוטנציאל, הרי שבתכניות המפורטות המופקדות, כבר מגולמת הלכה למעשה הגדלת הצפיפות, הן ליח"ד שחובה לחלק והן ליח"ד שניתן לחלק, אשר מוצו במלואן במגרשי התמורה. כ"כ נטען, כי לא נמצא ביטוי כלשהו ליתרון המוקנה, לכאורה, ביעוד זה בתכניות המפורטות ואשר מצדיק ייחוס המקדם בשנית.

סעיף 11.1.4 לתא/3700 מתייחס לתכליות הבאות ב"אזור מגורים מיוחד ב" (עם שילוב למלונאות ומשרדים), כגון מגורים לאוכלוסיה המבוגרת (דיר מוגן, בתי אבות, וכיוצ"ב), שימושים של מלונאות ו/או שילוב של מלונאות עם מגורים, וכן בקומת הקרקע שימושים נלווים למלונאות, שרותי תיירות, בידור, פנאי.

במענה לכך, מצדיק שמאי התכנית את תוספת המקדם בנימוק של "תוספת שימושים ויתר גמישות". לדעת החוקרת, אין בין ההוראות של שתי התכניות כל שינוי מהותי, למעט הבדלים סמנטיים ואותו גיוון בשימושים מצא את ביטויו כבר בהוראות תכנית המתאר. יתרה מכך- השימושים הנוספים – תעסוקה ותיירות - נחותים בשווים לעומת השימוש הבסיסי למגורים, כך שאין לייחס ליעוד המדובר כל תוספת שווי במסגרת התכניות המפורטות. לגבי ייחוס מקדם 1.15 בתכנית המתאר ואח"כ בתכניות המפורטות בגין הגדלת הצפיפות, עולה מעיון בתכניות, כי אין הרחבה או הגמשה מהותית של השימושים. וחשוב מכך, השימושים האלטרנטיביים למגורים הם כולם נחותים בשווים מהשווי למגורים ולכן אינם יכולים להיחשב כשימושים משביחים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לבטל את מקדם ההתאמה 1.15 שנקבע לגבי אזור "מגורים, תעסוקה ותיירות" בטבלאות ההקצאה של התכניות המפורטות.

3. בקשות לקבל את ההקצאות רק במגרשי מגורים:

מתנגדים רבים מוחים על קבלת ההקצאות במגרשים המיועדים, בחלקם או במלואם, לשימושים שלא למגורים.

שמאי התכנית הסביר, שלמרות רצונו להיענות לבקשות המתנגדים בסוגיה זו, הדבר אינו ניתן לביצוע. מטרתן המובהקת של התכניות – ובכך חדשנותן – הינה ליצור רובע בעל מרקם עירוני הכולל שימושים מעורבים ומגוונים ולהימנע ע"י כך, מיצירת "עיר שינה". שמירה על עיקרון תכנוני זה הביאה למספר מוגבל של מגרשים ביעוד בלעדי של מגורים, שאינו מאפשר לספק במלואם את רצונותיהם של כל המתנגדים.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. בתכנית תא/3700 נקבע עיקרון ייחודי של יצירת רובע בעל מרקם עירוני מעורב שימושיים, מה שגרם ליצירת מספר קטן יחסית של מגרשי מגורים, שאינו מאפשר מילוי רצונותיהם/ציפיותיהם של מתנגדים רבים.

4. הפחתה בגין בעלות ב"מושע":

בהתנגדויות לא מעטות נטענת הטענה שיש לתת ביטוי ע"י הפחתה מהשווי, למצב של ריבוי שותפים במגרש, הן במצב הקודם והן במצב החדש.

- במצב ה"נכנס", אין כל הצדקה לייחס הפחתה לשווי זכויות במושע במצב הקודם. מדובר בקרקע המיועדת מזה שנים לאיחוד וחלוקה, שכן המנח הפיסי/קנייני של השטח, היעדר הפרשות לצרכי ציבור ואי התאמה מוחלטת לערכי תכנון עדכניים, חייבו לבצע את התכנון באמצעות מנגנון של איחוד וחלוקה מחדש של השטח. אי לכך, התנהל המסחר בקרקעות התכנית ע"פ השטח הרשום/חלקו של כל בעלים בשטח החלקה, ללא קשר למספר השותפים.
- במצב ה"יוצא", המצב שונה. מדובר במגרשים מוגדרים ובזיהוי פרסונלי של כל אחד מהבעלים שקיבל בהם את הקצאתו. שופר גורלו של מקבל הקצאה במפרוז או עם מספר קטן של שותפים, לעומת גורלו של מקבל הקצאה עם עשרות שותפים במושע, מבחינת ישימות המימוש. גם אם הבניה על אותם מגרשים עם ריבוי בעלים תמומש באמצעות יזם, אשר ירכוש מהם את רסיסי הזכויות- שלכאורה מאיין את הדרישה להפחתה בגין מושע, החוקרת סבורה שההפחתה עדיין מוצדקת, שכן כוחו של בעל רסיסי זכויות מול יזם הינו נחות יותר מאשר בעלים של מלוא הזכויות במגרש.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות הנוגעות לשווי במצב ה"יוצא" ולדחות את ההתנגדויות ביחס למצב ה"נכנס". ממליצה לחלק את מספר הבעלים במגרש למספר קבוצות בצורה מדורגת, בהתאם למספר בעלים.

כמן כן ממליצה על הפחתות מתונות מאחר שתופעת הבעלות במושע הינה מאפיין קבוע בכל מרחב תכנית 3700 ואינה מייצגת מקרה/מקרים בודדים חריגים.

5. מקדמי "מזרח – מערב" במצב היוצא:

התנגדויות שונות מתייחסות לקביעת ציר המשך רח' אבן גבירול כ"קו פרשת מים", במצב חדש, כשלמגרשים לאורך צדו המזרחי יוחס מקדם 1 ואילו למגרשים לאורך צידו המערבי יוחס מקדם 1.1 (למעט המגרשים הסמוכים לחוף). אחת הטענות היא שלא סביר לייחס מקדמים שונים למגרשים שמשני צדי רח' אבן גבירול.

החוקרת סבורה שהטענה מוצדקת בחלקה. המגרשים הגובלים ברח' אבן גבירול, משני צדדיו, הם בעלי אפיוני מיקום זהים ואין הצדקה לייחס להם מקדמים שונים.

המלצת החוקרת :

- ממליצה לקבל את ההתנגדויות בחלקן. המקדמים הראויים הינם :
- מצדו המזרחי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- שאר המגרשים ממזרח לרח' אבן גבירול – מקדם 1
- שאר המגרשים : ממערב לרח' אבן גבירול : מקדם 1.1.
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול - מגרשים הגובלים בפארק החוף: בטווח בין 1.05 – 1.35, בהתאם למתחם.
- באשר למצב "נכנס" – ממליצה לייחס מקדם 1.15 לחלקות בקו ראשון לים.

6. תוספת שווי בגין תכנית ג-1:

בהתנגדויות רבות מופיעה הדרישה לתת ביטוי בערכי השווי לאפשרויות הניצול, מכח תכנית ג-1, בנוסף לזכויות הבניה שהוקצו לכל מגרש. סבורה החוקרת שתכנית ג-1 אכן מהווה הטבה ממשית, ובניגוד לעמדת הצוות המקצועי שמדובר ב"הטבה" גורפת ושווה לכל המגרשים, בעיקר משום קיומם של מגרשים עם שימושי מלונאות או תעסוקה, לצד שימושים מעורבים בחלק מהם. תכנית ג-1 מאפשרת תוספת חדרי יציאה לגג בשטח 40 מ"ר, מכל דירת מגורים בקומה העליונה ולא יותר מ-65% משטח הגג. בניינים עם מגוון שימושים, לא ניתן לקבוע חד משמעית שבקומה העליונה ייבנו דירות מגורים, אם כי סביר להניח שבמרביתם, כך יהיה. ודאי שלא ניתן לקבוע כמה חדרים או איזה שטח ייבנה - זאת גם לאור המגבלות הרבות שהתכנית מציבה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. מדובר בהטבה ממשית ולכן יש לייחס תוספת שווי למגרשים המסווגים למגורים בלבד. לאחר בדיקה מדגמית, ולשם הזהירות, סבורה החוקרת שראוי לייחס למגרשים אלה תוספת שווי ממוצעת של 10%.

7. עדכון ערכי השווי / המקדמים בחלוף השנים:

נושא זה מועלה בהתנגדויות רבות. הטענה היא שלמרות חלוף כ-5 שנים מאז אישורה של תכנית המתאר תא/3700 (וכ-9 שנים מאז מועד הפקדתה), נכון למועד כתיבת ההתנגדויות, לא עודכנו ערכי השווי המצוינים בה, בכל אחד מהשימושים ומכאן המקדמים היחסיים ביניהם. למצער, נטען כי היחסיות בין ערכי השווי אז ועכשיו, לא נשמרה, בעיקר בשל העלייה הגדולה במחירי קרקע למגורים, בעוד ביתר השימושים נרשמו, לכל היותר, עליות מתונות.

במענה הצוות המקצועי נאמר כי הנושא נבדק ונמצא כי אין צורך בעדכונים ושינויים במקדמי ההמרה, מאחר שהיחסיות בין ערכי השווי השונים נשארה בעינה גם בחלוף השנים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. לאחר עיון ביסודיות בכל נתוני העסקאות שצינו ע"י המתנגדים וביצוע סקירות עצמאיות, סבורה החוקרת שהערכים הראויים בכל אחד מהשימושים הם כדלקמן:

מגורים :	16,700 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1
מסחר :	20,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 1.2 (ביחס למגורים)
תעסוקה :	5,500 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.33 " "
מלונאות :	5,000 ש"ח/מ"ר מבונה	מקדם : 0.30 " "

החוקרת מבקשת לציין כי השפעתו של פרמטר נוסף - מגפת הקורונה, אם בכלל, טרם נקבעה באופן ברור. היא סבורה שהשפעה העיקרית תהיה בתחום מחירי הקרקע לשטחי התעסוקה.

8. אי שמירה על עקרון "קרוב ככל האפשר" :

מתנגדים - רובם ככולם - קבלו על ריחוק מגרש/ התמורה ממיקום החלקה/ות המקורית/יות. בכך, לטענתם, לא נשמר העיקרון הסטטוטורי המעוגן בסעיף 122 (1) לחוק התכנון והבניה. במענה לטענות הנ"ל, השיב שמאי התכנית כי נעשה מאמץ כן ורציני לשמור על העיקרון, אך מבנה התכנית וביחוד האילוצים והמגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב ובראשם - הצורך בניוד הזכויות ממתחם למתחם לא איפשרו, במידה רבה, את השמירה על העיקרון.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. במתכונת הנוכחית של התכנית קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור על קרבה יחסית של מגרשי התמורה לחלקות המקור, בעיקר בשל הצורך בניוד זכויות ופיזורן ברחבי השטח, בגין המגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב. ברור, שאם היה מתקבל ביטול 5 הטבלאות ועריכת טבלה אחת לכל השטח, ניתן היה לצמצם ואולי אף לאפס את "הריחוקים", אך זאת, כאמור, סותר את הוראות תא/3700 המתארית ולא ניתן להיעשות בשלב זה. סברה החוקרת שניתן לצמצם את התופעה במסגרת עריכה מחודשת של הטבלאות.

9. טעויות ברישום (שינוי שם וכד') וטעויות אריתמטיות:

חלק מהמתנגדים הצביע על טעויות ברישום, חלקן בשל שינוי סטטוס אישי, שככל הנראה לא דווח לעורכי הטבלאות. חלק אחר הצביע על טעויות אריתמטיות. אין צורך לציין כי טעויות בהקצאה של רסיסי זכויות-משמעותו לעתים קרובות – פערי שווי גבוהים מאוד, בשל שווייה של הקרקע. שני סוגי הטעויות טעונים תיקון. עדכון הרישום נדרש כדי שיתאפשר הרישום בספרי המקרקעין בצורה המדויקת. באשר לטעויות האריתמטיות, סבורה החוקרת שאין צורך לציין שחובה לבצע תיקוניהן של כל הטעויות מסוג זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות ולתקן בהתאם.

10. שימוש בערכים יחסיים ולא מוחלטים (אבסולוטיים) בטבלאות האיזון:

מתנגדים שונים הצביעו על ליקוי, לכאורה, ברישום שווי הזכויות בטבלאות האיזון בערכים יחסיים (באחוזים או בשבר) ולא בערכים אבסולוטיים, בטענה שאין כל הצדקה לסטות מהנורמה המבטאת שווי בערכים מוחלטים. לדבריהם השימוש בערכים יחסיים הותר בתקן 15 של מועצת השמאים, כחריג השמור למצב בו מדובר בשוק בלתי יציב- מה שלא קיים במקרה דנן. הצוות המקצועי השיב כי נקיטה בערכי שווי יחסיים – לאור נתוני התכנית והיקפן הכמותי, במקביל לערכי שווי קרקע גבוהים, מונעת או לפחות מקטינה את הסרבול בטבלאות. יזכר, כי על הכף מונחות זכויות קנייניות ששוויין עולה לכדי סכומי עתק.

המלצת החוקרת :

ההתנגדויות נדחות.

תקן 15 של מועצת השמאים מתייחס (סעיף 9) ל"הכללת שווי יחסי (אקוויוולנטי) בטבלת ההקצאה והאיזון (במקום שווי מוחלט)". בסעיף נכתב ש"נתון שווי יחסי (אקוויוולנטי) יוכל להחליף את שדה השווי שבטבלה אם לדעת השמאי יש בכך כדי לסייע בחלוקת הזכויות בתקופות שבהן קיימת אי יציבות מחירים. אם בחר השמאי לקבוע שוויים יחסיים, יפרט בסעיף 'ערכי השווי בתחום התכנית', את בסיס הנתונים והשווי ששימשו בקביעת מקדמי השווי היחסי". מהאמור לעיל עולה שהשימוש בערכים יחסיים אינו אסור אלא שהוא נתון להחלטת שמאי התכנית, בתקופה של אי יציבות במחירים. במקרה דנן אין מדובר בתקופה שכזאת, אך הבחירה של השמאי לנקוט בדרך זו מטעמי נוחות, לאור הסרבול הכרוך בערכי שווי גבוהים במיוחד ולאור הלשון שאינה קטגורית ואף מדברת על "בחירה", מאפשרים נקיטה בדרך זו ובלבד שיפורט כל מסד הנתונים.

11. ניגוד עניינים מובנה של הועדה המקומית כגורם המקצה והעיריה כגורם מקבל ההקצאה:

התנגדויות שונות מתייחסות לעובדה שעיריית תל אביב-יפו מקבלת זכויות במסגרת ההקצאות בתכניות שעה שהועדה המקומית, כעורכת התכנית, אמונה על אותן ההקצאות. הוצגה פסיקה בנוגע לסוגית ניגוד העניינים בסיטואציה דומה.

המלצות החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות.

סמכות מוסד תכנון לאשר תכנית נקבעה בסעיף 62 לחוק התכנון והבניה והינה בהתאם למהותה והנושאים הכלולים בה ולא לפי בעלי הקרקע או מגישי התכנית. כלומר, אין כל רלבנטיות לכך, שיש לרשות המקומית, כאמונה על התכנון והקצאת הזכויות, שטחים בבעלותה בתחום התכנית. ניתן להוסיף ולציין כי לו סבר המחוקק שקיים ניגוד עניינים מובנה בפעילות הועדה המקומית עת היא דנה בתכניות בהן כלולים גם שטחים בבעלות העיריה, הוא היה קובע הוראה בדין לכך, וכידוע, מאומה לא נקבע בדין בשאלה זאת.

12. הקצאת זכויות לבעלים בין מתחמים לעומת הקצאת הזכויות לחלקה בין מתחמים:

לטענת מתנגדים, הקצאת הזכויות בחלקה בין שני מתחמים, אינה מחייבת את ההקצאה בין הבעלים עצמם בשני מתחמים או יותר. גם אם מפצלים את הזכויות בחלקה לשני מתחמים הרי שיש לשמור על הבעלים בחלקה במתחמים נפרדים. לפיכך, יש להקצות למתנגדים זכויות באותו מגרש תמורה, באחד המתחמים בלבד, ולא לפצלם בשני המתחמים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לנסות להיענות לבקשת המתנגדים. היענות לבקשה עשויה הן לצמצם את פיזור הזכויות והן להקל על המימוש.

13. שיקולי מיסוי:

לטענת מספר מתנגדים, יש לקחת בחשבון, בעת קביעת השווי/ מקדם השווי, שיקולי מיסוי. הרציונל מאחורי דרישה זאת הינו כי קיימות הוראות מיסוי שונות לשימושי מגורים (פטורים למיניהם) בהשוואה לשימושים אחרים, מה שמשאיר תמורה "נטו" שונה, תוך יצירת אפליה בין מקבלי ההקצאות.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. גובה המיסוי הינו בעיקר פונקציה של מעמדו האישי של בעל המקרקעין לצורכי מיסוי.

14. הצרחה:

מתנגדים לא מעטים פונים בבקשה "להחליף" הקצאות עם גורמים אחרים. הדבר נובע מהשתייכות לקבוצה, שההקצאה ניתנה במנותק ממנה, השתייכות משפחתית, העדפה אישית ועוד. מענה הצוות המקצועי בד"כ חיובי ולפיו, אין מניעה לביצוע "הצרחה" ובלבד שהיא תתרחש בהסכמה, מבלי לפגוע בכך בבעלי קרקע אחרים ובכפוף לאותם מקדמים ולשאר הפרמטרים המאפיינים את ההקצאה המקורית.

המלצת החוקרת :

להיענות לבקשות, בכפוף לקיום התנאים שפורטו לעיל.

15. שקיפות:

בהתנגדויות רבות נטען להיעדר שקיפות בהצגת הפרמטרים, המקדמים והנתונים אשר שימשו בסיס לטבלאות ההקצאה. כ"כ נטען, כי אופן יישום המקדמים באופן פרטני לא הוצג, מה שמקשה מאוד על "פענוח" הטבלאות והבנתן.

יצוין, כי במהלך שמיעת ההתנגדויות, השלים שמאי התכנית חלק נכבד מהנתונים. במסגרת סעיף השקיפות, מן הראוי להתייחס למקדם "אחר א" ולמקדם "אחר ב" שיושמו, ככל הנראה, על מגרשים שונים בעת קביעת השווי היחסי. הוסבר שאלה מקדמי איזון שנועדו לעדן את תחשיב השווי, בגין פרמטרים שוליים שונים האופייניים לחלק מהמגרשים, למשל מקדם למגרש צר. סבורה החוקרת שלא ניתן להתעלם מכך שעדיין רב הנסתר על הגלוי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדויות.

יש להקפיד, בעת עריכת הטבלאות המתוקנות, כי יצורפו אליהן נתוני העסקאות, לוחות האקסל, פירוט כל המקדמים למיניהם המיוחסים לכל מגרש, לרבות מקדמי איזון פנימיים וכיוצ"ב. יש לאפשר לבעלי הקרקע להבין ולהכיר את התמונה כולה. יש לפרט גם את המקדמים הקרויים "אחר א" ו- "אחר ב" ולציין את אופן יישומם במגרשים.

16. התחשבות בהפקעות עבר / שחזור זכויות:

במספר התנגדויות נטען ע"י בעלי הקרקע, כי בעבר הופקעו מחלקותיהם שטחים, בהיקפים ובשיעורים ניכרים ולא שולם פיצוי בגין הפקעות אלה. בנוסף, נטען על אי סדרים ומהלכים בלתי תקינים אגב הפקעות אלו. לדברי בעלי הקרקע, הובטח להם כי חלף פיצוי הפקעה, זכויותיהם במסגרת התכנון העתידי יחושבו על בסיס שטחים "ברוטו", כלומר השטחים טרום ההפקעות. בידי המתנגדים מסמכי עבר על כך, חתומים ע"י גורמים בעיריית תל אביב-יפו. ב. הזכויות. הליך זה מכונה "שחזור זכויות". למרות זאת, חושבו הקצאותיהם הנוכחיות על בסיס השטחים הרשומים (שטחים נטו) של החלקות.

התביעות בקשר להפקעות העבר נחשפו להליכים משפטיים שונים ובסופם נקבע בפסה"ד שאין לבצע שחזור זכויות.

גם בהחלטת ועדת המשנה לעררים שליד המועצה הארצית, שחזור הזכויות המבוקש הינו מונחה שיקולים פיצויים ולא שיקולים תכנוניים ולכן לא ניתן לבצעו.

עם זאת, נפסק בעת"מ, כי מקום בו הוכח מבחינה שמאית, ששווי קרקע, שחלקים ממנה הופקעו בעבר, גבוה יותר, משווי קרקע שלא נחשפה בעבר להפקעות, יש מקום לתת לכך ביטוי בשלב תכניות האיחוד והחלוקה המפורטות.

מכאן נובע, שהמענה לטענה הופנה לשדה השמאי ולא נותר אלא לבדוק באם העסקאות משקפות את ההבדלי השווי בין שני סוגי החלקות.

בשלב זה, ראוי לציין טענה שהועלתה ע"י בעלי חלקות 392 ו- 396 וחלק מחלקות 375 ו- 388 בגוש 6632. ע"פ הנתען, על חלקת המקור 18 בגוש 6632 חלה בעבר התכנית המנדטורית R/96

שהפקיעה כ- 22.87% משטחה לטובת דרכים ושצ"פ ואת יתרת השטח חילקה לחלקות בנות 1 דונם כ"א, לרבות החלקות נשוא ההתנגדות. יודגש כי לא ניתן היה לאתר את מסמכי התכנית. את מנח החלקות ניתן, עם זאת, לראות בתשריט תכנית ל" המאוחרת יותר.

בהמשך, נטען כי חלקות אלה בעלות שווי גבוה בהרבה מהשווי הממוצע של העסקאות בסביבה גם משום זמינות השטח לבניה.

שמאי המתנגדים כלל בחוות דעתו שתי טבלאות – האחת מכילה עסקאות בחלקות קטנות בנות 1 ו- 1/2 דונם, והשנייה מכילה עסקאות בחלקות גדולות, כולן בשנים 2007- 2009.

הטבלאות מוכיחות, לטענת השמאי, כי חלקות בשטח קטן נסחרו בערכים גבוהים בכ- 40% מאשר בחלקות גדולות. לא נמסרו כל ראיות בקשר להפקעות עבר.

יצוין כי שמאי התכנית הציג טבלה ובה עסקאות מהשנים המוכיחות שאבחנה בין חלקות קטנות לגדולות אינה קיימת.

סקירותיה של החוקרת באתר רשות המיסים העלו כי אין בסיס לטענת שמאי הבעלים.

אי לכך, מומלץ לדחות את ההתנגדות באשר לשווי "הנכנס" של החלקות שנכללו בתכנית R/96.

אם נחזור לנושא הראשי- התחשבות בהפקעות עבר/ שחזור זכויות – בהיבט השמאי:

לא הוכח כי ניתן לייחס את מערכת המחירים השונה להפקעת עבר. נכון יותר לייחס את רמת המחירים הגבוהה יותר לחלקות הקטנות ל"נוחות" הכניסה לטבלאות בגין בעלות מצומצמת.

מאידך, גם הטבלה שהוכנה ע"י שמאי התכנית אינה מוכיחה את טענתו לגבי רמת מחירים נמוכה.

ייתכן שהעובדה נעוצה בתקופת העסקאות- לאחר הפקדת התכנית- כשכבר היה ידוע שטבלת

ההקצאות לא תבצע את האבחנה.

בדיקת נתוני רשות המסים לא הצביעו על ממצאים חדים וחותרים. יש לזכור כי במתחם הענק של תכנית 3700 בוצע מספר רב של עסקאות, הדיווח של חלקן ברמת מהימנות נמוכה. דעתה של החוקרת הינה שלא הוכח כי מחירי העסקאות משקפים את ההבדלים בין חלקות שהופקעו מהם חלקים בעבר, לבין חלקות שלא נחשפו להפקעות. עם זאת, סבורה החוקרת שמן הראוי לייחס לחלקות קטנות בנות 1/2 עד 1.0 דונם, תוספת שווי בשיעור 10% (ללא קשר להפקעות).

רכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העיריה:
כמקובל בתחום התכנון העירוני, שטחים לצרכי ציבור מופרשים ורשומים בטבלאות ההקצאות ע"ש עת"א-יפו, "מתחת לקו". מכאן שאינם "משתתפים" במנגנון האיחוד והחלוקה. בכך, מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת ליהנות משני העולמות – מחד, לקבל את כל צרכי למטרות ציבוריות (כ-70% משטח התכנית), ללא עלות, ובמקביל - לקבל הקצאות של שטחים סחירים. במסגרת ההתנגדות, נדרשת העיריה לממן את רכישת שטחי הציבור באמצעות תקבוליה ממכירת השטחים הסחירים. במסמך ההתנגדות הוצגו מספר דוגמאות למגרשים בעלי ערך מסחרי, שכנטען – הושוו כמגרשים בייעוד ציבורי וככאלה הוקצו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה (מגרשים 808, 804 ו-814, בייעוד "מבנים ומוסדות ציבור" וממוקמים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו"). בהקשר זה, תצוין דרישה נוספת של המתנגדים – לשום שטחים ציבוריים המוצגים כצרכי ציבור הוקנו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.
רכישת קרקע לצרכי ציבור, ללא תשלום, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה וכמעט בלעדית, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת - הוותיקה יותר - להשגת שטחים למטרות ציבוריות, היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד והחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובד"כ מלווה גם בהליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים פירושה היפוך עמדות תפיסתי רדיקלי מול המקובלות בתחום התכנון במשך עשרות שנים. מדובר בסוגיה שנויה במחלוקת של מיטב ידיעת החוקרת, טרם התקבלה הכרעה מחייבת בעניינה בבתי המשפט. מתוך הכרה בצורך ברכישת שטחים לצרכי ציבור בדרך הקצרה, דרך המלך, וללא שינויי חקיקה, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות.

17. הקצאת זכויות למסחר, מלונאות ותעסוקה לעיריית ת"א ומדינת ישראל, בנפרד מהבעלים

הפרטיים:

לסוגיה זו מספר השלכות:
א. היענות לבקשות בעלי הקרקע: בהתנגדויות רבות קיימת הבקשה לקבל הקצאות במגורים בלבד, ולא בשימושי מסחר, תעסוקה ומלונאות, מסיבות מובנות. היענות לבקשה – ולו חלקית - לבקשות "תשחרר" שטחים למגורים שהוקצו במסגרת הטבלאות לגופים גדולים.
ב. מימוש הזכויות במגרשים הנ"ל קשה ומסורבל יותר, לרבות בהיבטים משפטיים, מאשר במגרשים למגורים, שבחלקם ייתכן מימוש עצמי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדות. להשתדל להיענות לבקשות ככל הניתן, ולהפריד בין זכויות העירייה והמדינה וזכויות הפרטיים במסגרת הטבלאות המתוקנות.

18. דרישה לרכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה :

כמקובל בתחום התכנון העירוני בישראל, שטחים לצרכי ציבור מופרשים לטובת הרשות המקומית, ורשומים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". מכאן, שאינם משתתפים במנגנון האיחוד והחלוקה. כך מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק ישירות על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת מחד, לקבל מענה ללא עלות עבור מטרות ציבוריות (בד"כ 50% - 70%), ובמקביל לקבל הקצאות של שטחים סחירים. עוד נטען כי הצבת השטחים "מתחת לקו" אינה אלא מסווה לרכישת שטחים בעלי אופי מסחרי מובהק ללא תמורה. כדוגמה, ציון מגרשים 804, 808 ו- 814 במתחם 4.

נדרשת העירייה ע"י המתנגדים, לממן את רכישת שטחי הציבור מתוך תקבוליה ממכירת ההקצאות הקנייניות שלה ובכך להקטין את הנזק לציבור. האמור לעיל מחייב עריכת שומה אמיתית לשטחים המוצגים כשטחי ציבור.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות בנושא זה.

רכישת קרקע לצרכי ציבור, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת – הוותיקה יותר – היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד וחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובדרך כלל מצריכה גם הליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים, פירושה היפוך עמדות רדיקלי, מול המקובלות במשך עשרות שנים, שעלול לעקר את ההיגיון הכלכלי העומד בבסיס הפרקטיקה. מתוך ההכרה בצורך לרכישת שטחים לצרכי ציבור - שעולים וגואים לצורך עמידה בסטנדרטים ראויים – בדרך הקצרה וללא שינוי חקיקה והימנעות מהפקעות, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות בסעיף זה. עם זאת, יש לדאוג להגדרה מהם "צרכי ציבור" בעידן של התרחבות המושג ועל רקע התפשטות תופעת ההפרטה.

19. התייחסות לשטחים מסחריים הכלולים במגרשים לצרכי ציבור והוקנו לעירייה או למדינה**ללא תמורה :**

המתנגדים הציגו מספר דוגמאות בהן נקבעו שטחים בעלי צביון מסחרי מובהק בהיקפים גדולים וחריגים במסגרת מגרשים המיועדים לשימושים ציבוריים, שהוקצו לעירייה או למדינה, ללא תמורה ("מתחת לקו"). התכניות המפורטות מפנות לתכנית תא/מק/צ – "מבנים ומוסדות ציבור", בה קיים שוני בין תוספת של 10% עבור שטחי מסחר בנוסף לזכויות המוקנות, והאפשרות למימוש עד 10% מתוך שטחי הבניה המותרים עבור שימושים נלווים (שימושים מסחריים נלווים לשימוש הציבורי).

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות

20 . מקדמים שונים :**20.1 מקדם שווי קרקע לדיור בהישג יד (דב"ה)**

שמאי התכנית ייחס לדירות אלה, במסגרת תכנית המתאר תא/3700, מקדם 0.5, אך במסגרת התכניות המפורטות שינה את המקדם ל-0.3. הנמקה הייתה שאין היום הגדרה משפטית למושג "דיור בר השגה", ולפיכך מדובר במושג שרבה לגביו אי וודאות, במיוחד באשר להנחות במחיר, מגבלות/ קשיי השגת הון עצמי, הגבלות לגבי השכרה לטווח ארוך, דרישה לקיום הגרלות לזכאים ועוד.

הטענה העולה בחלק מההתנגדויות הינה שהשינוי נעשה בחוסר סמכות וללא הסבר. משמעות השינוי הינה הגדלת היקף הזכויות המוקצות לעת"א-יפו בשיעור של 66%, על חשבון שאר הבעלים בתחום התכנית.

ע"ס בדיקותיה, סבורה החוקרת שדב"ה מכילים הגבלות שונות, כמו היעדר בעלות על דירה, הגבלות גיל, רמת הכנסה, משך תקופת שכירות. במהלך תקופת השכירות ודני שכירות מופחתים.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. לאחר שקיבלה את הסברי שמאי התכנית. מומלץ שלא לשנות את המקדם 0.3.

20.2. מקדם שווי קרקע לדירות קטנות :

נטען במספר ההתנגדויות שמקדם זה צ"ל 0.5375 (תוספת 7.5%) ולא 0.575 (תוספת 15%), כפי שקבע שמאי התכנית.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.

תוספת 15% למרכיב הקרקע פירושה תוספת של כ- 7.5% לשווי השטח הבנוי. מדובר בתוספת סבירה, למרות קביעת מתנגדים שבאזור זה הדרישה הינה לדירות גדולות. לצד הדירות הגדולות, קיים ביקוש גם לדירות קטנות המניבות תשואה גבוהה יחסית בדמי שכירות.

20.3. מקדמי איזון פנימיים

המקדמים הוצגו בטבלת שמאי התכנית ותפקידם להוסיף עידון למקדמי השווי ע"פ הייעודים השונים. המקדמים שצוינו הם: מיקום, גובל בשצ"פ, גובל בדרך נמיר באזור שאינו תעסוקה, גובל בפארק, גובל בדרך הים, גובל בשדרת רוחב, שימושים מעורבים, צפיפות, מקדם "אחר" א ו- ב. באשר למקדם "גובל בדרך הפארק" (דרך הים) נקבע באופן אחיד ל-1.2 בכל התכנית. עם זאת, אגב בדיקת ההתנגדויות הפרטניות, הוברר כי השמאי ייחס ערכים שונים למקדם בכל אחד מהמתחמים, ע"פ איפיוניו. לעניין זה ר' סעיף 20.4 להלן.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות, למעט האמור לעיל לעניין "מקדם גובל בדרך הפארק (דרך הים)".

20.4. מקדם קירבה לדרך הפארק (דרך הים):

מספר מתנגדים הצביעו על אי התאמות בין המקדמים במתחמים השונים. בדיקת החוקרת העלתה שהמקדם נקבע בכל אחד מהמתחמים ע"פ איפיוני המיקום והוא מצוין בבירור בכל אחת מטבלאות העזר המפורסמות באתר. מקדם תוספת השווי למגרשים המצויים "בקו ראשון" לפארק החוף. המקדם נקבע, באופן דיפרנציאלי, בטווח בין 1.05 – 1.35.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מדובר במקדמים סבירים ואין לשנותם.

20.5. מקדם "גובל ברח' יוניצ'מן":

בחלק מההתנגדויות נטען נגד ייחוס מקדם תוספת שווי למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, כפי שנקבע בכל שדרות הרוחב. נטען, כי רח' יוניצ'מן הינו המשכו של כביש מס' 5 מערבה, לתוך שטחי 3700. ככזה, הוא עשוי לשמש ככניסה ראשית לעיר מכיוון צומת גלילות. נתוני הנספח האקוסטי המצורף לתכנית והעובדה כי תישמר בו רצועה עבור דרך משוקעת לחיבור עתידי לאי מלאכותי בכפוף לאישור תכנית מפורטת, אמורים להשפיע על המקדם.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות ולייחס למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, מקדם של 0.95.

20.6. מקדם שימושים מעורבים :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.95 לשווי מגרשים בהם נקבע שימוש למגורים בשילוב תעסוקה ותיירות או מסחר ותעסוקה.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מקדם זה מקובל.

20.7. מקדם זיקת הנאה :

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.98 לשווי מגרשים שבתחום חצרותיהם נקבעה זיקת הנאה. בנוסף, קיימת הוראה לגבי "זכות מעבר לרכב". סבורני שנכון יהיה לייחס למגרשים שבתחומם מסומנת חובת מתן "זכות מעבר לרכב" מקדם 0.95.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות לגבי המקדם המופחת לשווי מגרשים שבתחומם נקבעה זיקת הנאה. לייחס מקדם 0.95 למגרשים שבתחומם חובת מתן מעבר לרכב.

20.8 "זכויות מתכלות" :

ההתנגדות מתייחסת לסעיף 2.א.25 בתא/3700 לפיו " זכויות בניה שלא ניתן לנצלן במסגרת מגבלות הבניה- תבוטלנה". בהתבסס על הוראה זאת, טוענים המתנגדים כי על הועדה להורות לעורך התכנית לבחון את זכויות הבניה שמוקנות במגרשים ולוודא שהן ניתנות למימוש במגבלות שנקבעו."

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

בדיקה שכזאת צריכה להתבצע על ידי עורכי התכניות (ולא ע"י השמאי). בדיקה מוקדמת היא רצויה כדי למנוע הליכים מאוחרים של התנגדויות, פניה לערכאות וכיוצ"ב.

20.9. מקדם קרבה למתחם ציבורי גדול:

הטענה בהתנגדויות הינה כי יש לייחס מקדם הפחתה בשווי בגין גורם זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

כאשר מדובר בפרויקט ציבורי גדול כמו מרכז ספורט, מוסד אקדמי וכיוצ"ב, שגם כרוך בפעילות אנושית אינטנסיבית, מן הראוי לתת לכך ביטוי. מקדם מומלץ בין 0.95 – 0.9 בהתאם לאופי הפעילות והיקפה.

20.10 מקדם הפחתה בגין גובה (צפיפות):

מקדם זה מכונה במסמכי התכנית "מקדם צפיפות", על אף שעניינו במקדם הפחתה בגין עלייה בגובה. בהתחשב בטעמי הקהל, כפי שהם באים לידי ביטוי במחירי מקרקעין, הרי שככל שמדובר בקומות גבוהות יותר, המחירים גבוהים יותר. מומלץ לבטל מקדם הפחתה זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

20.11 מקדם הפחתה באזור מגורים בגין קרבה לדרך נמיר:

באשר לקרבה לדרך נמיר נקבע מקדם גבילות למגרשים שאינם באזור תעסוקה – 0.95. המקדם מקובל עלי.

באשר לקרבת מגרשים בייעוד תעסוקה לדרך נמיר, יש לקרבה זו השפעה מסוימת בשל האפשרות להציב שילוט. המקדם הראוי – 1.03.
באשר להתייחסות לרח' אבן גבירול – ר' סעיף 5.

עיקרי ההמלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות פרטניות (פרק ג')

המסמך כולל המלצות החוקרת לכל 127 ההתנגדויות, ובו פירוט על עיקרי ההתנגדות, מענה הצוות המקצועי וכאמור המלצות החוקרת לכל טענה ולכל התנגדות.

רצ"ב נספח 3.

חוו"ד הצוות: (מוגש ע"י מחלקת תכנון צפון ומנהל תחום המקרקעין, אגף תכנון העיר)

הצוות ממליץ לוועדה המקומית לקבל את המלצות החוקרת שכוללות קבלה של חלק מההתנגדויות ושינוי טבלאות האיזון בהתאם. מכיוון שקבלת המלצות החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים, ממליץ הצוות לתקן את טבלאות האיזון בהתאם להמלצות החוקרת ולפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

להלן פירוט המלצות הצוות:

22. הפעילות האווירית בשדה דב הטילה מגבלות בניה חמורות על הבינוי, היקף הבניה והשימושים האפשריים במתחם 1. התכנית המתארית המאושרת (תא/3700) התמודדה עם מגבלות הבניה הללו באמצעות "הוראת הניוד", לפיה בעלי הזכויות במתחם 1 יקבלו חלק מזכויותיהם במצב היוצא במתחמים הצפוניים יותר (ראו פסקה 3 לחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאה לעיל). בהתאם להוראת הניוד כוללת תא/3700 טבלאות המראות באיזה מתחם יקבל כל בעל קרקע את מגרשי התמורה שלו. כך בעלי הזכויות במתחם 1 מקבלים חלק ממגרשי התמורה שלהם במתחם 1 וחלק במתחמים הצפוניים יותר. תוכנית תא/3700 גם נתנה את דעתה למצב שבו שדה דב יפונה במהלך השנים שלאחר אישור התוכנית כך שניתן יהיה להעצים את הזכויות במתחם 1, וקבעה את האופן שבו יש להתמודד עם שינוי כזה. בתמצית, תכנית תא/3700 קבעה כי במקרה ששדה דב יפונה ניתן להעצים את זכויות הבניה במתחם 1, ולחלק את זכויות הבניה החדשות במתחם 1, שנוספו בגין פינוי שדה דב, בין כל בעלי הזכויות בתוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי (ראו "הסעיפים המחשקים" כפי שהוגדרו בחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאו בתחילת מסמך זה). והינה אכן, במהלך שנת 2019, לאחר אישורה של תא/3700 ולפני אישורן של התוכניות המפורטות, פונה שדה דב.

23. הצוות תמים דעים כי לאור פינוי שדה דב, ולאור התכנון האינטנסיבי של רובע שדה דב כפי שבא לידי ביטוי בתוכנית תא/4444, יש להעצים את זכויות הבניה במתחם 1 כדי שיתאים לבינוי מדרום (תא/4444) ולבינוי מצפון (המתחמים הצפוניים של תא/3700). אולם הנחת המוצא היא שהעצמת זכויות הבניה במתחם 1 יכולה להיעשות רק בתכנית בסמכות הוועדה המחוזית.

24. הצוות דן ארוכות בשאלה כיצד לקדם את התכניות שלפנינו מתוך הבנה שראוי ונכון להעצים את זכויות הבניה במתחם 1. אפשרות אחת הינה לאמץ את הפתרון שנקבע בתא/3700. לפי פתרון

זה יש לאשר את כל חמש התכניות המפורטות כפי שהן, ולאחר מכן לתכנן תוכנית חדשה למתחם 1 בהתאם ל"סעיפים המחשקים", כלומר כך שכל הזכויות החדשות שיתווספו למתחם 1 יחולקו בין כל בעלי הזכויות בתא/3700. האפשרות השנייה הייתה דחיית התכניות המפורטות במתכונתן הנוכחית וקידום תכנית חדשה של כלל המתחמים לרבות מתחם 1 תוך העצמת זכויות הבניה, וזאת בסמכות הוועדה המחוזית, אשר תכלול עריכת טבלת איחוד וחלוקה חדשה, מאוחדת, לכל בעלי הזכויות בכל חמשת המתחמים של תא/3700 (בדומה לאמור בהערת החוקרת בסעיף 1 להמלצותיה – עמ' 4 לעיל).

25. בחירה באפשרות הראשונה, בהתאם להוראות תא/3700, תאפשר אישור של 5 התכניות (תא/3700 /5-1), כולל טבלאות ההקצאה שלהן, באופן שניתן יהיה לממש כבר עכשיו את 4 התכניות הצפוניות ורק המימוש של תכנית 3700/1 ימתין לתכנון מחדש ולהעצמת הזכויות. אפשרות זו אף עולה בקנה אחד עם הצורך לכבד את ההסתמכות על תכנית תא/3700. טבלאות ההקצאה של תכנית תא/3700 יצרו ציפייה שבעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 וגורמים אחרים הסתמכו עליה. כך למשל מאז שתכנית תא/3700 אושרה נעשו בתחומה לא מעט עסקאות שהסתמכו על טבלאות ההקצאה שלה. כל פתרון אחר פוגע בהסתמכות זו.

26. בחירה בפתרון השני תאפשר עריכת טבלת הקצאה חדשה מאוחדת לכל שטח תא/3700 תוך הקטנת הצורך בניוד זכויות של בעלי זכויות ממתחם 1 למתחמים צפוניים יותר. הדבר יאפשר הקצאת זכויות קרוב יותר לחלקות המקור וכן איגום טוב יותר של הזכויות. אולם פתרון זה יחייב את "הקפאת" כל חמשת המתחמים עד לסיום התכנון של מתחם 1, תכנון שעלול לארוך זמן רב.

27. לאור האמור לעיל סבור הצוות כי הפתרון המיטבי בנסיבות הקיימות הוא לדבוק בהוראות תא/3700 ובפתרון שנקבע ב"סעיפים המחשקים" ולאשר את התוכניות המפורטות בכפוף לתיקונים שעליהם המליצה החוקרת.

28. במקביל מומלץ להורות על הכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, כאשר זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפניו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

לסיכום וכאמור לאחר הערכת חלופות רבות, ממליץ הצוות המקצועי בפני הוועדה המקומית לקבל החלטה בנוסח הבא:

"הוועדה המקומית שוקלת לאשר את תכניות תא/3700 1 עד 5, בכפוף לקבלת חלק מההתנגדויות בהתאם להמלצות החוקרת. מכיוון שהוועדה סבורה כי יתכן שקבלת חלק מההתנגדויות כפי שהמליצה החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים בתחום התכנית, מחליטה הוועדה כדלקמן:

16. להורות לשמאי התכנית לתקן את טבלאות האיזון של כל 5 התכניות בהתאם להמלצות החוקרת.

17. לאחר השלמת הטבלאות המתוקנות לפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

18. הפרסום יעשה באותה הדרך שבה מפרסמים את דבר הפקדתה של תכנית, כולל שילוט באתר, אך למעט פרסום ברשומות ופרסום על לוחות מודעות בשכונה.

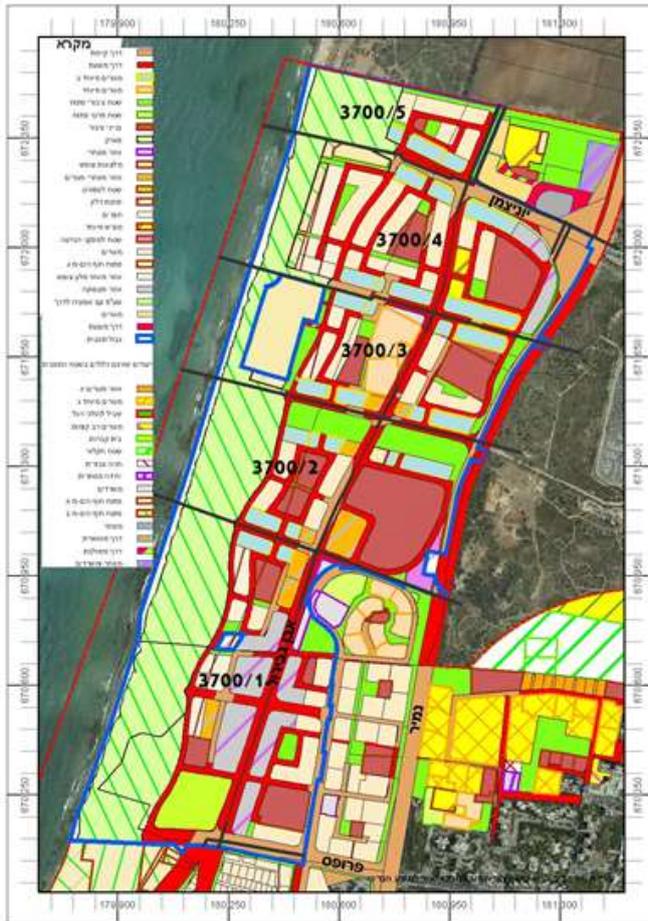
19. בהודעה יקבע כי כל מי שרואה עצמו נפגע מהשינויים המוצעים יהיה רשאי להגיש את טיעוניו בנושא בתוך 60 יום מיום הפרסום.

20. במקביל מנחה הוועדה המקומית את מהנדס העיר להתחיל בהכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, ותוך התייחסות לתכנית תא/4444 שמדרום ולתכניות תא/3700 5-2 שמצפון. "הקו הכחול" של התכנית החדשה יהיה זהה לקו הכחול של תא/3700 המתארית. זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

מוסד התכנון המוסמך להפקיד את התכנית: הועדה המקומית

רקע משותף לכל חמש התכניות המפורטות

תכנית מתאר תא/3700:

תשריט תכנית 3700

מיקום: תכנית המתאר תא/3700 משתרעת על כ-1,900 ד', בין גבול השיפוט העירוני בצפון, דרך נמיר ושכונת צוקי אביב (רמת אביב ג' החדשה) במזרח, רחוב פרופס בדרום והים במערב. אזור התכנון הינו שטח פתוח ברובו, למעט מובלעות שנבנו במהלך העשורים האחרונים מתוקפן של תכניות נקודתיות: "סי אנד סאן", "מגדלי נאמן", מלון "מנדרין".

מטרות התכנית: במסגרת תא/3700 תוכנן רובע עירוני חדש בצפון-מערב העיר לאורך חוף הים ופארק חוף רחב היקף.

17. תכנון השטח מאפשר המשכיות הבינוי העירוני הולמת בין העיר המרכזית ועבר הירקון.
18. תל אביב כעיר עם הפנים לים: שש שדרות ניצבות לחוף חוצות את הרובע, ובין הבינוי לים פארק חופי רחב.
19. עירוב שימושי קרקע לאורך השדרות ובהמשך אבן-גבירול, באופן הנותן מענה לצורכי כלל האוכלוסייה למטרות מגורים, מלונאות, תעסוקה, מסחר, בנייני ציבור ושטחים פתוחים
20. שילוב עקרונות פיתוח בר-קיימא ליצירת סביבה ידידותית ואיכותית.

תכניות מפורטות תא/3700/1 עד 3700/5 :

רקע סטטוטורי:

33. הגדרת התכניות המפורטות מתוך תא/3700 :

הן חמש תוכניות בנין עיר מפורטות בסמכות הועדה המקומית המקודמות במקביל ומפורטות את תכנית המתאר תא/3700 שקיבלה תוקף ביום 15/1/2015.

17. תא/3700 כוללת הוראות ברמת תכנית מפורטת לשטחים ציבוריים ראשיים ותשתיות על, עקרונות שומה לאיחוד וחלוקה, סלי זכויות והוראות בניוי מפורטות כפי שמוגדר בסעיף 62א(א).

18. כל אחת מהתכניות המפורטות הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה, היא בסמכות הועדה המקומית, ועם אישורה ניתן יהיה לקדם תכניות עיצוב ולאחר מכן היתרי בניה.

19. כל אחת מהתוכניות המפורטות כוללת טבלת הקצאת זכויות נפרדת, המבוססת על עקרונות השומה המעוגנים בתא/3700. המנגנון השמאי של תא/3700 כולל ניוד

זכויות ממתחם הדרומי (3700/1) למתחמים צפוניים יותר, זאת עקב החלטה אסטרטגית לפיה התכנית מטמיעה את הגבלות הבניה הנובעות משדה דב (דהיינו מימושה אינו תלוי בפינוי השדה השכן והסרת הגבלות הבניה).

20. תא/3700 הינה תכנית מתאר המאפשרת הוצאת היתרים במרחב הציבורי בתחומה לנושאים הבאים: ביצועם של הרחובות העירוניים הראשיים (המשך רח' אבן גבירול ודרך הים) ושש השדרות, ביצוע פארק החוף ופארק עירוני לינארי בשדרת הנופש, הקמת בנייני ציבור ראשיים (קריית החינוך), פיתוח בריכת חורף, שטח למתקנים הנדסיים, תחנת משנה של חח"י, תשתיות עירוניות בתחום ייעודים אלה, עבודות עפר וכד'.

34. היקפי הבנייה המאושרים עפ"י תא/3700 :

מגורים – 11,500 – 13,000 יח"ד, מתוכן 2,160 יח"ד ברות השגה, ו- 1,000-4,000 יח"ד קטנות
תעסוקה – 147,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מסחר – 68,000 מ"ר (שטחים עיקריים)
מלונאות – 60,000 מ"ר (1,500 חדרי מלון).
שב"צ – כ-200 דונם.

35. פארק החוף:

פיתוח פארק חוף אקולוגי, בגודל 400 ד', לרוב על מצוק כורכרי, למען חוויה נופית המשלבת שמירה והעצמת ערכי הטבע והנגשתם לציבור, ולמען יצירת מפגש מגוון בין עיר פעילה לבין הים, רגיש, נוח ומקרין על הסביבה.

תכנית פיתוח כוללת אושרה בחודש אוגוסט 2018 ע"י הועדה המקומית. היא אמורה

להידון בקרוב בוועדה המחוזית, ואח"כ בוולחור"ף.

36. יצירת עירוניות אינטנסיבית:

25. המשך אבן-גבירול כרחוב פעיל מרכזי, עם קו רק"ל, נתיב תח"צ, שבילי אופניים ומדרכות מוצלות ע"י עצים, שימושים מעורבים וקולונדה מסחרית. לאורך הרחוב מוקדים עירוניים ומרכז ספורט כדוגמת קריית החינוך, כיכרות מרכזיות לקיום אירועים ציבוריים.
26. דרך הים כציר אורכי בעל אופי משתנה, פעם עם נוף לים, פעם עם נוף לפארק החוף ופעם עם דופן בנויה.
27. שדרות ניצבות בעלות אופי שונה מעודדות מעבר ממתחם למתחם, פארק לינארי הממשיך עד הים את הטבעת הירוקה המיוצרת ע"י שדרת הנופש ברמת-השרון ודרום גלילות.
28. עדיפות לקומת קרקע פעילה הכוללת מסחר ותעסוקה.
29. פיזור מלונאות על הקו הראשון לים האטרקטיבי, לאורך השדרות ובאבן גבירול בהן תתרחש מרב הפעילות העירונית.
30. אופציה לחיבור לאי מלאכותי עתידי עבור שדה תעופה ותשתיות מטרופוליניות.

37. מדיניות מגורים:

9. חתירה למגוון דפוסי דיור ע"מ למשוך אוכלוסיות הטרוגניות. מסה"כ מלאי הדירות הקטנות עשויה להגיע עד קרוב ל-50% - הן בשוק החופשי והן כדיור בהישג יד.
10. דיור בהישג יד: 2,160 יח"ד, מתוכן 1,360 יח"ד בבעלות העירייה ו-800 בבעלות המדינה. הפריסה בבניינים שלמים מפוזרים עד כמה שניתן בתחום התכנית, עם עדיפות לקרבה למוסדות ציבור (דוגמת קריית החינוך) ולאורך רחובות מעורבים (אבן-גבירול וכד').

38. תנועה וחניה:

21. נספח התנועה מחייב לדרכים הראשיות ומנחה לרחובות המשניים.
22. מערכת שבילי אופניים כחלק בלתי נפרד מתכנון התנועה (רשת בעלת רמות שונות) – כמפורט בנספח שבילי אופניים.
23. חניונים ציבוריים (כ-3,000 מ"ח): בתחום פארק החוף, כמפורט בתכנית הפיתוח של הפארק.
24. קו רק"ל: התואי בהמשך אבן גבירול – מתואם עם נת"ע.
25. שלביות תחבורתית: בהתאם לתא/3700.

39. פיתוח בר קיימא בתכניות המפורטות:

עת"א-יפו חתמה על אמנת האקלים של פורום ה-15 בשנת 2008 וכוללת יעדים להפחתת פלטות גזי חממה ב-20% עד לשנת 2020. נושא הבניה הירוקה ממוסד בהליכי התכנון והאתגר המשמעותי הוא כיום בתכנון שכונות ומתחמים מקיימים. על כן, לצורך בקרה ושיפור הטמעת עקרונות הקיימות כפי שהוגדרו בתא/3700, נבחר כלי מדידה בינלאומי - LEED ND (Neighborhood Development).

העקרונות החדשניים שהוטמעו בתכניות המפורטות:

17. שימור משאבים קיימים באתר
18. ניהול נגר עילי
19. יצירת שכונה עם דגש לחיי קהילה ע"י עידוד תנועה רגלית וצמצום תנועה ממונעת

20. חיסכון באנרגיה וייצור אנרגיה מבזרת ע"ב גז טבעי.

40. מנגנון המימוש - מודל הנדסי - כלכלי:

9. חלוקת הרובע ל-5 תכניות מפורטות, המקודמות באופן עצמאי.
10. הפקעה בפועל של המקרקעין הדרושים לפיתוח המרחב הציבורי הראשי, מאפשרת הקדמת ביצוע ופיתוח כל הדרכים והתשתיות הראשיות המזינות את הרובע, ופארק החוף.

פרטי תהליך האישורים של חמש התכניות המפורטות:

התכנית פורסמה להפקדה בתאריך 21.3.2018.

פירוט ההתנגדויות לחמש התכניות ופירוט המנגנון המוצע לשמיעתן:

כאמור, קודמו והופקדו בוועדה המקומית חמש תכניות מפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5, הכוללות הוראות לאיחוד וחלוקה ולוחות הקצאה עפ"י עקרונות השמאות המאושרים בתא/3700.

בסוף חודש יוני 2018 הסתיימו שלושה חודשי הפקדה והוגשו כ-130 התנגדויות לכל התכניות יחד. חלקן מתייחסות למתחם יחיד וחלקן ליותר ממתחם אחד, חלקן מאגדות מספר רב של מתנגדים וחלקן הוגשו ע"י מתנגד בודד.

לאחר ניתוח ההתנגדויות ע"י הצוות המקצועי ויועציו, עולה תמונה מורכבת במיוחד, שאחד ממאפייניה הוא העובדה שכ-95%-90% מהטענות הינן בנושאים שמאיים, ורק מיעוטן נוגעות לתכנון הפיזי המרחבי.

לאחר בחינת הדרך הנכונה והיעילה להביא את חמשת התכניות לאישור סופי ובכך לסיים הליכים תכנוניים מתמשכים, מה"ע וצוותו, בתיאום עם היועץ המשפטי של העירייה, ממליצים לוועדה המקומית למנות חוקר לשמיעת ההתנגדויות לפי סעיף 107א' – שמיעת התנגדויות בפומבי (תיקון מס' 43) לחוק התכנון והבנייה תשנ"ה-1995.

לפי יעוץ היועץ המשפטי, הוועדה המקומית מתבקשת לאשר את הצעתו של מה"ע למתווה לטיפול בהתנגדויות וכן את מינוי השמאית גב' לבנה אשד כחוקרת לתכניות אלה. גב' אשד כלולה ברשימת חוקרים לשמיעת התנגדויות לתכניות אשר פורסמה בי.פ. 7314 מיום 4.8.2016.

לאחר אישור הוועדה המקומית, ביצוע ההתקשרות טעון אישור ועדת ההתקשרויות העליונה.

החוקרת תתבקש לבצע את המשימות הבאות:

29. לימוד התכנית הראשית תא/3700 וחמש התכניות המפורטות תא/3700/1 עד תא/3700/5.
30. לימוד כל ההתנגדויות שהוגשו לחמש התכניות.
31. ארגון הליך שמיעת מתנגדים במתכונת מתאימה למקרים בהם ההתנגדויות מתייחסות ליותר מתכנית / מתחם תכנוני אחד.
יסוכם מיקום הדיונים ותדירותם, סדר זימוני המתנגדים וכד', במטרה לייעל את הליך העבודה מבלי לפגוע במהותה ובמטרתה.
32. שמיעת כל המתנגדים ו/או מיופי כוחם לחמש התכניות, בהשתתפות הצוות המקצועי העירוני ויועציו, ביחוד היועצת המשפטית ושמאי הוועדה או נציגיהם, ונציגה ממחלקת התכנון.
33. גיבוש ועריכת חמישה דו"חות נפרדים כהמלצה לוועדה המקומית, לאחר השלמת ההמלצות עם הצוות המקצועי ויועציו, הגשתם ליו"ר הוועדה המקומית ולכל הגורמים הרשאים לקבלם.
34. השתתפות בדיונים בהתנגדויות של הוועדה המקומית והצגת הדו"חות.

35. הכנה והגשת מענה סופי למתנגדים לאחר החלטות הוועדה המקומית למתן תוקף, לכל אחת מהתכניות.

לוי'ז משוער עד להחלטות הוועדה המקומית למתן תוקף לחמש התכניות המפורטות: עד סוף 2019.

בישיבתה מספר 0005-19/ב' מיום 20/03/2019 (החלטה מספר 15) דנה ועדת המשנה לתכנון ולבניה בתכנית והחליטה:

דורון ספיר ואסף הראל לא משתתפים בדיון.

מהלך הדיון:

פרנסין דויד: 5 תוכניות מפורטות הופקדו במשך 3 חודשים. הוגשו כ-130 התנגדויות לחמש התכניות יחד, המייצגות כמה מאות מתנגדים. חלק מהן מתייחסות למתחם בודד, וחלק מתייחסות ליותר ממתחם אחד. מבוקש אישור של למתווה לשמיעת התנגדויות המציע העסקת חוקר שישימש יועץ של הוועדה. זה יחסוך לשמוע את כל המתנגדים. הוא ימסור את חו"ד לוועדה ומקווים לסיים את התהליך עד סוף 2019. מתוך רשימת החוקרים שאושרה ב-2016 בילקוט הפרסומים, השירות המשפטי ומינהל ההנדסה בדעה שהשמאית לבנה אשד היא החוקרת המתאימה ביותר, ומבקשים את אישור העסקתה. אופירה: למה רק חוקרת אחת שתשמע את כל ההתנגדויות ולא כמה חוקרים? עודד גבולי: יש בהרבה תוכניות שאימצו את שמיעת ההתנגדויות ע"י חוקר אחד, דוגמת תכנית המתאר תא/5000 ותא/3700. ראובן לדיאנסקי: מכוון שהוועדה מייחסת חשיבות לשמיעת ההתנגדויות אבקש לקבל מידע על גבי אשד הראלה אברהם אוזן: שר הפנים פרסם רשימה של שמאיים. דני ארצי: תמצת את קורות החיים שלה.

החלטה:

הוועדה המקומית ממנה את שמאית המקרקעין הגב' לבנה אשד כחוקרת לשמיעת ההתנגדויות שהוגשו לתוכניות 5-3700/1. לוי'ז משוער להגשת המלצתה נובמבר 2019. להחלטה זו יצורפו קורות החיים של השמאית.

משתתפים: אופירה יוחנן וולק, חן קראוס, ציפי ברנד. ראובן לדיאנסקי, ליאור שפירא

פרטי תהליך האישור:

הודעה על פי סעיף 89 לחוק התכנון והבניה התפרסמה בילקוט פרסומים מספר 7722 בעמוד 5999 בתאריך 07/03/2018.

כמו כן התפרסמה הודעה בעיתונים על פי הפירוט הבא:

08/03/2018	The Marker
09/03/2018	העיר
08/03/2018	ישראל היום

רקע כללי משותף לכל חמש התכניות:

בהתאם להחלטת הוועדה המקומית מיום 20/3/19 לאשר את המתווה המוצע ע"י מה"ע לשמיעת התנגדויות באמצעות חוקר.ת, מובא לאישור הוועדה דו"ח המלצות של החוקרת השמאית גב' לבנה אשד.

בשל כפיפות חמש התכניות המפורטות תא/5-3700 לתכנית המתאר תא/3700 באופן שמחייב התייחסות רוחבית, תכנונית ונכסית-שמאית, הוכן ע"י החוקרת דו"ח אחד משותף לכל חמש התוכניות, הכולל את הפרקים הבאים:

13. פרק א' – מבוא (נספח 1)

14. פרק ב' - המלצות בסוגיות עקרוניות (נספח 2)

15. פרק ג' - המלצות בסוגיות פרטניות (נספח 3)

לכל התנגדות מוצגים מספר המתחם או המתחמים הרלוונטי, שם המתנגד.ת ופרטי היועצים המקצועיים שהגישו את ההתנגדות כחוק לכשיש.

בתקופת ההפקדה המשותפת, התקבלו 127 התנגדויות. חלק מהן ע"י בעלי קרקע פרטיים, חלק מהן ע"י קבוצות בעלים, חברות או מוסדות.

התייחסות לטענות התוקפות הוראות שנקבעו בתכנית המתארית המאושרת (תא/3700):

חלק ניכר מטענות המתנגדים תוקפות הוראות שנקבעו בתכנית תא/3700 (התכנית המתארית המאושרת). לאור זאת הועברה לחוקרת התייחסות משפטית שהוכנה ע"י עו"ד גדי רובין (ממשרד זינגר דנה ושות' עו"ד) המבהירה כי אין מקום לדון, במסגרת התנגדויות לתוכניות המפורטות, בטענות כנגד הוראות שנקבעו ואושרו בתכנית המתארית – תכנית תא/3700. להלן התייחסותו של עו"ד גדי רובין במלואה:

"רקע

49. תכנית תא/3700 היא תכנית מתאר מקומית בסמכות הוועדה המחוזית שפורסמה למתן תוקף ביום 15.1.2015. התוכנית קבעה בנוגע לשטח שעליו היא חלה הוראות רבות ושוונות, החל מקביעת ייעודי קרקע וזכויות בניה ועד להוראות בנוגע לאיחוד וחלוקה בעתיד. התוכנית כללה, בין היתר, "נספח עקרוניות שומה לשטחי קרקע הנושאים זכויות בתחום התכנית". כותרת המסמך עצמו היא "מסמך עקרוניות שומה ומפתח לקביעת זכויות בנייה – יולי 2014" והוא יקרא להלן: "נספח עקרוניות שומה".

50. סעיף 10 להוראות תא/3700 קבע את "הגדרת התכנית ושלביות התכנון" כדלקמן:

א. תכנית זו הינה תכנית מתארית, הכוללת הוראות לאיחוד וחלוקה עתידי עבור 5 מתחמי תכנון (3700/1-3700/5), לגביהם יוכנו באופן נפרד ובלתי תלוי 5 תכניות מפורטות (להלן: "התכניות המפורטות").

ב. בתכניות המפורטות תקבענה הוראות לבנייה ולפיתוח השטח בהתאם להוראות תכנית זו על נספחיה, ביניהן הוראות לאיחוד וחלוקה מחדש ללא הסכמת בעלים עפ"י פרק ג' סימן ז' לחוק.

ג. הוצאת היתרי בניה בתחום כל מתחם ממתחמים אלו בו הוגשה בקשה להיתר, תותר רק לאחר אישורה של תכנית מפורטת למתחם בשלמותו..."

51. נספח עקרונות השומה קבע את העקרונות להסדרת זכויות הבניה מכוח התכנית בשני שלבים (ראו ס' 2 לנספח עקרונות השומה). השלב הראשון נערך במסגרת הוראות תכנית תא/3700. בשלב זה, כלומר כחלק מהוראות תכנית תא/3700 נקבעו השווי היחסי של כל החלקות במצב הנכנס על ידי קביעה של מספר היחידות האקוויוולנטיות שלהם יהיו זכאים הבעלים של כל חלקה במצב היוצא. עניין נוסף שנקבע כבר בתכנית תא/3700 הינו המיקום של המגרשים במצב היוצא. או במילים אחרות באיזה מתחם מתוך חמשת המתחמים יקבל כל בעל קרקע את המגרשים החדשים שיוקצו לו. במסגרת זו נקבע כי חלק מזכויות הבנייה של בעלי החלקות במתחם 3700/1 "ינוידו" למתחמים אחרים. כלומר בעלי חלקות במתחם 3700/1 יקבלו חלק מהמגרשים שיוקצו להם במצב היוצא במתחמים 2-5 (להלן: "הוראת הניוד").

52. הוראת הניוד האמורה לעיל נקבעה מכיוון שבגלל מגבלות הבניה הנובעות מהפעילות האווירית בשדה דב לא ניתן היה לתת במסגרת מתחם 3700/1, את כל זכויות הבניה שהיו מגיעות, לפי טבלאות ההקצאה, לבעלי הזכויות במתחם 1.

53. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 עלתה השאלה, בין היתר על ידי בעלי קרקע שונים שהתנגדו לתוכנית, מה יקרה אם בטווח זמנים נראה לעין (20-10 שנה) שדה התעופה דב הוז יבוטל וניתן יהיה להעצים זכויות בניה במתחם 1. התשובה לטענה זו ניתנה במסגרת שני סעיפים בתכנית-סעיף 12.1 וסעיף 17.1ב.

54. סעיף 12.1 ד קובע כי :

"אם וככל שבמהלך התקופה של עשרים שנים ממועד תחילתה של תכנית זו, יוסרו הגבלות הבניה הנובעות מקיומו של שדה התעופה דב הוז באופן שיאפשר אישור זכויות בניה ושימושי קרקע, שלא ניתן היה לאשרם עקב קיום המגבלות האמורות (להלן: "הזכויות החדשות"), אזי לא תאושר תכנית בנין עיר הקובעת את הזכויות החדשות או כל חלק מהן אלא אם כן הינה תכנית איחוד וחלוקה, שתחול על תחום תכנית זו ותאושר על פי הוראות סימן ז' לפרק ג' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, או על פי הוראות כל חיקוק שיבוא במקומן"

ואילו סעיף 17.1ב קובע כי :

"אם תהיה תוספת של זכויות בניה במתחם 3700/1, כל בעלי הזכויות יזכו לחלק היחסי של תוספת זו בהתאם למשטר האיזון וההקצאה שבתכנית..."

שני סעיפים אלה יקראו ביחד "הסעיפים המחשקים".

55. במסגרת הדיונים בתכנית תא/3700 נשמעו טענות רבות כנגד הוראת הניוד וכן, במשתמע, גם טענות כנגד הסעיפים המחשקים, אך טענות אלה נדחו, הן על ידי מוסדות התכנון לרבות ועדת הערר של המועצה הארצית, והן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בעתירות כנגד התכנית. ערעורים לבית המשפט העליון נמחקו לאחר המלצת השופטים בעניין.

56. תכנית תא/5000, התכנית הכוללנית לתל אביב – יפו, פורסמה למתן תוקף ביום 22.12.2016. תכנית תא/5000 הפנתה לתוכנית תא/3700 וקבעה, בטבלה שבסעיף 5.4, בנוגע לאזור תכנון 101ג

כי: "בכל מקרה של סתירה בין הוראות תכנית זו להוראות תכנית תא/3700 החל מכניסתן לתוקף, יגברו הוראות תכנית 3700".

57. תכניות 3700/1-5 הן תכניות מפורטות בסמכות הוועדה המקומית שמהוות את השלב הבא של תכנית תא/3700 כפי שנקבע בסעיף 10(א) לתא/3700 המצוטט לעיל. תכניות אלה מפרטות את התכנון אך גם כוללות את השלב השני של האיחוד והחלוקה בהתאם לסעיף 2 של נספח עקרונות השומה. לתוכניות הוגשו התנגדויות רבות ומונתה חוקרת אשר שמעה את ההתנגדויות ואמרה לגבש את חוות דעתה בנוגע אליהן.

58. בין היתר העלו המתנגדים טענות גם כנגד הוראת הניוד אשר לטענתם פוגעת בעיקרון הקבוע בסעיף 122(1) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") לפיו: "כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום בו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". לטענתם יש לשנות את המיקום של המגרשים במצב היוצא באופן שסוטה מהוראת הניוד שנקבעה בתא/3700. טענות נוספות של המתנגדים נוגעות, במישרין או בעקיפין, ל"סעיפים המחשקים" שבתכנית תא/3700.

59. תכנית תא/3700 היא תכנית מאושרת וככזו תוקפה כשל חיקוק. התוכניות המפורטות 3700/1-5 הן תכניות בסמכות הוועדה המקומית שמאושרות מכוחה של תא/3700 ואמורות לפרט אותה. כלומר תכניות אלה מסתמכות על תא/3700 כבסיס התכנוני שעליו הן מבוססות. משתי סיבות אלה יחד, אין מקום לשמוע, במסגרת התנגדויות לתכניות תא 3700/1-5, טענות כנגד הוראות שאושרו וקיבלו תוקף בתא/3700.

60. המשמעות היא שבמסגרת ההתנגדויות לתכניות תא 3700/1-5 אין מקום להעלות טענות כנגד הוראת הניוד וגם לא כנגד הסעיפים המחשקים, שכן מדובר בהוראות שכבר אושרו בתכנית קודמת שהיא הבסיס לתכניות הנדונות בהתנגדויות".

תיאור הליך שמיעת המתנגדים:

13. בין התאריכים 5.6.2019 ו- 11.9.2019 התקיימו 15 דיונים שהתקיימו במשרדי מינהל ההנדסה. הצוות המקצועי הקבוע כלל את הגורמים הבאים:
  - החוקרת, השמאית גב' לבנה אשד
  - שמאי חמש התכניות ומנהל הפרויקט, מטעם הוועדה המקומית
  - נציגי השירות המשפטי
  - נציגי אגף תכנון העיר
14. כל הדיונים הוקלטו ותומללו. 15 פרוטוקולים חתומים ע"י החוקרת הופצו ופורסמו באתר העירוני.
15. במהלך חודש אפריל 2021 התקבל מהחוקרת דו"ח הכולל את המלצותיה בנוגע להתנגדויות. בהמשך מפורטים עיקרי ההמלצות בסוגיות העקרוניות. בשל אורכו המיוחד, הפרק על ההמלצות הפרטניות אינו מתומצת אלא מובא כנספח 3 (מצ"ב).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות – מבוא

מצ"ב (נספח 1).

המלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות העקרוניות - פרק ב'

מצ"ב (נספח 2).

להלן תמצות ההמלצות:

9. נידוד / פיצול / איגום זכויות תמורה:

מדובר בנושא הנטען ביותר בהתנגדויות.

החוקר לתא/3700 המתארית המליץ שבתכניות המפורטות ירוכזו, ככל הניתן, זכויות בבעלות אחת ויוקטן הפיצול, גם אם באמצעות שינויים בגבולות בין המתחמים ובמתחמי ההקצאה, ובלבד שלא יהיה בהם לפגוע בעקרונות התכנית. כמו כן החוקר המליץ על איגום, ככל הניתן, של זכויות שותפים במגרשים בבעלות יחידה.

בהתנגדויות רבות נטען, כי עיקרון זה לא נשמר בחלק ניכר של ההקצאות וכי פיצול הזכויות, כפי שנעשה, אינו מידיתי, ימנע את מימוש הזכויות ועלול לחייב הליכי פירוק שיתוף ארוכים. לכן, הם מבקשים לבטל את הטבלאות, ולערוך אותן מחדש, בהתאם להוראות החוק ותכנית המתאר, באופן של ריכוז זכויות בבעלות אחת, ככל הניתן.

תגובת שמאי התכנית, אינג' פן, היא שנייד הזכויות התחייב בעיקרו מקיומו הסמוך של שדה דב, אשר הכתיב מגבלות גובה המבנים ולא איפשר את הקצאת הזכויות המגיעות לקרקעות מתחם 1 במיקומם המקורי. משום כך נאלצו מתכנני תכנית 3700 לנייד חלק מהזכויות הרחק ממיקום החלקה המקורית, לעבר המתחמים הצפוניים, תוך יצירת מתכונת ייחודית. שמאי התכנית אף הדגיש, כי נעשו מאמצים רבים למזער את הנזקים שנגרמו לבעלי הקרקע, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט האישי (פיצולים בתוך משפחות), אך במקרים רבים הדבר לא צלח.

המלצת החוקרת :

פיצול הזכויות אכן התחייב מההגבלות שהוטלו על הקרקע הסמוכה לשדה דב, והיה בבחינת "רע הכרחי", כל עוד התקיים השדה.

ההגבלות לא איפשרו הקצאות מרוכזות, קרוב ככל האפשר למיקום החלקות המקוריות. אין ספק שמצב זה, אשר מוצא ביטוי בהקצאות הנוכחיות, יחייב במקרים רבים פירוקי שיתוף ויגרום לסירבול הליכי המימוש. החוקרת סבורה כי את המצב הנוכחי ניתן "לרפא" באמצעות ביטול הטבלאות (המתחייב מהתיקונים הרבים הנדרשים), מבלי לשנות את התכנון כהוא זה, ובניית טבלת הקצאות אחת לכל מתחם תכנית 3700 המתארית, אך הובהר לה כי קביעה/המלצה שכזאת אינה תואמת את הוראות תא/3700 המתארית, וכי יש להיצמד למתכונת 5 התכניות ו-5 הטבלאות.

לאור האמור לעיל, דנה החוקרת בכל ההתנגדויות ובכל הטבלאות, כפי שהוגשו.

ראוי לציין, כי גם כך, טבלאות ההקצאה המתקונות עתידות לכלול שינויים מרחיקי לכת בהשוואה לטבלאות המופקדות. אי לכך מומלץ שהן תיערכנה מחדש תוך שימת לב מרבית לשמירה על עקרון איגום זכויות התמורה והקצאתן "קרוב ככל האפשר" למיקום החלקה המקורית.

10. כפל מקדם 1.15 באזור "מגורים, תעסוקה ותיירות":

רבות מן ההתנגדויות מתייחסות לנושא זה. במסמך עקרונות השומה לתא/3700, יוחס מקדם 1.15 למגרשים בייעוד "מגורים מיוחד ב" (משולב עם אפשרות להגדלת הצפיפות ו/או מלונאות). בעת הכנת התכניות המפורטות, בוצעה התאמת הגדרת שמות הייעודים להגדרות המבא"ת ולכן הוסב שמו של "אזור מגורים מיוחד ב" ל"אזור מגורים, תעסוקה ותיירות".

שמאי התכנית מצא לנכון לייחס למגרשים בייעוד זה מקדם נוסף של 1.15, למעט במתחם 1.

אחת הטענות השכיחות היא שניתן שווי גם לפוטנציאל וגם ליישום שלו. הפוטנציאל להגדלת הצפיפות באזור מגורים מיוחד ב', עבורו נקבע המקדם 1.15, הוטמע ומומש בפועל בתכניות המופקדות, ומשכך ראוי ונכון לבטל מקדם זה ולהתייחס לדירות לגופן, ללא הפוטנציאל.

על פי התנגדויות אחרות, מדובר בטעות הנובעת מכך שבעוד שבתכנית 3700 מדובר בפוטנציאל, הרי שבתכניות המפורטות המופקדות, כבר מגולמת הלכה למעשה הגדלת הצפיפות, הן ליח"ד שחובה לחלק והן ליח"ד שניתן לחלק, אשר מוצו במלואן במגרשי התמורה.

כ"כ נטען, כי לא נמצא ביטוי כלשהו ליתרון המוקנה, לכאורה, בייעוד זה בתכניות המפורטות ואשר מצדיק ייחוס המקדם בשנית.
סעיף 11.1.4 לתא/3700 מתייחס לתכליות הבאות ב"אזור מגורים מיוחד ב" (עם שילוב למלונאות ומשרדים), כגון מגורים לאוכלוסיה המבוגרת (דיור מוגן, בתי אבות, וכיוצ"ב), שימושים של מלונאות ו/או שילוב של מלונאות עם מגורים, וכן בקומת הקרקע שימושים נלווים למלונאות, שרותי תיירות, בידור, פנאי.

במענה לכך, מצדיק שמאי התכנית את תוספת המקדם בנימוק של "תוספת שימושים ויתר גמישות". לדעת החוקרת, אין בין ההוראות של שתי התכניות כל שינוי מהותי, למעט הבדלים סמנטיים ואותו גיוון בשימושים מצא את ביטויו כבר בהוראות תכנית המתאר.
יתרה מכך- השימושים הנוספים – תעסוקה ותיירות - נחותים בשוויים לעומת השימוש הבסיסי למגורים, כך שאין לייחס לייעוד המדובר כל תוספת שווי במסגרת התכניות המפורטות.
לגבי ייחוס מקדם 1.15 בתכנית המתאר ואח"כ בתכניות המפורטות בגין הגדלת הצפיפות, עולה מעיון בתכניות, כי אין הרחבה או הגמשה מהותית של השימושים. וחשוב מכך, השימושים האלטרנטיביים למגורים הם כולם נחותים בשוויים מהשווי למגורים ולכן אינם יכולים להיחשב כשימושים משביחים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לבטל את מקדם ההתאמה 1.15 שנקבע לגבי אזור "מגורים, תעסוקה ותיירות" בטבלאות ההקצאה של התכניות המפורטות.

3. בקשות לקבל את ההקצאות רק במגרשי מגורים:

מתנגדים רבים מוחים על קבלת ההקצאות במגרשים המיועדים, בחלקם או במלואם, לשימושים שלא למגורים. שמאי התכנית הסביר, שלמרות רצונו להיענות לבקשות המתנגדים בסוגיה זו, הדבר אינו ניתן לביצוע. מטרת המובהקת של התכניות – ובכך חדשנותן – הינה ליצור רובע בעל מרקם עירוני הכולל שימושים מעורבים ומגוונים ולהימנע ע"י כך, מיצירת "עיר שינה". שמירה על עיקרון תכנוני זה הביאה למספר מוגבל של מגרשים בייעוד בלעדי של מגורים, שאינו מאפשר לספק במלואם את רצונותיהם של כל המתנגדים.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. בתכנית תא/3700 נקבע עיקרון ייחודי של יצירת רובע בעל מרקם עירוני מעורב שימושים, מה שגרם ליצירת מספר קטן יחסית של מגרשי מגורים, שאינו מאפשר מילוי רצונותיהם/ציפיותיהם של מתנגדים רבים.

4. הפחתה בגין בעלות ב"מושע":

בהתנגדויות לא מעטות נטענת הטענה שיש לתת ביטוי ע"י הפחתה מהשווי, למצב של ריבוי שותפים במגרש, הן במצב הקודם והן במצב החדש.

- במצב ה"נכנס", אין כל הצדקה לייחס הפחתה לשווי זכויות במושע במצב הקודם. מדובר בקרקע המיועדת מזה שנים לאיחוד וחלוקה, שכן המנח הפיסי/קנייני של השטח, היעדר הפרשות לצרכי ציבור ואי התאמה מוחלטת לערכי תכנון עדכניים, חייבו לבצע את התכנון באמצעות מנגנון של איחוד וחלוקה מחדש של השטח. אי לכך, התנהל המסחר בקרקעות התכנית ע"פ השטח הרשום/חלקו של כל בעלים בשטח החלקה, ללא קשר למספר השותפים.
- במצב ה"יוצא", המצב שונה. מדובר במגרשים מוגדרים ובזיהוי פרסונלי של כל אחד מהבעלים שקיבל בהם את הקצאתו. שופר גורלו של מקבל הקצאה במפרוז או עם מספר קטן של שותפים, לעומת גורלו של מקבל הקצאה עם עשרות שותפים במושע, מבחינת ישימות המימוש. גם אם הבניה על אותם מגרשים עם ריבוי בעלים תמומש באמצעות יזם, אשר ירכוש מהם את רסיסי הזכויות- שלכאורה מאיין את הדרישה להפחתה בגין מושע, החוקרת סבורה שההפחתה עדיין מוצדקת, שכן כוחו של בעל רסיסי זכויות מול יזם הינו נחות יותר מאשר בעלים של מלוא הזכויות במגרש.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות הנוגעות לשווי במצב ה"יוצא" ולדחות את ההתנגדויות ביחס למצב ה"נכנס". ממליצה לחלק את מספר הבעלים במגרש למספר קבוצות בצורה מדורגת, בהתאם למספר בעלים. כמן כן ממליצה על הפחתות מתונות מאחר שתופעת הבעלות במושע הינה מאפיין קבוע בכל מרחב תכנית 3700 ואינה מייצגת מקרה/מקרים בודדים חריגים.

5. מקדמי "מזרח – מערב" במצב היוצא:

התנגדויות שונות מתייחסות לקביעת ציר המשך רח' אבן גבירול כ"קו פרשת מים", במצב חדש, כשלמגרשים לאורך צדו המזרחי יוחס מקדם 1 ואילו למגרשים לאורך צידו המערבי יוחס מקדם 1.1 (למעט המגרשים הסמוכים לחוף). אחת הטענות היא שלא סביר לייחס מקדמים שונים למגרשים שמשני צדי רח' אבן גבירול. החוקרת סבורה שהטענה מוצדקת בחלקה. המגרשים הגובלים ברח' אבן גבירול, משני צדדיו, הם בעלי אפיוני מיקום זהים ואין הצדקה לייחס להם מקדמים שונים.

המלצת החוקרת :

ממליצה לקבל את ההתנגדויות בחלקן. המקדמים הראויים הינם :
- מצדו המזרחי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול – המגרשים המשיקים לרח' אבן גבירול : מקדם 0.95
- שאר המגרשים ממזרח לרח' אבן גבירול – מקדם 1
- שאר המגרשים ממערב לרח' אבן גבירול : מקדם 1.1.
- מצדו המערבי של רח' אבן גבירול - מגרשים הגובלים בפארק החוף: בטווח בין 1.05 – 1.35, בהתאם למתחם.
באשר למצב "נכנס" – ממליצה לייחס מקדם 1.15 לחלקות בקו ראשון לים.

6. תוספת שווי בגין תכנית ג-1:

בהתנגדויות רבות מופיעה הדרישה לתת ביטוי בערכי השווי לאפשרויות הניצול, מכח תכנית ג-1, בנוסף לזכויות הבניה שהוקצו לכל מגרש. סבורה החוקרת שתכנית ג-1 אכן מהווה הטבה ממשית, ובניגוד לעמדת הצוות המקצועי שמדובר ב"הטבה" גורפת ושווה לכל המגרשים, בעיקר משום קיומם של מגרשים עם שימושי מלונאות או תעסוקה, לצד שימושי מעורבים בחלק מהם. תכנית ג-1 מאפשרת תוספת חדרי יציאה לגג בשטח 40 מ"ר, מכל דירת מגורים בקומה העליונה ולא יותר מ-65% משטח הגג. בניינים עם מגוון שימושים, לא ניתן לקבוע חד משמעית שבקומה העליונה ייבנו דירות מגורים, אם כי סביר להניח שבמרביתם, כך יהיה. ודאי שלא ניתן לקבוע כמה חדרים או איזה שטח ייבנה- זאת גם לאור המגבלות הרבות שהתכנית מציבה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. מדובר בהטבה ממשית ולכן יש לייחס תוספת שווי למגרשים המסווגים למגורים בלבד. לאחר בדיקה מדגמית, ולשם הזהירות, סבורה החוקרת שראוי לייחס למגרשים אלה תוספת שווי ממוצעת של 10%.

7. עדכון ערכי השווי / המקדמים בחלופ השנים:

נושא זה מועלה בהתנגדויות רבות. הטענה היא שלמרות חלופ כ-5 שנים מאז אישורה של תכנית המתאר תא/3700 (וכ-9 שנים מאז מועד הפקדתה), נכון למועד כתיבת ההתנגדויות, לא עודכנו ערכי השווי המצוינים בה, בכל אחד מהשימושים ומכאן המקדמים היחסיים ביניהם. למצער, נטען כי היחסיות בין ערכי השווי אז ועכשיו, לא נשמרה, בעיקר בשל העלייה הגדולה במחירי קרקע למגורים, בעוד ביתר השימושים נרשמו, לכל היותר, עליות מתונות.

במענה הצוות המקצועי נאמר כי הנושא נבדק ונמצא כי אין צורך בעדכונים ושינויים במקדמי ההמרה, מאחר שהיחסיות בין ערכי השווי השונים נשארה בעינה גם בחלוף השנים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. לאחר עיון ביסודיות בכל נתוני העסקאות שצינו ע"י המתנגדים וביצוע סקירות עצמאיות, סבורה החוקרת שהערכים הראויים בכל אחד מהשימושים הם כדלקמן:

מקדם : 1	מגורים : 16,700 ש"ח/מ"ר מבונה
מקדם : 1.2 (ביחס למגורים)	מסחר : 20,000 ש"ח/מ"ר מבונה
מקדם : 0.33	תעסוקה : 5,500 ש"ח/מ"ר מבונה
מקדם : 0.30	מלונאות : 5,000 ש"ח/מ"ר מבונה

החוקרת מבקשת לציין כי השפעתו של פרמטר נוסף - מגפת הקורונה, אם בכלל, טרם נקבעה באופן ברור. היא סבורה שהשפעה העיקרית תהיה בתחום מחירי הקרקע לשטחי התעסוקה.

8. אי שמירה על עקרון "קרוב ככל האפשר" :

מתנגדים – רובם ככולם - קבלו על ריחוק מגרש/ התמורה ממיקום החלקה/ות המקורית/יות. בכך, לטענתם, לא נשמר העיקרון הסטטוטורי המעוגן בסעיף 122 (1) לחוק התכנון והבניה. במענה לטענות הנ"ל, השיב שמאי התכנית כי נעשה מאמץ כן ורציני לשמור על העיקרון, אך מבנה התכנית וביחוד האילוצים והמגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב ובראשם - הצורך בניוד הזכויות ממתחם למתחם לא איפשרו, במידה רבה, את השמירה על העיקרון.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. במתכונת הנוכחית של התכניות קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור על קרבה יחסית של מגרשי התמורה לחלקות המקור, בעיקר בשל הצורך בניוד זכויות ופיזורן ברחבי השטח, בגין המגבלות שנבעו מקיומו של שדה דב. ברור, שאם היה מתקבל ביטול 5 הטבלאות ועריכת טבלה אחת לכל השטח, ניתן היה לצמצם ואולי אף לאפס את "הריחוקים", אך זאת, כאמור, סותר את הוראות תא/3700 המתארית ולא ניתן להיעשות בשלב זה. סברה החוקרת שניתן לצמצם את התופעה במסגרת עריכה מחודשת של הטבלאות.

9. טעויות ברישום (שינוי שם וכד') וטעויות אריתמטיות:

חלק מהמתנגדים הצביע על טעויות ברישום, חלקן בשל שינוי סטטוס אישי, שככל הנראה לא דווחו לעורכי הטבלאות. חלק אחר הצביע על טעויות אריתמטיות. אין צורך לציין כי טעויות בהקצאה של רסיסי זכויות-משמעותו לעתים קרובות – פערי שווי גבוהים מאוד, בשל שווייה של הקרקע. שני סוגי הטעויות טעונים תיקון. עדכון הרישום נדרש כדי שיתאפשר הרישום בספרי המקרקעין בצורה המדויקת. באשר לטעויות האריתמטיות, סבורה החוקרת שאין צורך לציין שחובה לבצע תיקוניהן של כל הטעויות מסוג זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות ולתקן בהתאם.

10. שימוש בערכים יחסיים ולא מוחלטים (אבסולוטיים) בטבלאות האיזון:

מתנגדים שונים הצביעו על ליקוי, לכאורה, ברישום שווי הזכויות בטבלאות האיזון בערכים יחסיים (באחוזים או בשבר) ולא בערכים אבסולוטיים, בטענה שאין כל הצדקה לסטות מהנורמה המבטאת שווי בערכים מוחלטים. לדבריהם השימוש בערכים יחסיים הותר בתקן 15 של מועצת השמאים, כחריג השמור למצב בו מדובר בשוק בלתי יציב- מה שלא קיים במקרה דנן.

הצוות המקצועי השיב כי נקיטה בערכי שווי יחסיים – לאור נתוני התכניות והיקפן הכמותי, במקביל לערכי שווי קרקע גבוהים, מונעת או לפחות מקטינה את הסרבול בטבלאות. יוזכר, כי על הכף מונחות זכויות קנייניות ששוויין עולה לכדי סכומי עתק.

המלצת החוקרת :

ההתנגדויות נדחות.

תקן 15 של מועצת השמאים מתייחס (סעיף 9) ל"הכללת שווי יחסי (אקוויוולנטי) בטבלת ההקצאה והאיזון (במקום שווי מוחלט)". בסעיף נכתב ש"נתון שווי יחסי (אקוויוולנטי) יוכל להחליף את שדה השווי שבטבלה אם לדעת השמאי יש בכך כדי לסייע בחלוקת הזכויות בתקופות שבהן קיימת אי יציבות מחירים. אם בחר השמאי לקבוע שוויים יחסיים, יפרט בסעיף 'ערכי השווי בתחום התכנית', את בסיס הנתונים והשווי ששימשו בקביעת מקדמי השווי היחסי".

מהאמור לעיל עולה שהשימוש בערכים יחסיים אינו אסור אלא שהוא נתון להחלטת שמאי התכנית, בתקופה של אי יציבות במחירים. במקרה דנן אין מדובר בתקופה שכזאת, אך הבחירה של השמאי לנקוט בדרך זו מטעמי נוחות, לאור הסרבול הכרוך בערכי שווי גבוהים במיוחד ולאור הלשון שאינה קטגורית ואף מדברת על "בחירה", מאפשרים נקיטה בדרך זו ובלבד שיפורט כל מסד הנתונים.

11. ניגוד עניינים מובנה של הועדה המקומית כגורם המקצה והעיריה כגורם מקבל ההקצאה:

התנגדויות שונות מתייחסות לעובדה שעיריית תל אביב-יפו מקבלת זכויות במסגרת ההקצאות בתכניות שעה שהועדה המקומית, כעורכת התכנית, אמונה על אותן ההקצאות. הוצגה פסיקה בנוגע לסוגית ניגוד העניינים בסיטואציה דומה.

המלצות החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות.

סמכות מוסד תכנון לאשר תכנית נקבעה בסעיף 62 לחוק התכנון והבניה והינה בהתאם למהותה והנושאים הכלולים בה ולא לפי בעלי הקרקע או מגישי התכנית. כלומר, אין כל רלבנטיות לכך, שיש לרשות המקומית, כאמונה על התכנון והקצאת הזכויות, שטחים בבעלותה בתחום התכנית.

ניתן להוסיף ולציין כי לו סבר המחוקק שקיים ניגוד עניינים מובנה בפעילות הועדה המקומית עת היא דנה בתכניות בהן כלולים גם שטחים בבעלות העיריה, הוא היה קובע הוראה בדין לכך, וכידוע, מאומה לא נקבע בדין בשאלה זאת.

12. הקצאת זכויות לבעלים בין מתחמים לעומת הקצאת הזכויות לחלקה בין מתחמים:

לטענת מתנגדים, הקצאת הזכויות בחלקה בין שני מתחמים, אינה מחייבת את ההקצאה בין הבעלים עצמם בשני מתחמים או יותר. גם אם מפצלים את הזכויות בחלקה לשני מתחמים הרי שיש לשמור על הבעלים בחלקה במתחמים נפרדים. לפיכך, יש להקצות למתנגדים זכויות באותו מגרש תמורה, באחד המתחמים בלבד, ולא לפצלם בשני המתחמים.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדויות. יש לנסות להיענות לבקשת המתנגדים. היענות לבקשה עשויה הן לצמצם את פיזור הזכויות והן להקל על המימוש.

13. שיקולי מיסוי:

לטענת מספר מתנגדים, יש לקחת בחשבון, בעת קביעת השווי/ מקדם השווי, שיקולי מיסוי. הרציונל מאחורי דרישה זאת הינו כי קיימות הוראות מיסוי שונות לשימושי מגורים (פטורים למיניהם) בהשוואה לשימושים אחרים, מה שמשאיר תמורה "נטו" שונה, תוך יצירת אפליה בין מקבלי ההקצאות.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. גובה המיסוי הינו בעיקר פונקציה של מעמדו האישי של בעל המקרקעין לצורכי מיסוי.

14. הצרחה:

מתנגדים לא מעטים פונים בבקשה "להחליף" הקצאות עם גורמים אחרים. הדבר נובע מהשתייכות לקבוצה, שההקצאה ניתנה במנותק ממנה, השתייכות משפחתית, העדפה אישית ועוד. מענה הצוות המקצועי בד"כ חיובי ולפיו, אין מניעה לביצוע "הצרחה" ובלבד שהיא תתרחש בהסכמה, מבלי לפגוע בכך בבעלי קרקע אחרים ובכפוף לאותם מקדמים ולשאר הפרמטרים המאפיינים את ההקצאה המקורית.

המלצת החוקרת :

להיענות לבקשות, בכפוף לקיום התנאים שפורטו לעיל.

15. שקיפות:

בהתנגדויות רבות נטען להיעדר שקיפות בהצגת הפרמטרים, המקדמים והנתונים אשר שימשו בסיס לטבלאות ההקצאה. כ"כ נטען, כי אופן יישום המקדמים באופן פרטני לא הוצג, מה שמקשה מאוד על "פענוח" הטבלאות והבנתן. יצוין, כי במהלך שמיעת ההתנגדויות, השלים שמאי התכנית חלק נכבד מהנתונים. במסגרת סעיף השקיפות, מן הראוי להתייחס למקדם "אחר א" ולמקדם "אחר ב" שיושמו, ככל הנראה, על מגרשים שונים בעת קביעת השווי היחסי. הוסבר שאלה מקדמי איזון שנועדו לעדן את תחשיב השווי, בגין פרמטרים שוליים שונים האופייניים לחלק מהמגרשים, למשל מקדם למגרש צר. סבורה החוקרת שלא ניתן להתעלם מכך שעדיין רב הנסתר על הגלוי.

המלצת החוקרת :

לקבל חלקית את ההתנגדויות.

יש להקפיד, בעת עריכת הטבלאות המתוקנות, כי יצורפו אליהן נתוני העסקאות, לוחות האקסל, פירוט כל המקדמים למיניהם המיוחסים לכל מגרש, לרבות מקדמי איזון פנימיים וכיוצ"ב. יש לאפשר לבעלי הקרקע להבין ולהכיר את התמונה כולה. יש לפרט גם את המקדמים הקרויים "אחר א" ו-"אחר ב" ולציין את אופן יישומם במגרשים.

16. התחשבות בהפקעות עבר / שחזור זכויות:

במספר התנגדויות נטען ע"י בעלי הקרקע, כי בעבר הופקעו מחלקותיהם שטחים, בהיקפים ובשיעורים ניכרים ולא שולם פיצוי בגין הפקעות אלה. בנוסף, נטען על אי סדרים ומהלכים בלתי תקינים אגב הפקעות אלו. לדברי בעלי הקרקע, הובטח להם כי חלף פיצוי הפקעה, זכויותיהם במסגרת התכנון העתידי יחושבו על בסיס שטחים "ברוטו", כלומר השטחים טרום ההפקעות. בידי המתנגדים מסמכי עבר על כך, חתומים ע"י גורמים בעיריית תל אביב-יפו. הזכויות. הליך זה מכונה "שחזור זכויות". למרות זאת, חושבו הקצאותיהם הנוכחיות על בסיס השטחים הרשומים (שטחים נטו) של החלקות. התביעות בקשר להפקעות העבר נחשפו להליכים משפטיים שונים ובסופם נקבע בפסה"ד שאין לבצע שחזור זכויות.

גם בהחלטת ועדת המשנה לעררים שליד המועצה הארצית, שחזור הזכויות המבוקש הינו מונחה שיקולים פיצויים ולא שיקולים תכנוניים ולכן לא ניתן לבצעו.

עם זאת, נפסק בעת"מ, כי מקום בו הוכח מבחינה שמאית, ששווי קרקע, שחלקים ממנה הופקעו בעבר, גבוה יותר, משווי קרקע שלא נחשפה בעבר להפקעות, יש מקום לתת לכך ביטוי בשלב תכניות האיחוד והחלוקה המפורטות.

מכאן נובע, שהמענה לטענה הופנה לשדה השמאי ולא נותר אלא לבדוק באם העסקאות משקפות את ההבדלי השווי בין שני סוגי החלקות.

בשלב זה, ראוי לציין טענה שהועלתה ע"י בעלי חלקות 392 ו-396 וחלק מחלקות 375 ו-388 בגוש 6632. ע"פ הנתען, על חלקת המקור 18 בגוש 6632 חלה בעבר התכנית המנדטורית R/96 שהפקיעה כ- 22.87% משטחה לטובת דרכים ושצ"פ ואת יתרת השטח חילקה לחלקות בנות 1 דונם כ"א, לרבות החלקות נשוא ההתנגדות. יודגש כי לא ניתן היה לאתר את מסמכי התכנית. את מנח החלקות ניתן, עם זאת, לראות בתשריטת תכנית ל" המאוחרת יותר.

בהמשך, נטען כי חלקות אלה בעלות שווי גבוה בהרבה מהשווי הממוצע של העסקאות בסביבה גם משום זמינות השטח לבניה.

שמאי המתנגדים כלל בחוות דעתו שתי טבלאות – האחת מכילה עסקאות בחלקות קטנות בנות 1 ו- 1/2 דונם, והשנייה מכילה עסקאות בחלקות גדולות, כולן בשנים 2007-2009.

הטבלאות מוכיחות, לטענת השמאי, כי חלקות בשטח קטן נסחרו בערכים גבוהים בכ- 40% מאשר בחלקות גדולות. לא נמסרו כל ראיות בקשר להפקעות עבר.

יצוין כי שמאי התכנית הציג טבלה ובה עסקאות מהשנים המוכיחות שאבחנה בין חלקות קטנות לגדולות אינה קיימת.

סקירותיה של החוקרת באתר רשות המיסים העלו כי אין בסיס לטענת שמאי הבעלים.

אי לכך, מומלץ לדחות את ההתנגדות באשר לשווי "הנכנס" של החלקות שנכללו בתכנית R/96.

אם נחזור לנושא הראשי- התחשבות בהפקעות עבר/ שחזור זכויות – בהיבט השמאי:

לא הוכח כי ניתן לייחס את מערכת המחירים השונה להפקעת עבר. נכון יותר לייחס את רמת המחירים הגבוהה יותר לחלקות הקטנות ל"נוחות" הכניסה לטבלאות בגין בעלות מצומצמת.

מאידך, גם הטבלה שהוכנה ע"י שמאי התכנית אינה מוכיחה את טענתו לגבי רמת מחירים נמוכה. ייתכן שהעובדה נעוצה בתקופת העסקאות- לאחר הפקדת התכנית- כשכבר היה ידוע שטבלת ההקצאות לא תבצע את האבחנה.

בדיקת נתוני רשות המסים לא הצביעו על ממצאים חדים וחותרים. יש לזכור כי במתחם הענק של תכנית 3700 בוצע מספר רב של עסקאות, הדיווח של חלקן ברמת מהימנות נמוכה.

דעתה של החוקרת הינה שלא הוכח כי מחירי העסקאות משקפים את ההבדלים בין חלקות שהופקעו מהם חלקים בעבר, לבין חלקות שלא נחשפו להפקעות.

עם זאת, סבורה החוקרת שמן הראוי לייחס לחלקות קטנות בנות 1/2 עד 1.0 דונם, תוספת שווי בשיעור 10% (ללא קשר להפקעות).

רכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העיריה:

כמקובל בתחום התכנון העירוני, שטחים לצרכי ציבור מופרשים ורשומים בטבלאות ההקצאות ע"ש עת"א-יפו, "מתחת לקו". מכאן שאינם "משתתפים" במנגנון האיחוד והחלוקה. בכך, מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק על הקופה הציבורית.

במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית.

טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת ליהנות משני העולמות – מחד, לקבל את כל צרכיה למטרות ציבוריות (כ-70% משטח התכנית), ללא עלות, ובמקביל - לקבל הקצאות של שטחים סחירים.

במסגרת ההתנגדות, נדרשת העיריה לממן את רכישת שטחי הציבור באמצעות תקבוליה ממכירת השטחים הסחירים.

במסמך ההתנגדות הוצגו מספר דוגמאות למגרשים בעלי ערך מסחרי, שכנטען – הושוו כמגרשים בייעוד ציבורי וככאלה הוקצו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה (מגרשים 808, 804 ו- 814, בייעוד " מבנים ומוסדות ציבור" וממוקמים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו").

בהקשר זה, תצוין דרישה נוספת של המתנגדים – לשום שטחים ציבוריים המוצגים כצרכי ציבור והוקנו לעת"א-יפו ולמדינה ללא תמורה.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.

רכישת קרקע לצרכי ציבור, ללא תשלום, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה וכמעט בלעדית, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת - הוותיקה יותר - להשגת שטחים למטרות ציבוריות, היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד והחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובד"כ מלווה גם בהליכים משפטיים ממושכים.

קבלת עמדת המתנגדים פירושה היפוך עמדות תפיסתי רדיקלי מול המקובלות בתחום התכנון במשך עשרות שנים.

מדובר בסוגיה שנויה במחלוקת של מיטב ידיעת החוקרת, טרם התקבלה הכרעה מחייבת בעניינה בבתי המשפט. מתוך הכרה בצורך ברכישת שטחים לצרכי ציבור בדרך הקצרה, דרך המלך, וללא שינויי חקיקה, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות.

17. הקצאת זכויות למסחר, מלונאות ותעסוקה לעיריית ת"א ומדינת ישראל, בנפרד מהבעלים הפרטיים:
לסוגיה זו מספר השלכות:

- א. היענות לבקשות בעלי הקרקע: בהתנגדויות רבות קיימת הבקשה לקבל הקצאות במגורים בלבד, ולא בשימושי מסחר, תעסוקה ומלונאות, מסיבות מובנות. היענות לבקשה – ולו חלקית- לבקשות "תשחרר" שטחים למגורים שהוקצו במסגרת הטבלאות לגופים גדולים.
- ב. מימוש הזכויות במגרשים הנ"ל קשה ומסורבל יותר, לרבות בהיבטים משפטיים, מאשר במגרשים למגורים, שבחלקם ייתכן מימוש עצמי.

המלצת החוקרת:

לקבל חלקית את ההתנגדות. להשתדל להיענות לבקשות ככל הניתן, ולהפריד בין זכויות העירייה והמדינה וזכויות הפרטיים במסגרת הטבלאות המתוקנות.

18. דרישה לרכישת שטחים לצרכי ציבור באמצעות זכויות העירייה:

כמקובל בתחום התכנון העירוני בישראל, שטחים לצרכי ציבור מופרשים לטובת הרשות המקומית, ורשומים בטבלאות ההקצאה "מתחת לקו". מכאן, שאינם משתתפים במנגנון האיחוד והחלוקה. כך מושגים שטחים לצרכי ציבור, תוך הימנעות מהפקעות ומבלי להעיק ישירות על הקופה הציבורית. במקביל, מוקצות לעת"א, כבעלת קרקע, זכויות סחירות, ככל אזרח בעל קרקע הכלולה בתכנית. טענת המתנגדים היא שהעירייה מבקשת מחד, לקבל מענה ללא עלות עבור מטרות ציבוריות (בד"כ 50% - 70%), ובמקביל לקבל הקצאות של שטחים סחירים. עוד נטען כי הצבת השטחים "מתחת לקו" אינה אלא מסווה לרכישת שטחים בעלי אופי מסחרי מובהק ללא תמורה. כדוגמה, צוינו מגרשים 804, 808 ו-814 במתחם 4. נדרשת העירייה ע"י המתנגדים, לממן את רכישת שטחי הציבור מתוך תקבוליה ממכירת ההקצאות הקנייניות שלה ובכך להקטין את הנזק לציבור. האמור לעיל מחייב עריכת שומה אמיתית לשטחים המוצגים כשטחי ציבור.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות בנושא זה. רכישת קרקע לצרכי ציבור, באמצעות מנגנון האיחוד והחלוקה, הינה פרקטיקה נפוצה, במציאות של התכנון העירוני במדינת ישראל. דרך אחרת – הוותיקה יותר – היא ההפקעה, שבניגוד לאיחוד וחלוקה, כרוכה בתשלומי פיצויים לבעלי הקרקע ובדרך כלל מצריכה גם הליכים משפטיים ממושכים. קבלת עמדת המתנגדים, פירושה היפוך עמדות רדיקלי, מול המקובלות במשך עשרות שנים, שעלול לעקר את ההיגיון הכלכלי העומד בבסיס הפרקטיקה. מתוך ההכרה בצורך לרכישת שטחים לצרכי ציבור - שעולים וגואים לצורך עמידה בסטנדרטים ראויים – בדרך הקצרה וללא שינויי חקיקה והימנעות מהפקעות, מן הראוי לדחות את ההתנגדויות בסעיף זה. עם זאת, יש לדאוג להגדרה מהם "צרכי ציבור" בעידן של התרחבות המושג ועל רקע התפשטות תופעת ההפרטה.

19. התייחסות לשטחים מסחריים הכלולים במגרשים לצרכי ציבור. והוקנו לעירייה או למדינה ללא תמורה:

המתנגדים הציגו מספר דוגמאות בהן נקבעו שטחים בעלי צביון מסחרי מובהק בהיקפים גדולים וחריגים במסגרת מגרשים המיועדים לשימושים ציבוריים, שהוקצו לעירייה או למדינה, ללא תמורה ("מתחת לקו"). התכניות המפורטות מפנות לתכנית תא/מק/צ – "מבנים ומוסדות ציבור", בה קיים שוני בין תוספת של 10% עבור שטחי מסחר בנוסף לזכויות המוקנות, והאפשרות למימוש עד 10% מתוך שטחי הבניה המותרים עבור שימושים נלווים (שימושים מסחריים נלווים לשימוש הציבורי).

המלצת החוקרת :
לדחות את ההתנגדות

20 . מקדמים שונים :

20.1 . מקדם שווי קרקע לדיור בהישג יד (דב"ה)

שמאי התכנית ייחס לדיורות אלה, במסגרת תכנית המתאר תא/3700, מקדם 0.5, אך במסגרת התכנית המפורטות שינה את המקדם ל-0.3. הנמקה הייתה שאין היום הגדרה משפטית למושג "דיור בר השגה", ולפיכך מדובר במושג שרבה לגביו אי וודאות, במיוחד באשר להנחות במחיר, מגבלות/ קשיי השגת הון עצמי, הגבלות לגבי השכרה לטווח ארוך, דרישה לקיום הגרלות לזכאים ועוד. הטענה העולה בחלק מההתנגדויות הינה שהשינוי נעשה בחוסר סמכות וללא הסבר. משמעות השינוי הינה הגדלת היקף הזכויות המוקצות לעת"א-יפו בשיעור של 66%, על חשבון שאר הבעלים בתחום התכנית. ע"ס בדיקותיה, סבורה החוקרת שדב"ה מכילים הגבלות שונות, כמו היעדר בעלות על דירה, הגבלות גיל, רמת הכנסה, משך תקופת שכירות. במהלך תקופת השכירות ודני שכירות מופחתים.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות. לאחר שקיבלה את הסברי שמאי התכנית. מומלץ שלא לשנות את המקדם 0.3.

20.2 . מקדם שווי קרקע לדיורות קטנות :

נטען במספר התנגדויות שמקדם זה צ"ל 0.5375 (תוספת 7.5%) ולא 0.575 (תוספת 15%), כפי שקבע שמאי התכנית.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדות.

תוספת 15% למרכיב הקרקע פירושה תוספת של כ- 7.5% לשווי השטח הבנוי. מדובר בתוספת סבירה, למרות קביעת מתנגדים שבאזור זה הדרישה הינה לדיורות גדולות. לצד הדיורות הגדולות, קיים ביקוש גם לדיורות קטנות המניבות תשואה גבוהה יחסית בדמי שכירות.

20.3 . מקדמי איזון פנימיים

המקדמים הוצגו בטבלת שמאי התכנית ותפקידם להוסיף עידון למקדמי השווי ע"פ הייעודים השונים. המקדמים שצוינו הם: מיקום, גובל בשצ"פ, גובל בדרך נמיר באזור שאינו תעסוקה, גובל בפארק, גובל בדרך הים, גובל בשדרת רוחב, שימושים מעורבים, צפיפות, מקדם "אחר" א-ו. ב. באשר למקדם "גובל בדרך הפארק" (דרך הים) נקבע באופן אחיד ל-1.2 בכל התכנית. עם זאת, אגב בדיקת ההתנגדויות הפרטניות, הוברר כי השמאי ייחס ערכים שונים למקדם בכל אחד מהמתחמים, ע"פ איפיונו. לעניין זה ר' סעיף 20.4 להלן.

המלצת החוקרת :

לדחות את ההתנגדויות, למעט האמור לעיל לעניין "מקדם גובל בדרך הפארק (דרך הים)".

20.4 . מקדם קירבה לדרך הפארק (דרך הים):

מספר מתנגדים הצביעו על אי התאמות בין המקדמים במתחמים השונים. בדיקת החוקרת העלתה שהמקדם נקבע בכל אחד מהמתחמים ע"פ איפיוני המיקום והוא מצוין בביורר בכל אחת מטבלאות העזר המפורסמות באתר. מקדם תוספת השווי למגרשים המצויים "בקו ראשון" לפארק החוף. המקדם נקבע, באופן דיפרנציאלי, בטווח בין 1.05 – 1.35.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מדובר במקדמים סבירים ואין לשנותם.

20.5. מקדם "גובל ברח' יוניצ'מן":

בחלק מההתנגדויות נטען נגד ייחוס מקדם תוספת שווי למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, כפי שנקבע בכל שדרות הרחב. נטען, כי רח' יוניצ'מן הינו המשכו של כביש מס' 5 מערבה, לתוך שטחי 3700. ככזה, הוא עשוי לשמש ככניסה ראשית לעיר מכיוון צומת גלילות. נתוני הנספח האקוסטי המצורף לתכנית והעובדה כי תישמר בו רצועה עבור דרך משוקעת לחיבור עתידי לאי מלאכותי בכפוף לאישור תכנית מפורטת, אמורים להשפיע על המקדם.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות ולייחס למגרשים לאורך רח' יוניצ'מן, מקדם של 0.95.

20.6. מקדם שימושים מעורבים:

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.95 לשווי מגרשים בהם נקבע שימוש למגורים בשילוב תעסוקה ותיירות או מסחר ותעסוקה.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות. מקדם זה מקובל.

20.7. מקדם זיקת הנאה:

שמאי התכנית ייחס מקדם מופחת של 0.98 לשווי מגרשים שבתחום חצרותיהם נקבעה זיקת הנאה. בנוסף, קיימת הוראה לגבי "זכות מעבר לרכב". סבורני שנכון יהיה לייחס למגרשים שבתחומם מסומנת חובת מתן "זכות מעבר לרכב" מקדם 0.95.

המלצת החוקרת:

לדחות את ההתנגדויות לגבי המקדם המופחת לשווי מגרשים שבתחומם נקבעה זיקת הנאה. לייחס מקדם 0.95 למגרשים שבתחומם חובת מתן מעבר לרכב.

20.8. "זכויות מתכלות":

ההתנגדות מתייחסת לסעיף 2.א.25 בתא/3700 לפיו "זכויות בניה שלא ניתן לנצלן במסגרת מגבלות הבניה-תבוטלנה". בהתבסס על הוראה זאת, טוענים המתנגדים כי על הועדה להורות לעורך התכנית לבחון את זכויות הבניה שמוקנות במגרשים ולוודא שהן ניתנות למימוש במגבלות שנקבעו.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות.

בדיקה שכזאת צריכה להתבצע על ידי עורכי התכנית (ולא ע"י השמאי). בדיקה מוקדמת היא רצויה כדי למנוע הליכים מאוחרים של התנגדויות, פניה לערכאות וכיוצ"ב.

20.9. מקדם קרבה למתחם ציבורי גדול:

הטענה בהתנגדויות הינה כי יש לייחס מקדם הפחתה בשווי בגין גורם זה.

המלצת החוקרת:

לקבל את ההתנגדות.

כאשר מדובר בפרויקט ציבורי גדול כמו מרכז ספורט, מוסד אקדמי וכיוצ"ב, שגם כרוך בפעילות אנושית אינטנסיבית, מן הראוי לתת לכך ביטוי. מקדם מומלץ בין 0.95 – 0.9 בהתאם לאופי הפעילות והיקפה.

20.10 מקדם הפחתה בגין גובה (צפיפות):

מקדם זה מכונה במסמכי התכנית "מקדם צפיפות", על אף שעניינו במקדם הפחתה בגין עלייה בגובה. בהתחשב בטעמי הקהל, כפי שהם באים לידי ביטוי במחירי מקרקעין, הרי שככל שמדובר בקומות גבוהות יותר, המחירים גבוהים יותר. מומלץ לבטל מקדם הפחתה זה.

המלצת החוקרת :

לקבל את ההתנגדות.

20.11 מקדם הפחתה באזור מגורים בגין קרבה לדרך נמיר:

באשר לקרבה לדרך נמיר נקבע מקדם גבילות למגרשים שאינם באזור תעסוקה – 0.95. המקדם מקובל עלי.

באשר לקרבת מגרשים ביעוד תעסוקה לדרך נמיר, יש לקרבה זו השפעה מסוימת בשל האפשרות להציב שילוט. המקדם הראוי – 1.03. באשר להתייחסות לרח' אבן גבירול – ר' סעיף 5.

עיקרי ההמלצות החוקרת בקשר להתנגדויות בסוגיות פרטניות (פרק ג')

המסמך כולל המלצות החוקרת לכל 127 ההתנגדויות, ובו פירוט על עיקרי ההתנגדות, מענה הצוות המקצועי וכאמור המלצות החוקרת לכל טענה ולכל התנגדות.

רצ"ב נספח 3.

חוו"ד הצוות: (מוגש ע"י מחלקת תכנון צפון ומנהל תחום המקרקעין, אגף תכנון העיר)

הצוות ממליץ לוועדה המקומית לקבל את המלצות החוקרת שכוללות קבלה של חלק מההתנגדויות ושינוי טבלאות האיזון בהתאם. מכיוון שקבלת המלצות החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים, ממליץ הצוות לתקן את טבלאות האיזון בהתאם להמלצות החוקרת ולפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

להלן פירוט המלצות הצוות:

29. הפעילות האווירית בשדה דב הטילה מגבלות בניה חמורות על הבינוי, היקף הבניה והשימושים האפשריים במתחם 1. התכנית המתארית המאושרת (תא/3700) התמודדה עם מגבלות הבניה הללו באמצעות "הוראת הניוד", לפיה בעלי הזכויות במתחם 1 יקבלו חלק מזכויותיהם במצב היוצא במתחמים הצפוניים יותר (ראו פסקה 3 לחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאה לעיל). בהתאם להוראת הניוד כוללת תא/3700 טבלאות המראות באיזה מתחם יקבל כל בעל קרקע את מגרשי התמורה שלו. כך בעלי הזכויות במתחם 1 מקבלים חלק ממגרשי התמורה שלהם במתחם 1 וחלק במתחמים הצפוניים יותר. תוכנית תא/3700 גם נתנה את דעתה למצב שבו שדה דב יפונה במהלך השנים שלאחר אישור התוכנית כך שניתן יהיה להעצים את הזכויות במתחם 1, וקבעה את האופן שבו יש להתמודד עם שינוי כזה. בתמצית, תכנית תא/3700 קבעה כי במקרה ששדה דב יפונה ניתן להעצים את זכויות הבניה במתחם 1, ולחלק את זכויות הבניה החדשות במתחם 1, שנוספו בגין פינוי שדה דב, בין כל בעלי הזכויות בתוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי (ראו "הסעיפים המחשקים" כפי שהוגדרו בחוות דעתו של עו"ד גדי רובין שהובאו בתחילת מסמך זה). והינה אכן, במהלך שנת 2019, לאחר אישורה של תא/3700 ולפני אישורן של התוכניות המפורטות, פונה שדה דב.

30. הצוות תמים דעים כי לאור פינוי שדה דב, ולאור התכנון האינטנסיבי של רובע שדה דב כפי שבא לידי ביטוי בתוכנית תא/4444, יש להעצים את זכויות הבניה במתחם 1 כדי שיתאים לבינוי מדרום (תא/4444)

ולבינוי מצפון (המתחמים הצפוניים של תא/3700). אולם הנחת המוצא היא שהעצמת זכויות הבניה במתחם 1 יכולה להיעשות רק בתכנית בסמכות הוועדה המחוזית.

31. הצוות דן ארוכות בשאלה כיצד לקדם את התכניות שלפנינו מתוך הבנה שראוי ונכון להעצים את זכויות הבניה במתחם 1. אפשרות אחת הינה לאמץ את הפתרון שנקבע בתא/3700. לפי פתרון זה יש לאשר את כל חמש התכניות המפורטות כפי שהן, ולאחר מכן לתכנן תוכנית חדשה למתחם 1 בהתאם ל"סעיפים המחשקים", כלומר כך שכל הזכויות החדשות שיתווספו למתחם 1 יחולקו בין כל בעלי הזכויות בתא/3700. האפשרות השנייה הייתה דחיית התכניות המפורטות במתכונתן הנוכחית וקידום תכנית חדשה של כלל המתחמים לרבות מתחם 1 תוך העצמת זכויות הבניה, וזאת בסמכות הוועדה המחוזית, אשר תכלול עריכת טבלת איחוד וחלוקה חדשה, מאוחדת, לכל בעלי הזכויות בכל חמשת המתחמים של תא/3700 (בדומה לאמור בהערת החוקרת בסעיף 1 להמלצותיה – עמ' 4 לעיל).

32. בחירה באפשרות הראשונה, בהתאם להוראות תא/3700, תאפשר אישור של 5 התכניות (תא/3700-1/5), כולל טבלאות ההקצאה שלהן, באופן שניתן יהיה לממש כבר עכשיו את 4 התכניות הצפוניות ורק המימוש של תכנית 1/3700 ימתין לתכנון מחדש ולהעצמת הזכויות. אפשרות זו אף עולה בקנה אחד עם הצורך לכבד את ההסתמכות על תכנית תא/3700. טבלאות ההקצאה של תכנית תא/3700 יצרו ציפייה שבעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 וגורמים אחרים הסתמכו עליה. כך למשל מאז שתכנית תא/3700 אושרה נעשו בתחומה לא מעט עסקאות שהסתמכו על טבלאות ההקצאה שלה. כל פתרון אחר פוגע בהסתמכות זו.

33. בחירה בפתרון השני תאפשר עריכת טבלת הקצאה חדשה מאוחדת לכל שטח תא/3700 תוך הקטנת הצורך בניוד זכויות של בעלי זכויות ממתחם 1 למתחמים צפוניים יותר. הדבר יאפשר הקצאת זכויות קרוב יותר לחלקות המקור וכן איגום טוב יותר של הזכויות. אולם פתרון זה יחייב את "הקפאת" כל חמשת המתחמים עד לסיום התכנון של מתחם 1, תכנון שעלול לארוך זמן רב.

34. לאור האמור לעיל סבור הצוות כי הפתרון המיטבי בנסיבות הקיימות הוא לדבוק בהוראות תא/3700 ובפתרון שנקבע ב"סעיפים המחשקים" ולאשר את התוכניות המפורטות בכפוף לתיקונים שעליהם המליצה החוקרת.

35. במקביל מומלץ להורות על הכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, כאשר זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.

לסיכום וכאמור לאחר הערכת חלופות רבות, ממליץ הצוות המקצועי בפני הוועדה המקומית לקבל החלטה בנוסח הבא:

"הוועדה המקומית שוקלת לאשר את תכניות תא/3700 1 עד 5, בכפוף לקבלת חלק מההתנגדויות בהתאם להמלצות החוקרת. מכיוון שהוועדה סבורה כי יתכן שקבלת חלק מההתנגדויות כפי שהמליצה החוקרת עלולה לפגוע בבעלי זכויות מסוימים בתחום התכנית, מחליטה הוועדה כדלקמן:

21. להורות לשמאי התכנית לתקן את טבלאות האיזון של כל 5 התכניות בהתאם להמלצות החוקרת.

22. לאחר השלמת הטבלאות המתוקנות לפרסם את הטבלאות המתוקנות לפי סעיף 106(ב) לחוק באופן שיאפשר לכל מי שסבור שהוא עלול להיפגע מכך לטעון את טענותיו בעניין.

23. הפרסום יעשה באותה הדרך שבה מפרסמים את דבר הפקדתה של תכנית, כולל שילוט באתר, אך למעט פרסום ברשומות ופרסום על לוחות מודעות בשכונה.

24. בהודעה יקבע כי כל מי שרואה עצמו נפגע מהשינויים המוצעים יהיה רשאי להגיש את טיעונו בנושא בתוך 60 יום מיום הפרסום.

25. במקביל מנחה הוועדה המקומית את מהנדס העיר להתחיל בהכנתה של תכנית חדשה להעצמת זכויות הבניה במתחם 1, בהתאם לאפשרויות שנוצרו לאור פינוי שדה דב, ותוך התייחסות לתכנית תא/4444 שמדרום ולתכניות תא/3700 2-5 שמצפון. "הקו הכחול" של התכנית החדשה יהיה זהה לקו הכחול של תא/3700 המתארית. זכויות הבניה החדשות במתחם 1, מעבר לזכויות הבניה שניתנו בתכנית תא 1/3700 שלפנינו, יחולקו בדרך של איחוד וחלוקה לכל בעלי הזכויות בתחום תוכנית תא/3700 לפי חלקם היחסי כפי שנקבע בתא/3700.